

Àmbit social i criminològic

INVESTIGACIÓ

Recerca Externa, 2014

Les noies davant la Justícia Juvenil

Un estudi sobre el perfil de les noies infractores a
Catalunya al llarg del període 2010-2013

Bibiana Rey Sanz

Any 2015

Les noies davant la justícia juvenil

Un estudi sobre el perfil de les noies infractores a Catalunya al llarg del període 2010-2013

Bibiana Rey Sanz

Amb el suport de la Unitat d'Investigació del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada

Han col·laborat:

Marta Blanch Serentill

Manel Capdevila Capdevila

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 No adaptada de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.ca) el text complet de la qual es troba disponible a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.ca>

Així doncs, es permet la reproducció, la distribució i la comunicació pública del material, sempre que se citi l'autoria del material i el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (Departament de Justícia) i no se'n faci un ús comercial ni es transformi per generar una obra derivada.

Taula de continguts

Glossari de sigles	7
Agraïments	8
Introducció	9
1. Marc teòric.....	9
1.1. El marc legal de la justícia juvenil.....	9
1.2. Població a justícia juvenil a Catalunya.....	13
1.3. La delinqüència juvenil	17
1.3.1. La delinqüència juvenil femenina	18
1.4. L'instrument de valoració estructurada del risc de reincidència (SAVRY).....	22
2. La recerca.....	24
2.1. Justificació.....	24
2.2. Finalitat.....	24
2.2.1. Objectius.....	25
2.3. Metodologia.....	26
2.3.1. Anàlisi documental.....	26
2.3.2. Anàlisi quantitativa	26
2.3.3. Anàlisi qualitativa	28
2.3.4. Les variables.....	29
2.4. Temporització.....	34
2.5. Limitacions de la recerca.....	34
3. El perfil de les joves.....	36
3.1. Variables generals de la població d'estudi.....	36
3.1. Diferències segons les mesures d'IC i de LV.....	42
3.1.1. Variables individuals	42
3.1.2. Variables sociofamiliars	47
3.1.3. Variables penals i criminològiques	50
3.2. Comparativa nois i noies	54
3.2.1. Variables individuals	54
3.2.2. Variables sociofamiliars	57
3.2.3. Variables penals i criminològiques	60
3.3. Comparació de la població de noies al llarg de 4 anys	63
3.3.1. Variables individuals	63
3.3.2. Variables sociofamiliars	75

3.3.3. Variables penals i criminològiques	83
3.3.3.1. Variables predictores del risc SAVRY.....	86
3.4. Resum del capítol.....	89
4. La reincidència en les noies	94
4.1. Les taxes de reincidència	94
4.1.1. Taxa general.....	94
4.1.2. Les taxes específiques.....	95
4.2. Variables explicatives de la reincidència.....	96
4.2.1. Variables individuals	96
4.2.2. Variables sociofamiliars	98
4.2.3. Variables penals i criminològiques	101
4.3. Reincidències específiques	104
4.3.1. Reincidència per mesures.....	104
4.3.2. Reincidència per gènere	105
4.4. Les característiques de la reincidència.....	109
4.4.1. El temps que es triga a reincidir	109
4.4.1.1. Segons el gènere	109
4.4.1.2 Segons la nacionalitat	109
4.4.1.3. Segons l'agrupació del delictes	110
4.4.1.4. Segons la violència del delictes.....	110
4.4.1.5. Segons el tipus de delictes.....	111
4.4.1.6. Segons els antecedents	111
4.4.2. Els perfils de les noies reincidents	112
4.4.2.1. Perfil de les noies que han crescut en el sistema de protecció a la infància.....	112
4.4.2.1.1. Exemple: Laura.....	113
4.4.2.2. Perfil de les noies que cometen delictes de supervivència	114
4.4.2.2.1. Exemple: Nerea	115
4.4.2.3. Perfil de les noies amb algun trastorn.....	116
4.4.2.3.1. Exemple: Sara	117
4.4.2.4. Perfil de les noies que cometen delictes de violència filioparental	118
4.4.2.4.1. Exemple: Anna.....	120
4.5. Predicció de la reincidència	121
4.5.1. La reincidència real de la població estudiada amb l'eina SAVRY	124
4.5.2. Aspectes a prioritzar en les propostes d'intervenció. Opinió dels professionals	127

4.5.2.1. Informacions recollides en les observacions SAVRY dels expedients	127
4.5.2.2. Informacions recollides a partir de les entrevistes als professionals ..	130
4.6. Resum del capítol.....	133
5. Síntesi de resultats, conclusions i propostes.....	136
5.1. Síntesi de resultats.....	136
5.1.1. Respecte a la mesura	136
5.1.2. Respecte al gènere.....	137
5.1.3. Respecte a l'evolució	138
5.1.4. Respecte a les taxes de reincidència	140
5.1.4.1. Respecte a la taxa general	140
5.1.4.2. Respecte a les taxes específiques	142
5.1.4.3. Respecte a les característiques de la reincidència	143
5.1.5. Els diferents perfils de les noies.....	143
5.2. Conclusions.....	145
5.3. Propostes de millora.....	146
Referències bibliogràfiques.....	148
Annex	151

Glossari de sigles

CAS	Centre d'Atenció i Seguiment per a majors d'edat
CEJFE	Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada
CP	Codi penal
CRAE	Centre Residencial d'Acció Educativa
DGEPCJJ	Direcció General de Mesures d'Execució en la Comunitat i de Justícia Juvenil
IC	Internament en Centre
JJ	Justícia juvenil
JOVO	Base oficial de dades de menors de justícia juvenil
LV	Llibertat Vigilada
LO	Llei Orgànica
LORPM	Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors
LOPD	Llei Orgànica de protecció de dades
MEPC	Mesures d'execució penal a la comunitat
Ob. Cit	Obra citada
SAVRY	<i>Structured Assessment of Violence Risk in Youth</i> . En català es tradueix com "instrument de valoració estructurada del risc de reincidència"
SIPC	Sistema d'Informació Penitenciari Català

Agraïments

En primer lloc, es vol fer un agraïment molt sincer a tots els professionals que han ajudat a facilitar les tasques de recollida de dades i de processament de la informació i que han proporcionat informants clau per a la recerca: al Director General de Justícia Juvenil; al Cap del Servei dels Centres educatius de Justícia Juvenil, el senyor Javier González, i al cap de l'àrea de Medi Obert, el senyor Andreu Estany.

Al senyor Manel Capdevila per la seva tutorització efectiva i desinteressada, que ha orientat i fomentat la realització d'aquest estudi. Sense la seva paciència, entusiasme, rigor i col·laboració inestimables aquest treball no hagués resultat. A la senyoreta Marta Blanch per l'orientació en l'anàlisi estadística i molts moments de presa de decisions. Ambdós professionals han estat claus per a aquesta recerca ja que hjan aportat un valor afegit a l'estudi.

També es vol estendre aquest agraïment a tota la Unitat d'Investigació del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada per la seva col·laboració i el seu suport, més enllà de la seva tasca professional.

I finalment, als professionals de la Direcció General de Justícia Juvenil, que han participat amb total predisposició i desinterès en les entrevistes dutes a terme durant la recerca: el senyor Miquel Àngel Tapias, la senyora Anna Magriñà, el senyor Jordi Giralt, el senyor Edgar Rosés, la senyora Marta Pérez, la senyora Sònia López i la senyora Sílvia Peinado. Les seves aportacions han permès aprofundir en els coneixements sobre els resultats obtinguts i trobar probables explicacions a alguns dels fenòmens que envolten la realitat de les noies davant la justícia juvenil.

Espero que l'esforç de totes aquestes persones quedi mínimament compensat pel coneixement que aquests resultats aportin a la millora de la tasca dels professionals de la DGJJ, dels professionals en general que treballen amb noies en diferents àmbits i dels estudiosos del camp. Així mateix, esperem que aportin una millora en la tasca professional que repercuteixi en una millor atenció a les joves i, en especial, a aquelles noies que siguin sotmeses a les mesures més dures de la justícia juvenil.

Introducció

A partir de la triangulació de tres fonts de dades —els dossiers judicials i socials, les entrevistes en profunditat als professionals i l'anàlisi de les referències bibliogràfiques— obtingudes amb una metodologia qualitativa i quantitativa, es pretén observar què està succeint amb les noies catalanes i quins són els processos i els contextos socials d'aquestes joves a les quals se'ls apliquen les mesures de Llibertat Vigilada i d'Internament en Centres.

1. Marc teòric

La creació d'aquest marc teòric s'ha anat construint, deconstruint i reconstruint al llarg de tota la investigació, ja que han anat sorgint noves àrees respecte de les quals establir les bases teòriques de l'estudi i per les quals s'ha ampliat la investigació fins al resultat final. El resultat va servir per a la posterior anàlisi de dades.

1.1. El marc legal de la justícia juvenil

El context legal en el qual se situa aquest estudi sobre el perfil de les noies davant la justícia juvenil està emmarcat per la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors (LORPM), que va entrar en vigor el 13 de gener de 2001, i per les seves posteriors modificacions.

Aquesta llei contempla l'àmbit d'aplicació dels 14 als 18 anys per la comissió dels fets tipificats com a delictes o faltes al Codi penal o a les lleis especials penals.

Quan l'autor o l'autora dels fets delictius és menor dels 14 anys no se li exigeix responsabilitat segons la Llei del Menor, sinó que es posa a disposició de Protecció de menors, que és qui decideix sobre la situació del noi o de la noia.

Aquesta llei es regeix pel principi de l'interès superior del menor, el principi de proporcionalitat entre la resposta sancionadora i la gravetat dels fets comesos, el principi acusatori, que suposa que el Jutge de Menors no pot imposar una mesura que suposi una major restricció de drets ni per un temps superior a la mesura sol·licitada per fiscalia (o l'acusació particular en el seu cas), i el principi d'oportunitat o d'intervenció mínima, que suposa la limitació del dret penal a les infraccions més greus (violència o intimidació envers les persones) i la potenciació de la reparació del mal a la víctima i la reeducació i correcció de l'infractor o la infractora per altres vies, quan sigui possible. Contempla que s'ha d'informar al menor o a la menor d'edat amb un

llenguatge clar i comprensible i de forma immediata dels fets que se li imputen, de les raons de la seva detenció i dels drets que té garantint-ne així el respecte.

L'article 7 de la LORPM recull les mesures que poden ser aplicades pels jutges de menors, a continuació esmentades segons l'ordre de restricció de drets que suposen¹:

Internament en centre tancat: els joves infractors resideixen i realitzen totes les activitats formatives, educatives, laborals i de lleure dins del centre educatiu.

Internament en centre obert: els joves infractors resideixen al centre educatiu però realitzen totes les activitats formatives, educatives, laborals i de lleure en l'entorn social del centre utilitzant els serveis normalitzats.

Internament terapèutic: els joves infractors resideixen en un centre on l'atenció especialitzada i el tractament són específics per a l'atenció de problemes greus de toxicomania o de salut mental que requereixin l'aplicació terapèutica d'aquesta mesura, ja sigui sola o com a complement d'una o diverses mesures. En els casos de tractament de la deshabitació per drogues, el jutge no podrà imposar al jove aquesta mesura contra la seva voluntat.

Tractament ambulatori: els joves infractors, a diferència de la mesura anterior, no resideixen al mateix centre i només hi acudeixen de dia amb la periodicitat que estableix el personal facultatiu. La resta de condicions i premisses són les mateixes que les de la mesura anterior.

Assistència a un centre de dia: els joves infractors resideixen al seu domicili habitual i acudeixen a un centre plenament integrats a la comunitat per realitzar-hi activitats de suport educatives, formatives, laborals o de lleure.

Permanència obligada de cap de setmana: els joves infractors estan obligats a restar al seu domicili o en un centre fins a un màxim de 36 hores sense possibilitat de sortir-ne entre la nit de divendres i la nit de diumenge.

Llibertat vigilada: els joves infractors s'han de sotmetre al seguiment de les activitats que realitzen per part d'un professional assignat pel jutge. Aquest professional s'encarrega de controlar i gestionar el programa d'activitats i el programa d'intervenció que s'ha aprovat. També és facultat del jutge imposar una o diverses regles de conducta que obligatòriament hauran de seguir el joves infractors i que supervisarà el delegat de llibertat vigilada.

---

¹ Extret de Capdevila, Ferrer i Luque, pàg. 30, "La reincidència en el delictes en la justícia de menors", 2006

Convivència amb una altra persona, família o grup educatiu: els joves infractors han de conviure durant el temps que el jutge estableixi amb una persona, una família diferent de la seva o un grup educatiu que hagi estat prèviament seleccionat per a facilitar el procés de socialització del jove.

Prestacions en benefici a la comunitat: els joves infractors realitzen activitats no retribuïdes d'interès social i en benefici de persones en situació de precarietat. Per a imposar aquesta mesura el jove infractor ha de donar el seu consentiment.

Realització de tasques socioeducatives: els joves infractors han de realitzar activitats que facilitin el desenvolupament de la seva competència social.

Amonestació: el jutge reprèn els actes que ha comès el jove infractor, amb especial incidència en la gravetat dels fets i en les conseqüències que han tingut o podrien haver tingut, i l'insta a no tornar-los a cometre.

Privació del permís de conduir ciclomotors o vehicles a motor o del dret a obtenir-lo, de llicències administratives de caça o de l'ús de qualsevol tipus d'arma: aquesta mesura es durà a terme sempre que el fet delictiu s'hagi comès utilitzant aquests vehicles o armes, respectivament.

Inhabilitació absoluta: el jove infractor no pot exercir cap càrrec públic durant el temps que dura la mesura.

Amb la LO 8/2006 hi ha l'última de les diferents reformes que ha patit la LORPM, que realitza les següents modificacions (Sánchez, 2008):

- Canvis en la mesura d'*internament terapèutic* en els quals s'estableix que la mesura es pot complir alternativament en règim tancat, semiobert i obert.

- S'introdueix la nova mesura *prohibició d'aproximar-se o comunicar-se amb la víctima o amb aquells familiars o persones que determini el jutge*.

- Canvis en la duració màxima de la mesura a imposar. La Llei estableix que la duració de les mesures no podrà excedir de 2 anys, i es computarà el temps ja complert pel menor en la mesura cautelar. Pel que fa a les *prestacions en benefici de la comunitat*, no podran superar les 100 hores i la mesura de *permanència obligada de cap de setmana* no podrà superar els 8 caps de setmana. Fins a la reforma els límits es plantejaven segons la franja d'edat del menor, de 14-15 anys o bé de 16-18 anys.

- Aquesta llei estableix una excepció ens els anomenats delictes de *particular gravetat*, segons els estableix el CP (Codi penal) i les lleis penals especials, o aquells en què en la seva comissió s'hagi exercit violència o intimidació envers les persones o s'hagi actuat amb greu risc per a la seva vida o integritat física, o s'hagi actuat en el marc d'un grup o d'una associació criminal, l'article 10 de la LORPM estableix diferents límits màxims de compliment en atenció a l'edat per a les mesures d'internament en centre tancat, prestacions en benefici de la comunitat, permanència obligatòria de cap de setmana i llibertat vigilada: si el menor té 14 o 15 anys la mesura de prestacions en benefici de la comunitat podrà durar fins a 150 hores, i 12 caps de setmana la mesura de permanència obligatòria de cap de setmana; i si té 16 o 17 anys, fins a 200 hores de prestacions en benefici de la comunitat o permanència de 16 caps de setmana.

- En la mesura *internament en centre* s'endureix la resposta penal per a delictes de particular gravetat com són els d'homicidi, assassinat, violació, terrorisme i altres castigats amb pena igual o superior als 15 anys de presó. Fins al moment es limitava als delictes en què en la comissió s'havia utilitzat violència o intimidació envers les persones o s'havia creat greu risc per a la vida o la integritat física de les persones. Amb la LO 6/2006 s'afegeixen els tres casos següents: 1) els fets tipificats com a delictes greus pel CP o les lleis penals especials; 2) en el cas dels fets tipificats com a delicte menys greu, si en la seva execució s'ha exercit violència o intimidació envers les persones o s'ha generat un greu risc per a la seva vida o la seva integritat física; i 3) si els fets tipificats com a delicte es cometen en grup o el menor pertany o actua al servei d'una banda, organització o associació, fins i tot de caràcter transitori, que es dedica a la realització de determinades activitats. S'augmenten els límits màxims en aquesta mesura si el menor té 14 o 15 anys d'edat la mesura pot arribar als 3 anys de duració i si té 16 o 17 anys, fins a 6 anys. En aquest últim cas, si a més el fet es qualifica d'"extrema gravetat", la mesura d'internament es pot complementar amb una altra mesura de llibertat vigilada amb assistència educativa fins a un màxim de 5 anys.

- En el concepte indeterminat d'"extrema gravetat" s'hi entendran sempre supòsits d'extrema gravetat en aquells en els quals s'hi aprecia reincidència. Ara bé, els límits màxims s'elevan en el cas de concurs de delictes (art. 11 LO 8/2006), en què la mesura d'IC podrà arribar a una duració màxima de fins a 10 anys per als majors de 16 anys, i de 6 anys per als menors de 16.

Finalment el tercer text legal de referència és la Llei catalana 27/2001, de 31 de desembre, de justícia juvenil que regula l'actuació de l'Administració de la Generalitat o de qualsevol altra entitat pública o privada que intervingui amb menors en el marc

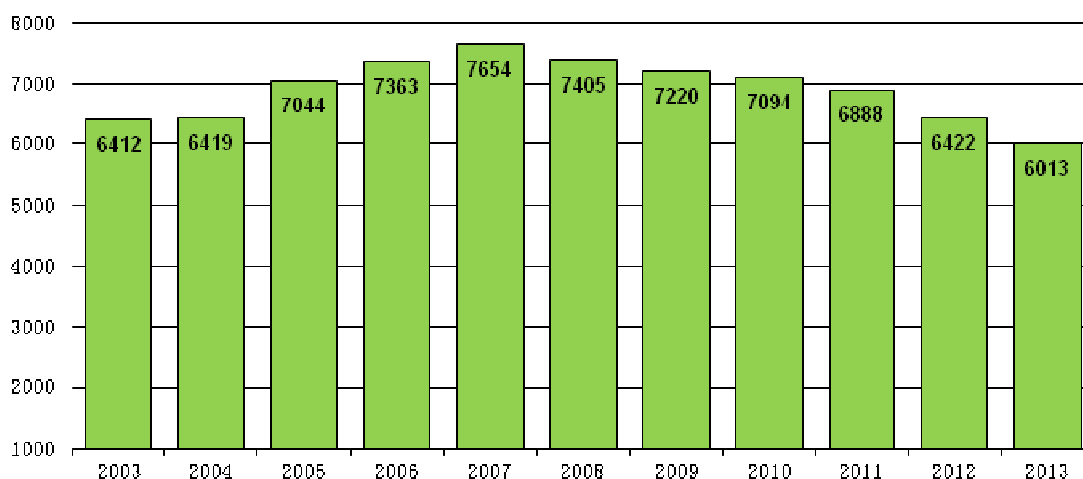
d'una mesura o d'un altre manament de la instància judicial imposat en l'aplicació de la LORPM (*Capdevila, Ferrer i Luque, 2006*). Aquí es detallen les funcions, la composició i les atribucions dels equips tècnics que hauran d'elaborar els informes tècnics i de mediació, tant en la fase d'instrucció com en la fase d'execució; també s'hi recull la regulació de l'execució de les diferents mesures en medi obert i en internament.

La Llei catalana 27/2011 regula les funcions d'inspecció que ha de dur a terme l'òrgan administratiu competent i el tractament i la gestió de la informació per garantir la confidencialitat i la reserva necessàries en relació amb les dades dels menors.

1.2. Població davant la justícia juvenil a Catalunya

A continuació observem quina és la situació a Catalunya gràcies a les dades estadístiques que proporciona el Departament de Justícia.

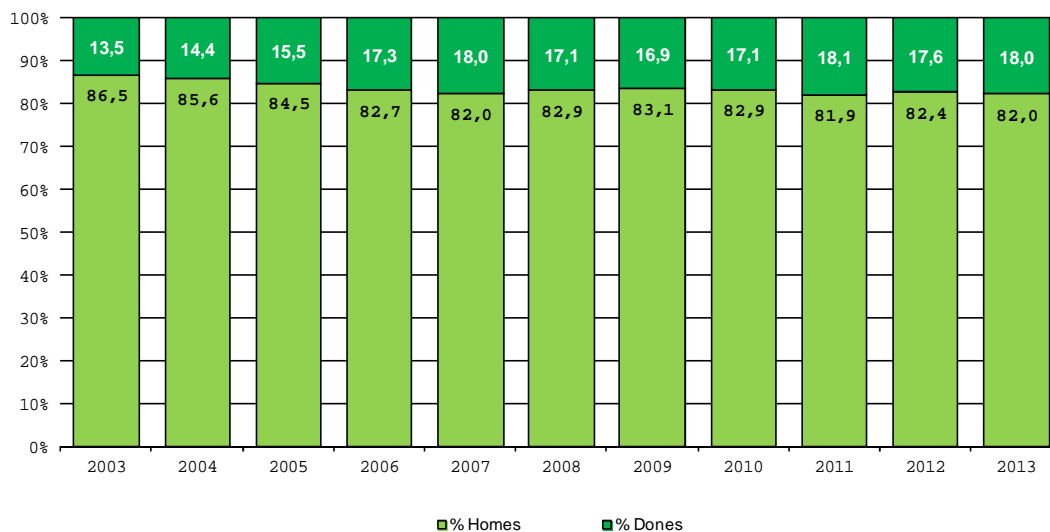
Gràfic 1. Evolució de la població catalana de menors entre els anys 2003 i 2013

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Justícia

La taula anterior mostra la població dels menors atesos en totes les mesures en el període 2003-2013.

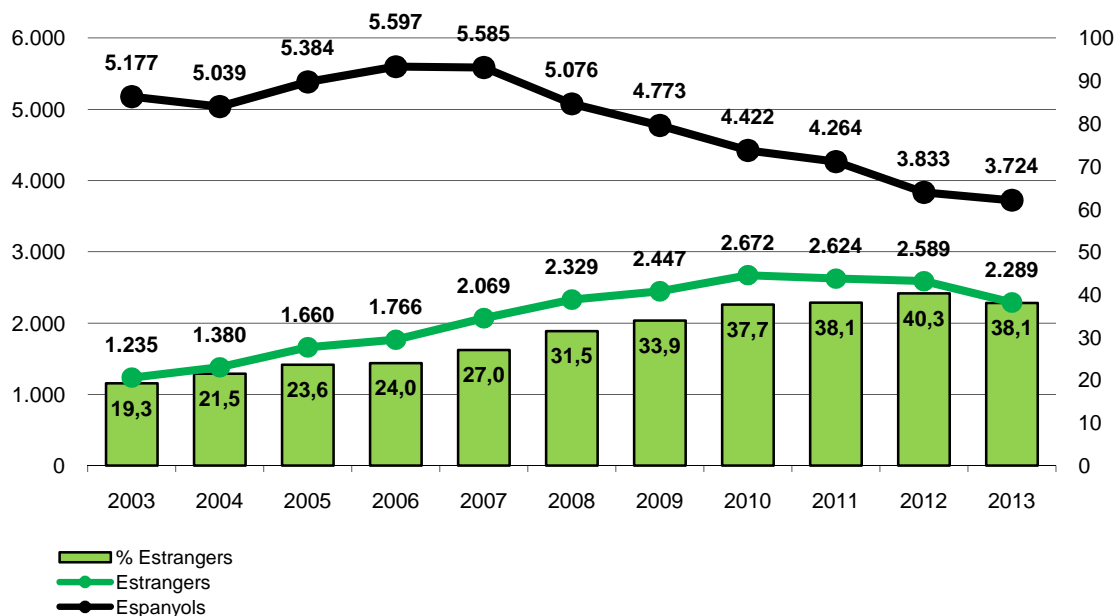
Gràfic 2. Evolució de la població catalana de menors entre els anys 2003 i 2013 distribuïda per sexes

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Justícia

En la taula anterior observem el percentatge de nois i noies atesos durant els anys 2003 i 2013 en totes les mesures.

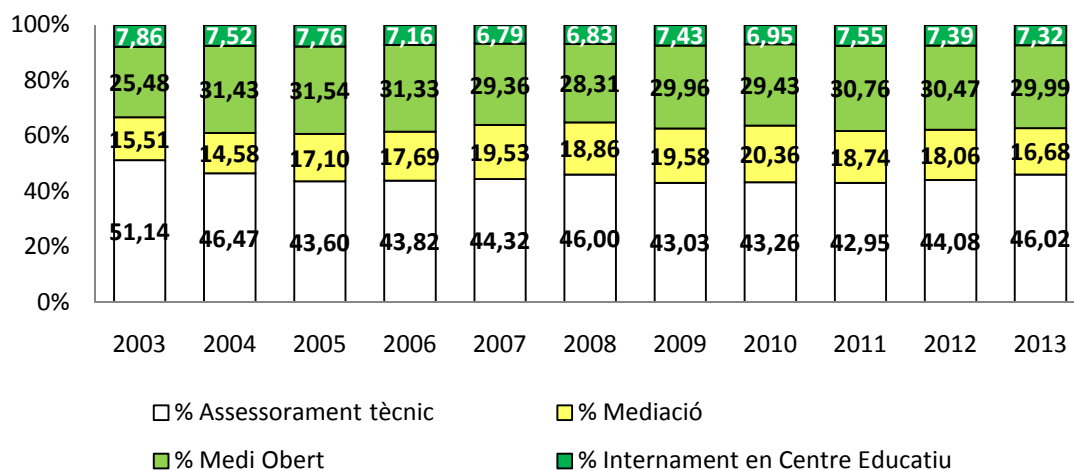
Gràfic 3. Evolució de la població catalana de menors entre els anys 2003 i 2013 distribuïda per nacionalitat

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Justícia

En la taula anterior observem els percentatges segons la nacionalitat de la població atesa per justícia juvenil entre els anys 2010 i 2013.

Gràfic 4. Evolució de la població catalana de menors entre els anys 2003 i 2013 en les mesures de justícia juvenil

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Justícia

En la taula anterior observem l'evolució en percentatges de la població atesa en les mesures d'assessorament tècnic, mediació, medi obert i internament en centres educatius durant els anys 2003 i 2013.

Taula 1. Total de població atesa en les mesures de Medi Obert

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Llibertat vigilada	1.433	1.767	1.963	1.949	2.013	2.137	2.193	2.275	2.229	2.090	1.992
Prestacions en benefici comunitat	952	1.122	1.047	1.114	1.068	793	613	580	559	529	478
Realització de tasques socioeducatives	117	211	214	210	190	266	361	438	413	336	274
Permanència cap de setmana en domicili	10	20	76	131	151	103	101	118	104	104	65
Tractament terapèutic ambulatori	56	55	53	41	42	35	30	49	65	59	56
Seguiment internament terapèutic	15	25	28	28	21	21	19	12	15	11	2
Convivència amb altres persones	3	10	8	9	8	9	11	14	9	14	15
Assistència centre de dia	3	19	42	35	21	21	18	14	8	6	4
Llibertat vigilada cautelar	98	90	198	264	306	360	360	326	273	302	338
Convivència cautelar amb altres persones	0	0	2	12	4	6	10	6	8	7	15
Persones diferents Medi obert*	2.141	2.595	2.861	2.959	2.981	2.978	2.983	3.072	2.931	2.750	2.672

*El nombre de persones diferents pot ser inferior a la suma de les diferents categories perquè un mateix menor pot haver estat complint diferents mesures en el mateix període

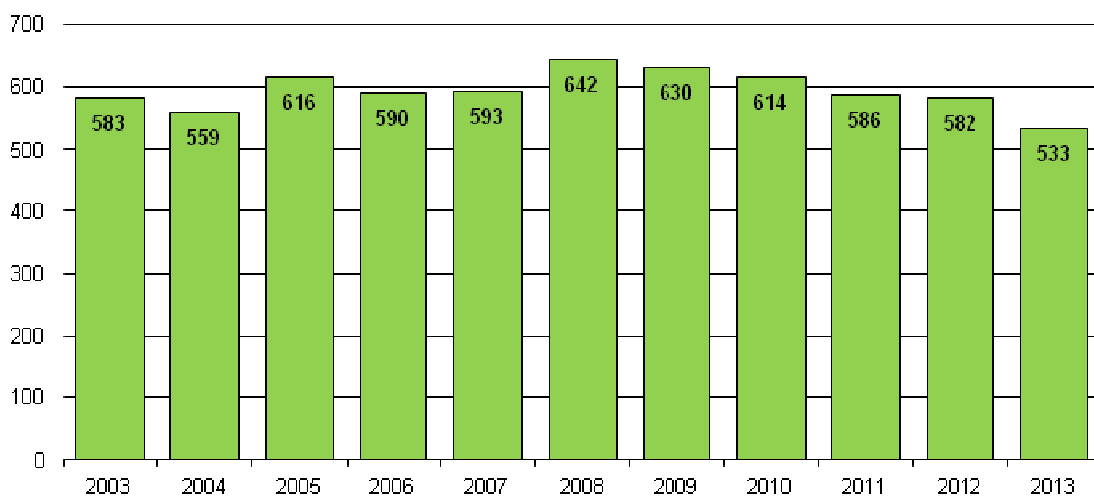
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Justícia

Taula 2. Total de població atesa en les mesures de Medi Obert distribuïda pels indicadors bàsics

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Edat mitjana	17,9	17,9	17,7	17,7	17,7	17,6	17,8	17,8	17,9	18,0	17,4
Homes	886	976	1.121	1.087	1.137	1.168	1.170	1.267	1.147	1.077	1.194
Dones	118	140	184	179	189	181	187	181	159	144	39
Espanyols	807	893	982	910	893	896	862	871	748	698	806
Estrangers	197	223	323	356	433	453	495	577	558	523	427

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Justícia

Gràfic 5. Evolució de la població atesa en la mesura d'IC

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Justícia

En el gràfic anterior podem observar la quantitat de nois i noies atesos per justícia juvenil en la mesura d'internament en centre durant els anys 2010 i 2013. Per a veure la quantitat de noies ateses durant aquests anys, la taula 3 ens dóna una informació més detallada.

Taula 3. Total de població atesa en la mesura d'IC distribuïda pels indicadors bàsics

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Edat mitjana	17,2	17,3	17,2	17,2	17,2	17,2	17,3	17,3	17,3	17,0	17,0
Homes	208	223	221	227	247	265	284	271	279	253	233
Dones	16	13	16	22	20	24	17	14	16	11	12
Espanyols	137	145	133	133	135	142	128	110	116	107	104
Estrangers	87	91	104	116	132	147	173	175	179	157	141

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Justícia

1.3. La delinqüència juvenil

Per a definir el concepte de *delinqüència* juvenil, es parteix del concepte de *delinqüència juvenil* des de l'àmbit jurídic i penal, com a concepte restringit que comprèn aquelles infraccions que segons el Codi penal són delictes o faltes, en joves entre els 14 i els 18 anys.

En aquest estudi no diferenciem entre delinqüència juvenil, menors infractors i criminalitat juvenil.

El concepte de *violència* és molt difícil de definir. En aquest estudi ens referim a la violència interpersonal, que causa directament danys físics o psíquics a les persones. Segons la definició del TERMCAT²: “Abús de força o de poder, intencionat o no, de fet o com a amenaça, contra un mateix, una altra persona, grup o comunitat, que causa o té moltes probabilitats de causar una lesió, dany psicològic, trastorn del desenvolupament, privació o la mort”.

L'adolescència ha estat considerada com un període crític de desenvolupament, amb Innumerable treballs d'investigació científica desenvolupats sobre aquesta temàtica (*Sarmiento et al.*, 2009) han considerat l'adolescència com una etapa crítica de desenvolupament que presenta un període de tensions particulars en la nostra societat.

Com qualsevol persona, les criatures i els joves poden estar i/o actuar fora o en contra dels límits socials previstos, i no tan sols per abandó, disfunció o impotència dels adults responsables, sinó per pròpia iniciativa. La seva inadaptació pot ser considerada com una triple transgressió social: són el que no haurien de ser, fan el que no haurien de fer i no estan on haurien d'estar (*Llena, Lloret*, 1998).

Llena i Lloret (1998) apunten que la mateixa existència d'una Justícia de Menors és un fet espinós perquè ens remet inevitablement al fracàs dels adults en la nostra pretensió d'evitar que les pròpies contradiccions personals i socials sobrepassin els àmbits d'educació i tutela, familiars i escolars, reservats als infants i als joves. Es recorre a la institució judicial quan les altres institucions socials es veuen impotents davant l'assumpció dels conflictes generats per un desequilibri entre necessitats, desitjos, drets i obligacions. La necessitat d'intervenció de la Justícia posa en evidència que ni la situació de dependència social, ni la categorització per edats, ni l'atribució i la construcció d'una identitat psicosocial específica, ni la configuració

---

² Centre de terminologia de la Llengua catalana

institucional de les instàncies de socialització per a la infància i la joventut són prou aptes i/o suficients per a garantir el control, l'educació i el benestar d'un grup de població constituït per la minoria d'edat.

1.3.1. La delinqüència juvenil femenina

En concret analitzem una part de la delinqüència juvenil, la comesa per les noies. *West* i *Zimmerman* (1987)³ defineixen el gènere com la forma de procedir d'acord amb les conductes establertes davant de concepcions normatives, actituds i activitats adequades a la pròpia categoria de sexe.

Partim de la premissa que la investigació criminològica ha tractat poques vegades la criminalitat femenina juvenil. *Pozo* (2011), *Alder* i *Worrall* (2004)⁴ coincideixen en assenyalar que hi ha molts llibres que parlen dels joves i la delinqüència o textos que parlen sobre la dona i el delicte, però gairebé mai es parla de les noies en concret. Hi ha una percepció comuna que el comportament criminal de les dones i la conducta delictiva de les joves no són problemes greus, i fins i tot que les noies a justícia juvenil constitueixen un apèndix dels estudis de la delinqüència juvenil masculina (*Pozo*, 2011). Sembla un fenomen invisible (*Pozo*, 2011) i, com assenyala *Berga* (2005), no es qüestiona per què aquesta joventut, socialment definida com a problemàtica, és en realitat majoritàriament masculina; s'estudia diferenciant entre l'home o el jove delinqüent, però no es planteja el gènere ni en la majoria dels estudis ni en el disseny de les intervencions socials. Les noies sovint queden al marge d'aquests estudis o, en tot cas, el seu paper es tipifica com a secundari, passiu o complementari davant dels seus iguals masculins, amb l'excusa que hi ha un número molt escàs de delinqüents femenines, "too few to count". *Pozo* (2011) les anomena les grans oblidades, "the forgotten few", i, com assenyala *Worrall* (2001)⁵, és un grup que fins ara ha estat valorat com a massa petit i que s'ha considerat de risc massa baix per a prestar-li atenció, amb la qual cosa queda palesa la necessitat d'esforçar-se perquè siguin visibles i per millorar les seves condicions de vida. Fa la sensació que ja fa temps que les noies tenen aquestes conductes, però que fins al moment han estat ignorades o tractades de manera informal (*Meda Chesney-Lind*, 2006)⁶, *Hudson* (1989)⁷

---

³ Citat per *Vázquez*, ob. Cit., pàg. 404, citant a *West* i *Zimmerman*, 1987

⁴ Citat per *Pozo*, ob. Cit., pàg. 43, citant a *Alder* i *Worrall*, "Girls's Violence: Myths and Realities. Albany: State of New York Press, 2004

⁵ Citat per *Pozo*, ob. Cit., pàg. 43, citant a *Worrall* "Girls at Risk? Reflections on Changing Attitudes to Young Women's Offending. Probation Journal, 48(2): 86-92 (2001)

⁶ Citat per *Pozo*, ob. Cit., pàg. 76, citant a *Chesney-Lind* "Patriarchy, Crime, and Justice: Feminist Criminology in an Era of Backlash", *Feminist Criminology*, 1(1): 6-26, 2006

assenyalava que les noies infractores estaven jutjades per criteris de feminitat, més que no pas per criteris d'adolescència. La sociologia feminista intenta donar una explicació a aquesta invisibilitat mitjançant arguments que vagin més enllà de la dimensió biològica i la genètica per tal de trobar el perquè a partir de la socialització i de referències culturals. *Garber* i *McRobbie* destaquen que no és només la presència o l'absència de les noies en les cultures juvenils, sinó les formes que utilitzen per interactuar entre elles i amb els altres per tal de negociar el seu propi espai, construint formes culturals específiques de resposta i resistència.⁸

És ara que estan sent recategoritzades i revalorades en termes de violència, consum de substàncies tòxiques, assumpció de riscos, entre d'altres, i, consegüentment, sotmeses a les mateixes formes de tractament que els nois joves. Aquest augment dels estudis es pot donar per diferents motius: *Muncie* (1999)⁹, ho valora com canvis a nivell estadístics i *Pozo* (2011) com la possibilitat que hi hagi canvis en la seva persecució. Vivim en una època en què existeix un pànic moral agreujat pels mitjans de comunicació¹⁰, en la qual les actituds violentes de les noies —actituds definides també com a pèrdua de control— ens fan ressaltar la importància del comportament d'aquestes noies mentre que en els nois ens resulta més normal (*Pearse* -2004-, *Phillips* -2003-)¹¹¹².

L'augment de noies violentes considerem que és més una construcció social que no pas una realitat empírica (*Pozo*, 2011). *Steffensmeier* (2005)¹³ en un estudi a la societat nord-americana, *Kerry Carrington* (2006)¹⁴ en un estudi sobre les noies australianes i *Muncer* (2001)¹⁵ amb les noies britàniques, arriben a la mateixa

---

⁷ Citat per *Pozo*, ob. Cit. , pàg. 75, citant a *Hudson*, "Justice or welfare? A comparison of recent developments in the English and French juvenile justice systems" a M.Cain (ed.), *Growing Up Good. Policing the Behaviour of Girls in Europe*. London: Sage, 1989

⁸ Citat per *Berga*, ob. Cit. , pàg. 3, citant a *Garber* i *McRobbie*, "Girls and subcultres", 209-222 A: *Resistance Through Rituals*. S. Hall i T. Jefferson (eds.) Routledge, Londres, 2002.

⁹ Citat per *Pozo*, ob. Cit. , pàg. 97, citant a *Muncie* "Institutionalised Intolerance: Youth Justice and the 1998 Crime and Disorder Act" *Critical Social Policy*, 19(2): 147-175, 1999

¹⁰ http://www.ara.cat/societat/napallissa-altra-davant-collegi-Sabadell_0_1096690484.html
<http://www.elperiodico.com/es/noticias/sociedad/una-chica-anos-una-paliza-otra-ante-colegio-sabadell-3160170>

<http://www.lavanguardia.com/20140307/54402869117/son-noies-son-menors-i-son-violentes.html>

¹¹ Citat per *Pozo*, ob. Cit. , pàg. 77, citant a *Pearse* "Coming Out to Play? Young Women and Violence on the Street", a C. Alder i A. Worrall (eds.) *Girls's Violence: Myths and Realities*. Albany: State University of New York Press, 2003

¹² Citat per *Pozo*, ob. Cit. , pàg. 77, citant a *Phillips* "Who's who in the pecking order? Agression and "normal violence" in the lives of girls and boys" *British Journal of Criminology*, 43 (4): 710-728, 2003

¹³ Citat per *Pozo*, ob. Cit. , pàg. 77, citant a *Steffensmeier* "An assesment of recent trends in girls" *Violence Using Diverse Longitudinal Sources: Is the Gender Gap Closing?*, *Criminology*, 43(2): 355-406, 2005

¹⁴ Citat per *Pozo*, ob. Cit. , pàg. 78, citant a *Carrington* "Does Feiminism Spoil Girls? Explanations for Official Rises in Female Delinquency", *Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 39(1): 34-53, 2006

¹⁵ Citat per *Pozo*, ob. Cit. , pàg. 78, citant a *Muncer* "Ladettes, Social Representation, and Agression, *Sex Roles*, 44(1-2): 33-44, 2001

conclusió: les noies no són més violentes, sinó que tenen més ganes de prevenir i de punir la violència.

Diferents estudis afirmen que la diferència entre la delinqüència femenina i masculina és petita i que, en general, respon a les mateixes característiques que els joves de la seva edat. Hi ha estudis que observen que el percentatge femení en els últims anys s'aproxima cada cop més al masculí; *Sütherland* troba l'explicació en el cas dels Estats Units: ¹⁶ “és típica en aquells països en els quals les dones gaudeixen de gran llibertat i d'igualtat que els homes. Són menys determinants les diferències biològiques que les diferències de tradició i posició social. En els països en els quals les dones estan en posicions polítiques i socialment influents, hauria de ser, i seria segons això, més elevada la seva participació en la criminalitat.”

Considerem que la delinqüència juvenil femenina presenta unes característiques pròpies que la diferencien de la masculina. El que anima també a la realització d'aquest estudi no és el nombre de noies delinqüents, sinó les circumstàncies especials de les noies darrera aquests números. La sociòloga *Beth Richie* (2000) manté que la clau per a comprendre i respondre a la delinqüència de les dones és en primer lloc comprendre la seva condició de víctimes. *Pozo* (2011) considera que el problema de la criminalitat femenina no s'ha de minimitzar a la rellevància de les experiències vitals de les dones que delinqueixen. *Widom* (2000) afirma que el problema de la delinqüència femenina és més complex que el que presenta la literatura, en què fins al moment les nenes, noies i dones eren les víctimes, però també són delinqüents. Segons ella, és temptador concloure els informes amb la descripció de la magnitud de l'abús i la negligència durant la infància. Les noies que transgredeixen la llei poden ser en la mateixa mida víctimes i victimàries, ja que la violència és una característica comuna en la seva trajectòria de vida.

Segons *Pozo* (2011), els nois i les noies no viuen en el mateix món ni tenen les mateixes oportunitats; existeix en l'estructura social una doble moral sobre com s'han de comportar els homes, les dones, els nens, les nenes, els joves i les joves. Per tant, si les noies tenen maneres diferents de viure les seves vides, també tenen maneres diferents de delinquir. Moltes de les respostes de les joves no estan exemptes d'una cultura patriarcal que les relega a una situació d'inferioritat, de forma que molts dels comportaments i les actituds de les joves són respostes a la victimització davant de situacions d'exclusió social. Sobretot en el cas de les noies que viuen en classes socioeconòmiques més depriments, la diferenciació dels rols encara és més clara. La

---

¹⁶ Citat per *Vázquez*, ob. Cit., pàg. 43, citant a *Middendorf*, ob. Cit, pàg. 47.

mateixa autora afirma que la cultura juvenil està masculinitzada i que si una noia participa d'aquesta masculinitat se la denomina "incontrolable". Les noies que participen d'una cultura juvenil masculinitzada estan sotmeses a situacions pitjors, negocien un espai diferent amb els nois i la causa de la seva marginalització és el fet d'estar sotmeses a una subordinació més gran i a un exercici de poder.¹⁷

Així doncs cal situar l'ús de la violència en les noies en un context de desigualtat de poder en les relacions entre homes i dones i en qüestions d'edat. *Pozo* (2011) afirma que cal tenir en compte tres prejudicis a l'hora de comprendre el fenomen: les definicions culturals de masculinitat i feminitat i el seu impacte en el comportament de les noies; el poder diferencial entre homes i dones, com es regula i què provoca que les noies exerceixin la violència de forma diferent, i finalment, l'impacte en el grup situacional de gènere que compon i mou la violència. És a dir, no es poden ignorar els rols de gènere del sistema ni com la societat respon a aquest comportament. *Batchelor* (2005) també va observar com les dones havien interioritzat (de forma indirecta) la violència com una cosa normal i necessària i com una estratègia de supervivència, ja fos per l'entorn marginal o per les situacions viscudes a les llars. *Richie* (2000) assenyala que molts dels delictes no violents són els "crims de supervivència" en què les dones es veuen obligades al delicte per a guanyar diners, alimentar uns hàbits drogodependents o escapar d'unes determinades relacions i condicions socials extremes.

El fet que les noies entrin en el sistema de justícia juvenil ens fa plantejar que això encara les fa més vulnerables. Existeix l'evidència que les noies en institucions de custòdia són les que presenten un nivell més alt de necessitat d'assistència social (*Pozo*, 2011). *Douglas* i *Plugge* (2006)¹⁸ van revisar la literatura anglesa sobre les dones a la presó, i van concloure que les noies eren més vulnerables que els homes i que les dones adultes. *Howard league* (2004)¹⁹ assenyala que les noies que acaben a la presó pateixen més situacions de negligència i vulnerabilitat, a més de trobar-se amb força desavantatges com a característiques comunes. Aquestes situacions poden tractar-se de ruptures familiars o problemes de consum d'alcohol o drogues, entre d'altres motius. *Jasper* (1998)²⁰ en un estudi de 100 noies britàniques en situació de protecció va concloure, tot i que només 4 de cada 10 foren acusades de delictes, que

---

¹⁷ La marginació de les noies i la subordinació de la noia es simptomàtic de les societats patriarcals (*Pozo*, 2011).

¹⁸ Citat per *Pozo*, ob. Cit. , pàg. 88, citant a *Douglas* i *Plugge* "Female Health Needs in Young Offender Institutions", London, Youth Justice Board, 2006

¹⁹ Citat per *Pozo*, ob. Cit. , pàg. 88, citant a la *Howard League* "Advice, Understanding and Underwear: Working with Girls in Prison", London, The Howard League, 2004

²⁰ Citat per *Pozo*, ob. Cit. , pàg. 88, citant a *Jasper* "One hundred girls in care referred to an adolescent forensic mental health service", *Journal of Adolescence*, 21: 555-568, 1998

de la majoria de les noies que tenien un historial de comportaments violents envers les persones o els objectes, tres quartes parts havien tingut conductes autolítiques. A més, cal assenyalar que amb la joventut que les caracteritza, tal com diu *Pozo* (2011), qui s'inicia abans desenvolupa un itinerari més delinqüencial, ja que els delictes són inherents a les seves històries vitals i han estat interioritzats com un estil de vida. Aquestes joves sofreixen un estat de victimització més elevat i desenvolupen més processos de vulnerabilitat.

Les noies experimenten molts contextos en els quals es produeixen comportaments o situacions violentes: parcs, places, escoles o instituts, a al família, al carrer, als veïnats, entre d'altres. Sense oblidar que la violència entre noies tendeix a tenir lloc en els contextos d'amistats properes i interpersonal i també com una forma de fer-se respectar dins dels seus espais de quotidianitat. Moltes d'elles han d'aprendre les estratègies del carrer per a poder defensar-se en els seus barris (*Chesney-Lind i Shelden, 2004*)²¹.

1.4. L'instrument de valoració estructurada del risc de reincidència (SAVRY)

Des de justícia juvenil s'utilitza l'instrument de valoració estructurada del risc de reincidència no només per detectar els factors i el nivell de risc, sinó també per construir un programa individualitzat de tractament que permeti incidir de manera sistemàtica sobre aquests factors amb la intenció de reduir el risc de reincidència i promoure la reinserció del jove.

El SAVRY conté 24 factors de risc agrupats en tres seccions (Històrics, Socials/Contextuals i Individuals) i sis factors de protecció. Aquests factors estan **formulats a partir** d'una base empírica, de la investigació i de la literatura existents sobre el procés de desenvolupament en l'adolescència i sobre la violència i l'agressió juvenils. Cada factor de risc està codificat en tres valors, Alt, Moderat o Baix, i està acompanyat d'unes instruccions específiques per a la seva codificació.²² Cada factor de protecció està codificat en dos valors: Present o Absent. El professional ha d'establir en quina mesura cadascun dels factors està present en el jove.

A partir de tota la informació que obté, finalment el professional arriba a una conclusió sobre el risc de reincidència a través d'una reflexió clínica sobre el conjunt de

---

²¹ Citat per *Pozo*, ob. Cit. , pàg. 317, citant a *Chesney-Lind i Shelden "Girls, Delinquency and Juvenile Justice", (3rd edition)*, Belmont, CA: Wadsworth, 2004

²² Veure Annex

valoracions aplicades als diferents factors i la seva relació. La valoració final també es codifica en tres valors: Alt, Moderat o Baix. Així mateix, és molt important formular per què s'ha arribat a aquesta estimació del risc de reincidència.

Aquest instrument també està dissenyat per a la planificació d'intervencions i el monitoreig de canvis. Així, doncs, es pot utilitzar per al disseny clínic del tractament, per a determinar les condicions de la supervisió en el medi obert o per dur a terme la planificació de la sortida en llibertat o dels permisos de sortida en un centre d'internament.

2. La recerca

2.1. Justificació

El projecte de recerca que es presenta a continuació vol donar una perspectiva de gènere a la situació de la justícia juvenil a Catalunya.

Una de les principals motivacions per a dur a terme aquest projecte rau en el canvi que s'està produint en els perfils de les noies ateses pel sistema de justícia juvenil en aquests darrers anys, tal com es descriu en els darrers estudis centrats en la justícia juvenil. Partint d'aquesta premissa, sorgeix l'interrogant següent: *“el perfil de les noies sota una mesura de LV o IC (les més dures aplicades a menors) ha canviat en aquests darrers anys?”*

En segon lloc i partint de la base que el gènere és una construcció social i cultural, es pretén observar de quina manera aquest procés està afectant en el perfil de noies objecte d'estudi. Concretament es vol saber si les noies estan patint un procés de masculinització tot prenent comportaments més violents, atribuïts fins ara exclusivament als nois.

En tercer lloc es vol destacar la importància d'eines de recollida d'informació sobre la gestió del risc dels joves per cometre nous delictes, com el SAVRY i que actualment són la base avaluativa per a la construcció d'itineraris. A partir de la rellevància d'aquest instrument es vol saber fins a quin punt permet recollir informació del perfil concret d'aquestes noies.

Per acabar, un cop s'ha donat resposta a aquestes tres primeres qüestions, ens plantejarem si les respostes penals del sistema de justícia juvenil són les més adequades per a les noies.

2.2. Finalitat

La finalitat principal d'aquest estudi de recerca és aportar dades sobre com el sistema de justícia juvenil atén les noies que han comès una infracció penal.

A més, gràcies a la supervisió metodològica que s'ha fet de la recerca, aquest estudi pot formar part de una sèrie d'actualitzacions que es duen a terme al CEJFE (Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada) sobre les taxes de reincidència vinculades a les mesures de llibertat vigilada i d'internament en centre de justícia juvenil.

La continuïtat d'aquestes dades permet estudiar l'evolució de les taxes de reincidència, identificar els factors estàtics (edat, gènere...) i dinàmics (formació, hàbits de consum de tòxics...) que prediuen millor el risc de reincidència i proporcionen a la Direcció General de Mesures d'Execució en la Comunitat i de Justícia Juvenil una eina més per a l'anàlisi de la seva intervenció amb les menors.

2.2.1. Objectius

Per tal d'assolir la finalitat abans esmentada, es concreten els següents objectius:

Qüestió principal	Objectius concrets
<p>(1)</p> <p>El perfil de les noies sota una mesura de LV o IC ha canviat en aquests darrers anys?</p>	<p>(1.1) Conèixer el perfil de les noies que han passat per justícia juvenil en els darrers 4 anys (2010-2013).</p> <p>(1.2) Comparar les variables personals, penals i de tractament amb les variables que constituïen el perfil de les noies en la dècada anterior.</p>
<p>(2)</p> <p>S'està donant un procés de masculinització en la població de noies sota mesures penals de LV o IC?</p>	<p>(2.1) Comparar el perfil masculí i femení, atenent a les variables de les bases de dades del SAVRY i el JOVO.</p> <p>(2.2) Veure la relació que hi ha entre el gènere i la taxa de reincidència.</p>
<p>(3)</p> <p>Aporten les eines de recollida d'informació com el SAVRY més coneixement sobre el perfil diana?</p>	<p>(3.1) Conèixer quins són els mètodes de recollida d'informació existents per al perfil concret d'estudi.</p> <p>(3.2) Veure quina informació proporciona el SAVRY relativa al perfil concret descrit.</p>

Qüestió principal	Objectius concrets
<p>(4) Les respostes penals que reben les noies sota mesura de LV o IC, són les més adequades al seu perfil?</p>	<p>(4.1) Veure quina és la relació que es dona entre els factors protectors de la població objecte d'estudi i les actuacions dirigides que s'hi apliquen.</p> <p>(4.2) Recollir les propostes de millora que contribueixen a l'increment de la solidesa de les propostes dels tècnics de medi obert i dels delegats d'execució de mesures.</p>

Atès que és una anàlisi descriptiva de la realitat de les noies dins el món de la justícia juvenil a Catalunya, considerem que està justificada la inexistència d'un plantejament d'hipòtesis.

2.3. Metodologia

En primer lloc, cal considerar que es tracta d'un estudi de recerca que combina l'anàlisi bibliogràfica amb l'anàlisi estadística, de tipus quantitativa, i l'anàlisi qualitativa.

En aquest sentit, es proposa una recollida de dades que ens permetrà triangular-les, i així podrem contrastar allò que s'espera, allò que s'observa i allò que ho explica.

2.3.1. Anàlisi documental

En primer terme es realitzarà una cerca bibliogràfica que permetrà establir les bases teòriques de l'estudi, així com el sistema categorial per a la posterior anàlisi de dades.

La cerca bibliogràfica ens permetrà definir els conceptes, veure de quina forma es relacionen i elaborar definicions operatives, i serà base per a establir les categories ja descrites. La teoria orienta i dona sentit a la investigació empírica.

2.3.2. Anàlisi quantitativa

Aquesta recerca s'ha dut a terme estudiant les joves que van finalitzar un programa de llibertat vigilada o d'internament en centre l'any 2010 i de les quals se n'ha fet un seguiment fins al 31 de desembre de 2013, amb l'objectiu de conèixer quin és el seu perfil i si han comès o no un nou delictes que impliqui una nova presa de contacte amb els serveis d'execució penal de menors o d'adults. El temps mínim de seguiment ha estat de tres anys i el temps màxim, de quatre. Tal com han demostrat altres recerques (*Capdevila, Ferrer, Luque* 2006) la reincidència es produeix pocs mesos després de la finalització de la mesura, i un període de seguiment entre tres i quatre

anys és suficient per a establir taxes de reincidència. A partir dels quatre anys els nombre de casos nous que reincideixen és menyspreable. És important esmentar que la definició emprada de reincidència és la de retorn dels subjectes objecte d'estudi al sistema de JJ (justícia juvenil) per un nou fet delictiu comès amb data posterior a la finalització del compliment d'una mesura de llibertat vigilada o d'internament en centre educatiu o el retorn al sistema d'adults, ja sigui com a condemnat a una mesura penal alternativa o a una mesura privativa de llibertat. En aquest darrer supòsit, l'ingrés del jove en un centre penitenciari es pot haver produït com a preventiu o com a penat.

El primer pas per a l'estudi fou l'obtenció de les dades de la totalitat de la població de noies que van finalitzar l'any 2010 en ambdues mesures i que no tinguessin cap altre programa pendent de complir per la mateixa causa. La llista definitiva de la població inclou 16 noies que van finalitzar una mesura d'internament en centre i 130 noies que van finalitzar una mesura de llibertat vigilada. En el cas dels nois s'ha seleccionat una mostra aleatòria del mateix nombre de casos, 146 del total de 876 que van finalitzar l'any 2010 una mesura de LV i d'IC, amb els que poder comparar les dades obtingudes amb les noies. S'han controlat algunes variables durant la selecció de nois per tal d'aconseguir una mostra amb les mateixes característiques que la mitjana: nacionalitat, tipus de delictes, antecedents i tipus de mesura aplicada.

El recull de dades i l'explotació estadística es van dur a terme al tercer trimestre de l'any 2014. Les variables recollides, a partir de la base de dades informàtiques de la DGEPCJJ (Direcció General de Mesures d'Execució en la Comunitat i de Justícia Juvenil) coneguda com a JOVO, base oficial de dades de menors de justícia juvenil, fan referència al perfil dels menors, el tipus de delictes que van cometre, la intervenció de la justícia, les variables de valoració estructurada de risc de violència de la eina SAVRY i en el cas que n'hi hagués, de la seva posterior reincidència. Per tal de completar la informació de la reincidència en l'àmbit penal d'adults, també es van consultar la base de dades SIPC (Sistema d'Informació Penitenciari Català). L'anàlisi de les dades i la discussió s'han realitzat entre els mesos d'octubre de 2014 i febrer de 2015, així com la redacció de l'informe.

Per últim, les dades s'han explotat mitjançant l'SSPS.17.0 amb la realització de diferents proves estadístiques en funció dels objectius perseguits.

El tractament de les dades ha estat anonimitzat i s'ha dut a terme amb la cobertura de tots els protocols establerts segons la LOPD. Tant les dades com els resultats han estat tractats de forma globalitzada i sense dades personals, de forma que no es permet la identificació dels subjectes participants en l'estudi.

2.3.3. Anàlisi qualitativa

L'anàlisi qualitativa s'ha fet mitjançant dues tècniques: l'estudi de casos i l'entrevista a professionals de justícia juvenil.

En l'ús de la primera tècnica s'ha seleccionat un cas representatiu de cada un dels perfils de les noies per tal de conèixer i comprendre quina ha estat la trajectòria vital, quins han estat el processos de diagnòstic i d'intervenció duts a terme i quines han estat les propostes dels professionals i d'itineraris per a reduir el risc de reincidència.

En l'ús de la segona tècnica, s'han fet sis entrevistes en profunditat semiestructurades a professionals i experts del món de la justícia juvenil, i han estat analitzades posteriorment per tal de realitzar la triangulació d'afirmacions amb les dades estadístiques extretes de l'anàlisi quantitativa. Aquesta eina l'hem utilitzat com a instrument d'exploració, per a esbrinar possibles línies d'investigació, com a instrument de recollida de dades i com a complement de la recollida d'informació prèvia. Aquestes entrevistes estan fetes seguint la tipologia de mostreig pragmàtica de tipus de conveniència. L'elecció respon a raons d'estalvi econòmic, a partir de contactes facilitats pel CEJFE i els permisos de DGEPCJJ.

Aquestes entrevistes són de caire estructurat, atès que s'ha realitzat una preparació prèvia, i són semidirigides, ja que s'han adaptat la forma i l'ordre de les preguntes de manera que puguin resoldre els objectius de la recerca però que en certs moments la persona entrevistada expliqui de forma oberta tot el que consideri necessari, intentant no guiar la seva resposta per a obtenir cap informació concreta.

Les entrevistes van durar entre una hora i una hora i mitja.

Les preguntes en les quals es va centrar l'entrevista estructurada foren:

1. Al llarg d'aquests anys ha canviat el nombre de noies que ha anat atenent vostè i/o el seu equip? Per què creu que passa?
2. La forma de fer i d'actuar en un delictes és diferent entre els nois i les noies? En què? Ha canviat des que va començar?
3. Totes les noies que atenen tenen el mateix perfil o hi ha diferents tipus de perfils?
4. A nivell de conducta, com les definiria?

5. L'afectivitat, les emocions de les noies... Creu que són molt diferents a les dels nois? S'ha trobat amb la necessitat de treballar-ho d'una altra manera que amb ells?
6. A nivell de salut, això que acabem de parlar, en què afecta? En el tema drogues, quins patrons de consum o abús troba?
7. A nivell d'educació, com responen els pares davant d'elles? (se senten superats, passen d'elles, les maltracten, pateixen ells maltractaments....?)
8. Quines recomanacions s'ha fet a vostè mateix o a altres companys que començaven o què ha demanat als seus caps per a intervenir millor amb elles?

Les entrevistes s'han realitzat al següents experts:

- 3 delegats d'execució de mesures i tècnics de medi obert
- 2 professionals de centres per als casos d'internament
- 1 subdirector de centre

Els llocs físics on es s'han dut a terme les entrevistes sempre han estat els espais professionals dels experts.

Com a registre i forma d'obtenció de la informació, hi ha la presa de notes i la gravació. Les entrevistes van ser gravades però no transcrites. En primer lloc es va demanar permís als professionals entrevistats per a enregistrar-les, amb la condició de no transcriure-les literalment, atès que l'enregistrament només era una eina per a facilitar-nos la feina, i no per a fer cap mena d'anàlisi del discurs, motiu pel qual no ha calgut la realització de consentiments informats.

2.3.4. Les variables

En les taules següents es recull la descripció de cada variable recollida en l'anàlisi quantitatiu de la recerca, el tipus i la categorització. Per a establir les categories de les variables s'han tingut en compte la forma en què estaven recollides a la base de menors.

Hem utilitzat variables dicotòmiques, politòmiques i quantitatives, mesurades segons l'escala nominal, ordinal i d'interval quan ha calgut.

Taula 4. Variables individuals

Variable	Descripció	Tipus	Categories
Nacionalitat		Qualitativa dicotòmica	(1) Espanyol (2) Estranger
Sexe		Qualitativa dicotòmica	(1) Noi (2) Noia
Àrea geogràfica de procedència		Qualitativa politòmica	(1) Unió Europea (2) Resta d'Europa (3) Magrib (4) Resta d'Àfrica (5) Àsia (6) Amèrica Central i Amèrica del Sud
Província		Qualitativa politòmica	(1) Barcelona (2) Girona (3) Lleida (4) Tarragona
Edat del fet		Qualitativa politòmica	(1) 14 (2) 15 (3) 16 (4) 17
Intents d'autolesió o suïcidi anteriors	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Baix rendiment a l'escola	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Incapacitat per a fer front a les dificultats	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Actituds negatives	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Assumpció de riscos i impulsivitat	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Problemes amb consum de tòxics	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Problemes amb el maneig de l'enuig	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Baix nivell d'empatia i/o remordiment	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Problemes de concentració i/o hiperactivitat	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Baixa col·laboració en les intervencions	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Baix compromís escolar i/o laboral	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Intel·ligència	SAVRY	Qualitativa dicotòmica	(1) Sí (2) No
Locus de control	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) LC extern predominant (2) LC extern (3) LC intern predominant (4) LC intern

Variable	Descripció	Tipus	Categories
			(5) LC tant intern com extern
Factor protector: Actitud positiva en intervencions de l'autoritat	SAVRY	Qualitativa dicotòmica	(1) Absent (2) Present
Factor protector: Fort compromís escola i/o treball	SAVRY	Qualitativa dicotòmica	(1) Absent (2) Present
Factor protector: Perseverança com a tret de personalitat	SAVRY	Qualitativa dicotòmica	(1) Absent (2) Present

Taula 5. Variables sociofamiliars

Variable	Descripció	Tipus	Categories
Exposició a violència dins la llar	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Història de maltractament infantil	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Delinqüència dels pares	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Separació precoç dels pares	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Rebuig del grup d'iguals	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Escassa habilitat dels pares per a educar	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Manca de suport personal i social	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Entorn marginal	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Actitud familiar davant del delicte		Qualitativa politòmica	(1) Estimula el comp. delictiu (2) Justifica el comp. delictiu (3) Actitud indiferent o passiva (4) Desaprova el comp. delictiu (5) Desaprova i condemna
Mantenir vincles amb l'entorn		Qualitativa politòmica	(1) Mai (2) Poques vegades (3) La meitat de les vegades (4) Gaire bé sempre (5) Sempre
Relacions amb parelles dissocials		Qualitativa politòmica	(1) Parella dissocial (2) Parella dissocial anterior (3) No té parella (4) Parella prosocial anterior (5) Parella prosocial
Factor protector: Implicació prosocial	SAVRY	Qualitativa dicotòmica	(1) Absent (2) Present

Variable	Descripció	Tipus	Categories
Factor protector: Suport social fort		Qualitativa dicotòmica	
Factor protector: Forta vinculació amb adults prosocials		Qualitativa dicotòmica	

Taula 6. Variables penals i criminològiques

Variable	Descripció	Tipus	Categories
Nombre de fets		Qualitativa politòmica	(1) 1 fet (2) 2 fets (3) 3 fets o més
Tipus de fet		Qualitativa politòmica	(1) Contra les persones (2) Contra la propietat (3) Drogues (4) Altres
Violència en el fet		Qualitativa dicotòmica	(1) Violent (2) No violent
Delicte o falta		Qualitativa dicotòmica	(1) Delicte (2) Falta
Situació del fet		Qualitativa dicotòmica	(1) Condemnat (2) Presumpte
Territori del fet		Qualitativa politòmica	(1) Barcelona (2) Girona (3) Lleida (4) Tarragona
Antecedents a justícia juvenil		Qualitativa dicotòmica	(1) No (2) Sí
Violència prèvia	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Història de delictes no violents	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Inici precoç de la violència	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Fracàs de les intervencions anteriors	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Delinqüència amb grup d'iguals	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa

Taula 7. Variables per a la reincidència

Variable	Descripció	Tipus	Categories
Reincidència		Qualitativa dicotòmica	(1) Sí (2) No
Nombre de fets		Quantitativa	
Nombre de fets primera reincidència		Quantitativa	
Edat en els fets		Quantitativa	
Nombre d'antecedents		Quantitativa	
Nombre de reincidències		Quantitativa	

Variable	Descripció	Tipus	Categories
Temps que triguen a reincidir		Quantitativa	
Àmbit de reincidència		Qualitativa politòmica	(1) Només JJ (2) Només MEPC (3) Només Presó (4) JJ i MEPC (5) JJ i Presó (6) MEPC i Presó (7) JJ, MEPC i Presó
Primer àmbit de reincidència		Qualitativa politòmica	(1) JJ (2) MEPC (3) SIPC
Fet principal primera reincidència		Qualitativa politòmica	(1) Contra les persones (2) Contra la propietat (3) Contra la llibertat sexual (4) Drogues (5) Trànsit (6) Altres
Violència fet principal primera reincidència		Qualitativa dicotòmica	(1) Violent (2) No violent
Delicte o falta primera reincidència		Qualitativa dicotòmica	(1) Delicte (2) Falta
Programa principal primera reincidència		Qualitativa politòmica	(1) Assessorament tècnic menors (2) Mediació i reparació menors (3) Llibertat vigilada (4) Internament cautelar en un centre (5) Internament en centre (6) MEPC – Treballs benefici comunitat (7) MEPC – Mediació i reparació adults (8) MEPC – Altres (9) SIPC – Presó (10) SIPC – Preventiva (11) RPS (12) SIPC – Localització permanent
Temps que triguen a reincidir		Qualitativa politòmica	< 6 mesos 6 mesos –1 any 1 any – 2 anys 2 anys –3 anys
Temps que triguen a reincidir		Quantitativa	
Resum risc global	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Resum risc delictes violents	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Resum risc violència centre	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa
Resum risc sortides permisos	SAVRY	Qualitativa politòmica	(1) Alta (2) Moderada (3) Baixa

2.4. Temporització

Durant els primers tres mesos de la realització del projecte d'investigació es va dur a terme la fase d'exploració i contactes. Aquests mesos van servir per a fer part del recull bibliogràfic per a conèixer la qüestió, a causa de les dificultats que per desconeixement de la temàtica es presentaven. És l'etapa de lectura i interpretació i, finalment, de construcció dels objectius i de presentació a la institució pertinent, i així contactar amb els professionals.

Taula 8. Temporalització de la recerca

2014 - 2015	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Gener	Febrer
Recull bibliogràfic	X	X	X	X	X	X	X	X
Anàlisi documental		X	X	X				
Recerca dades i disseny recerca		X	X	X				
Explotació base dades			X	X				
Anàlisi estadística quantitativa i resultats				X	X	X	X	
Entrevistes en profunditat					X			
Contrast de resultats					X	X	X	
Elaboració de l'informe final						X	X	X
Presentació resultats								X

2.5. Limitacions de la recerca

Una de les principals dificultats trobades és la poca producció bibliogràfica actualitzada que hem trobat sobre el tema de les noies infractores de justícia juvenil. Sí és més prolífica la informació disponible en altres països, però en contrapartida suposa un problema a causa de les dificultats de comparar les realitats diferents de cada entorn.

En segon lloc és el nombre de casos. En ambdues mesures el nombre de noies és molt petit. Això provoca que els resultats i les conclusions s'hagin de matisar molt en els casos en què les comparacions es fan amb poca mostra.

En tercer lloc, i lligat al poc nombre de casos, hem trobat pocs expedients complets en les bases de dades de la totalitat de les variables SAVRY, que són les que més

informació qualitativa ens poden donar. No totes les variables es troben informades de la mateixa manera i n'hi ha algunes en què hi ha excessius buits.

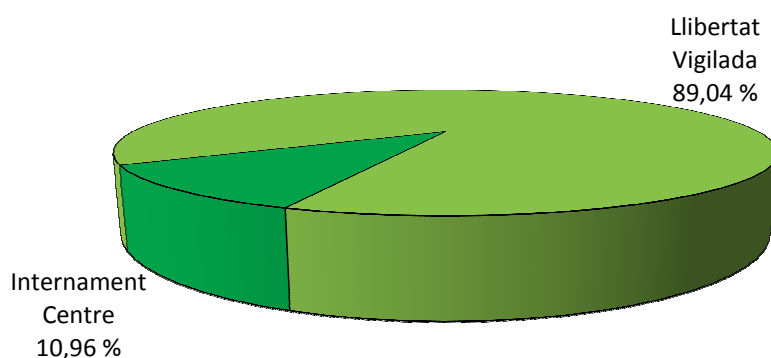
En quart lloc, la part qualitativa de la investigació ens ofereix una aproximació molt valuosa i específica però de dubtosa generalització sobre el funcionament global dels professionals de la justícia juvenil atès que en cap moment s'ha buscat la representativitat dels discursos en els informants clau.

Finalment i en relació amb la dificultat anterior, no es pot fer una anàlisi de la situació de les noies a JJ sense escoltar les seves veus i les seves experiències vitals. Un aspecte per millorar aquesta investigació seria la possibilitat d'escoltar les noies amb el relat de la seva vida, a partir d'una perspectiva d'identitat pròpia diferencial. No és l'objectiu de l'estudi, però està clar que milloraria notòriament i qualitativament.

3. El perfil de les joves

La població objecte d'estudi la componen totes les noies menors d'edat que durant l'any 2010 van finalitzar una mesura judicial de Llibertat Vigilada o d'Internament en Centre. La **població** femenina que va finalitzar una mesura de LV o IC l'any 2010, de les edats compreses entre 14 i 18 anys, va ser de 146 noies, distribuïdes en un grup de 130 amb una mesura de Llibertat Vigilada i un grup de 16 amb una mesura d'Internament en Centre.

Gràfic 6. Distribució de les noies de les dues mesures

3.1. Variables generals de la població d'estudi

A continuació, en les taules 9 a 11 es presenta com és el perfil de les noies amb les dues mesures en general. Tot i presentar la informació quantitativa obtinguda, els comentaris inclouen els trets més rellevants obtinguts també per mitjà de les entrevistes fetes als professionals.

Taula 9. Variables individuals de la població de noies de 2010 en ambdues mesures

Variable	Categoria	N	% (vàlid)
Nacionalitat	Espanyola	112	76,7
	Estrangera	34	23,3
Àrea geogràfica de procedència	Unió Europea	12	35,3
	Resta d'Europa	2	5,9
	Magrib	4	11,8
	Amèrica Central i Amèrica del Sud	16	47,1
Província	Barcelona	103	73,6
	Girona	13	9,3
	Lleida	11	7,9
	Tarragona	13	9,3
Edat del fet	14	28	19,2
	15	30	20,5
	16	51	34,9
	17	37	25,3
Intents d'autolesió o suïcidi anteriors	Alta	8	8,9
	Moderada	18	20,0
	Baixa	64	71,1

Variable	Categoria	N	% (vàlid)
Baix rendiment a l'escola	Alta	48	53,3
	Moderada	35	38,9
	Baixa	7	7,8
Incapacitat per a fer front a les dificultats	Alta	20	22,2
	Moderada	46	51,1
	Baixa	24	26,7
Actituds negatives	Alta	4	4,4
	Moderada	40	44,4
	Baixa	46	51,1
Assumpció de riscos i impulsivitat	Alta	13	14,4
	Moderada	45	50,0
	Baixa	32	35,6
Problemes amb consum de tòxics	Alta	10	11,1
	Moderada	29	32,2
	Baixa	51	56,7
Problemes amb el maneig de l'enuig	Alta	16	17,8
	Moderada	42	46,7
	Baixa	32	35,6
Baix nivell d'empatia i/o remordiment	Alta	8	8,9
	Moderada	34	37,8
	Baixa	48	53,3
Problemes de concentració i/o hiperactivitat	Alta	6	6,7
	Moderada	31	34,4
	Baixa	53	58,9
Baixa col·laboració en les intervencions	Alta	2	2,2
	Moderada	24	26,7
	Baixa	64	71,1
Baix compromís escolar i/o laboral	Alta	14	15,6
	Moderada	37	41,1
	Baixa	39	43,3
Intel·ligència	Sí	9	100,0
	No	0	0,0
Locus de control	LC extern predominant	15	20,3
	LC extern	5	6,8
	LC intern predominant	15	20,3
	LC intern	10	13,5
	LC tant intern com extern	29	39,2
Factor protector: Actitud positiva en intervencions de l'autoritat	Absent	14	15,6
	Present	76	84,4
Factor protector: Fort compromís escola i/o treball	Absent	28	31,1
	Present	62	68,9
Factor protector: Perseverança com a tret de personalitat	Absent	48	53,3
	Present	42	46,7

Del total de les noies de la mostra, 146 noies, observem que el 23,3 % són estrangeres davant del 14,9 % de la població total catalana.²³

Podem concloure per tant que les estrangeres estan més penalitzades pel sistema de justícia juvenil. Observem que el 47,1 % d'aquestes noies prové de l'Amèrica Central i de l'Amèrica del Sud, seguides pel 35,3 %, de procedència europea.

²³ Font IDESCAT: població total de noies en la franja d'edat 15-19 anys és de 197.677 noies l'any 2010, de les quals 29.467 són estrangeres. Cal assenyalar que aquí apareixen diferències metodològiques ja que a IDESCAT es mesura la franja d'edat 15-19 i nosaltres la comparem amb la franja d'edat 14-18 anys.

De totes les noies catalanes, Barcelona és la província amb més noies d'ambdues mesures amb un 73,6 %.

Cal destacar que el 60,2 % va cometre el fet en la franja superior als 16/17 anys.

Les variables individuals més rellevants en relació a la problemàtica que presenten són les següents:

- 9 de cada 10 noies tenen dificultats en la seva educació, amb resultats acadèmics notablement per sota de la mitjana, han format part de grups especials per a estudiants de baix rendiment o han suspès curs. A més el 56,7 % presenta un baix nivell d'interès o compromís envers l'escola o la feina. No obstant això, analitzant els factors protectors, observem que el 68,9 % mostra un alt nivell d'interès, implicació i motivació per a tenir èxit a l'escola o a la feina, i al principi de la intervenció manifesten el desig de poder finalitzar el curs corresponent; però finalment aquestes manifestacions no les acaben posant en pràctica.
- 7 de cada 10 noies han experimentat estrès o pèrdues importants, a vegades no mostren una capacitat adequada per a plantar cara a les dificultats i tenen problemes per a elaborar i reconduir les emocions.
- El 64,5 % de les noies presenta dificultats per a controlar expressions d'enuig i el 64,4 % de les noies té problemes d'assumpció de riscos o d'impulsivitat.
- El 53,3 % de les noies no presenta fortes característiques de personalitat resistent: les noies presenten un jo afeblit, amb dificultats per a establir-se i orientar-se en l'assoliment de fites.
- El 48,8 % de les noies mostra actituds que donen suport a la legitimitat de la delinqüència o la violència i/o mostra dificultats per a generar solucions no agressives als problemes i/o té una lleugera tendència a mal interpretar les intencions hostils o agressives dels altres. A més el 46,7% presenta discapacitat en el sentiment de remordiment que correspondria a la seva edat i/o discapacitat en l'empatia.
- El 43,3% de les noies té una història de problemes significatius d'abús de substàncies.
- El 41,1% de les noies presenta dificultats d'inquietud extrema, hiperactivitat o problemes de concentració.

D'altra banda, cal tenir en compte també les següents variables:

- El 28,9 % no aprecia la necessitat de la intervenció, tot i que es valora el factor protector segons el qual 8 de cada 10 presenten una actitud positiva envers els intents d'intervenció / de tractament i l'autoritat. Presenten una actitud positiva envers els intents d'arreglar la situació.
- El 28,9 % de les noies té antecedents d'autolesió i d'intents de suïcidi.
- El 27,1 % presenta locus extern i el 33,7 % presenta locus intern. És a dir, només 3 de cada 10 noies presenta un locus de control tant intern com extern: les noies consideren que existeixen factors externs fora del seu control que influeixen en la seva manera de comportar-se, però que són responsables d'allò que els succeeix. Tot i això, les joves són capaces de realitzar un procés reflexiu sobre el control que exerceixen sobre elles mateixes i la seva capacitat de resposta. Assumeixen així la seva responsabilitat respecte als delictes.

Taula 10. Variables sociofamiliars de la població de noies de 2010 en ambdues mesures

Variable	Categoria	N	% (vàlid)
Exposició a violència dins la llar	Alta	24	26,7
	Moderada	16	17,8
	Baixa	50	55,6
Història de maltractament infantil	Alta	13	14,4
	Moderada	27	30,0
	Baixa	50	55,6
Delinqüència dels pares	Alta	9	10,0
	Moderada	16	17,8
	Baixa	65	72,2
Separació precoç dels pares	Alta	17	18,9
	Moderada	20	22,2
	Baixa	53	58,9
Rebuig del grup d'iguals	Alta	1	1,1
	Moderada	22	24,4
	Baixa	67	74,4
Escassa habilitat dels pares per a educar	Alta	28	31,1
	Moderada	43	47,8
	Baixa	19	21,1
Manca de suport personal i social	Alta	10	11,1
	Moderada	39	43,3
	Baixa	41	45,6
Entorn marginal	Alta	15	16,7
	Moderada	26	28,9
	Baixa	49	54,4
Actitud familiar davant del delicte	Estimula el comp. delictiu	3	4,1
	Justifica el comp. delictiu	2	2,7
	Actitud indiferent o passiva	7	9,6
	Desaprova el comp. delictiu	27	37,0
	Desaprova i condemna	34	46,6
Mantenir vincles amb l'entorn	Mai	22	29,7
	Poques vegades	11	14,9
	La meitat de les vegades	6	8,1
	Gaire bé sempre	17	23,0
	Sempre	18	24,3
Relacions amb parelles dissocials	Parella dissocial	14	18,9

Variable	Categoria	N	% (vàlid)
	Parella dissocial anterior	10	13,5
	No té parella	23	31,1
	Parella prosocial anterior	0	0,0
	Parella prosocial	27	36,5
Factor protector: Implicació prosocial	Absent	48	53,3
	Present	42	46,7
Factor protector: Suport social fort	Absent	32	35,6
	Present	58	64,4
Factor protector: Forta vinculació amb adults prosocials	Absent	27	30,0
	Present	63	70,0

Si observem les variables sociofamiliars destaquem que 4 de cada 10 noies ha patit discontinuïtat en les atencions parentals durant la infància: la jove pot haver passat algun període en una família d'acollida, en un centre d'acollida o a casa de parents. El 27,8 % té un o més dels seus pares/cuidadors amb antecedents de conductes delictives. 4 de cada 10 noies han presenciat agressions físiques i/o actes violents greus dins la llar i han sofert maltractament físic o tractament negligent durant la seva infància. A més la meitat de les noies té pocs familiars, cuidadors i/o altres adults que mostrin total capacitat i disponibilitat d'oferir suport emocional i una tutoria de suport. Tot i això, observem que més del 60 % ha tingut suports socials i 7 de cada 10 han tingut vincles duradors positius i llaços propers amb almenys un adult prosocial. Apreciem que el 83,6 % dels familiars desaprova el comportament delictiu.

El 78,9 % de les joves estan sent educades en una disciplina inconsistent, massa estricta o massa permissiva. La supervisió no és fiable o hi ha una manca d'implicació dels pares, i el 45,6 % viu en un entorn amb problemes relacionats amb nivells alts de delinqüència, pobresa i/o violència.

El 44 % no sol mantenir vincles amb l'entorn i 5 de cada 10 no solen participar en activitats prosocials o en grups d'iguals prosocials.

Cal destacar que 3 de cada 10 tenen parelles dissocials i un 25,5 % pateix rebuig per part dels seus iguals o ha tingut antecedents de rebuig significatiu dels seus iguals en el passat.

Taula 11. Variables penals i criminològiques de la població de noies de 2010 en ambdues mesures

Variable	Categoria	N	% (vàlid)
Nombre de fets	1 fet	73	50,0
	2 fets	45	30,8
	3 fets o més	28	19,2
Tipus de fet	Contra les persones	61	41,8
	Contra la propietat	69	47,3
	Drogues	1	0,7

Variable	Categoria	N	% (vàlid)
	Altres	15	10,3
Violència en el fet	Violent	104	71,2
	No violent	42	28,8
Delicte o falta	Delicte	112	76,7
	Falta	34	23,3
Situació del fet	Condemnat	144	98,6
	Presumpte	2	1,4
Territori del fet	Barcelona	111	76,0
	Girona	14	9,6
	Lleida	11	7,5
	Tarragona	10	6,8
Antecedents a justícia juvenil	No	140	95,9
	Sí	6	4,1
Violència prèvia	Alta	20	22,2
	Moderada	38	42,2
	Baixa	32	35,6
Història de delictes no violents	Alta	12	13,3
	Moderada	24	26,7
	Baixa	54	60,0
Inici precoç de la violència	Alta	6	6,7
	Moderada	18	20,0
	Baixa	66	73,3
Fracàs de les intervencions anteriors	Alta	10	11,1
	Moderada	19	21,1
	Baixa	61	67,8
Delinqüència amb grup d'iguals	Alta	15	16,7
	Moderada	32	35,6
	Baixa	43	47,8

En analitzar les variables penals i criminològiques observem que la meitat de les noies han estat detingudes per dos o més fets. El 47,3 % ha comès faltes o delictes *contra la propietat* i el 41,8 %, *contra les persones*.

7 de cada 10 noies han comès un fet violent o un delicte i els fets han ocorregut a la província de Barcelona. A més el 64,4 % de les noies ha comès algun acte violent previ; d'aquestes el 26,7 % va cometre el primer acte violent conegut abans dels 14 anys. 4 de cada 10 van participar en delictes no violents amb anterioritat i el 32,2 % va incomplir sentències judicials i/o condicions de tractament en alguna ocasió.

La meitat de les noies s'afilien amb altres delinqüents o es relacionen amb altres joves que realitzen actes antisocials.

Com a aspectes positius a tenir en compte, observem que el 95,9 % no tenia antecedents a justícia juvenil. El pas per la justícia juvenil resulta un fet anecdòtic associat a les dificultats maduratives de la seva adolescència per a la majoria d'aquestes joves.

3.1. Diferències segons les mesures d'IC i de LV

3.1.1. Variables individuals

A continuació, la taula 12 mostra les variables individuals distribuïdes en les mesures de Llibertat Vigilada i Internament en centre, que s'analitzaran al llarg del capítol.

Taula 12. Variables individuals de la població de noies de 2010 distribuïdes entre IC i LV

Variable	Categoria	LV	IC	% (vàlid)
				Total
Nacionalitat	Espanyola	*79,2	56,3	76,7
	Estrangera	20,8	*43,8	23,3
Àrea geogràfica de procedència	Unió Europea	37,0	28,6	35,3
	Resta d'Europa	3,7	14,3	5,9
	Magrib	11,1	14,3	11,8
	Amèrica Central i Amèrica del Sud	48,1	42,9	47,1
Província	Barcelona	74,4	66,7	73,6
	Girona	8,0	20,0	9,3
	Lleida	8,0	6,7	7,9
	Tarragona	9,6	6,7	9,3
Edat del fet	14	18,5	25,0	19,2
	15	20,8	18,8	20,5
	16	36,2	25,0	34,9
	17	24,6	31,3	25,3
Intents d'autolesió o suïcidi anteriors	Alta	6,3	**30,0	8,9
	Moderada	17,5	40,0	20,0
	Baixa	**76,3	30,0	71,1
Baix rendiment a l'escola	Alta	53,8	50,0	53,3
	Moderada	38,8	40,0	38,9
	Baixa	7,5	10,0	7,8
Incapacitat per a fer front a les dificultats	Alta	18,8	50,0	22,2
	Moderada	52,5	40,0	51,1
	Baixa	28,8	10,0	26,7
Actituds negatives	Alta	3,8	10,0	4,4
	Moderada	38,8	**90,0	44,4
	Baixa	**57,5	0,0	51,1
Assumpció de riscos i impulsivitat	Alta	12,5	30,0	14,4
	Moderada	48,8	60,0	50,0
	Baixa	38,8	10,0	35,6
Problemes amb consum de tòxics	Alta	6,3	**50,0	11,1
	Moderada	30,0	50,0	32,2
	Baixa	**63,8	0,0	56,7
Problemes amb el maneig de l'enuig	Alta	15,0	40,0	17,8
	Moderada	46,3	50,0	46,7
	Baixa	38,8	10,0	35,6
Baix nivell d'empatia i/o remordiment	Alta	6,3	**30,0	8,9
	Moderada	35,0	60,0	37,8
	Baixa	**58,8	10,0	53,3
Problemes de concentració i/o hiperactivitat	Alta	5,0	20,0	6,7
	Moderada	35,0	30,0	34,4
	Baixa	60,0	50,0	58,9
Baixa col·laboració en les intervencions	Alta	1,3	**10,0	2,2
	Moderada	22,5	**60,0	26,7

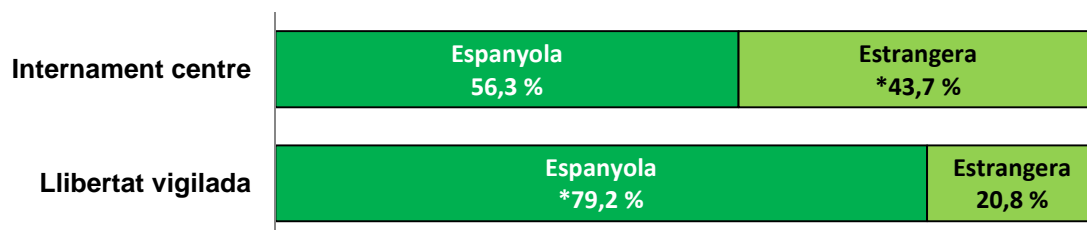
Variable	Categoria	LV	IC	% (vàlid)
				Total
	Baixa	**76,3	30,0	71,1
Baix compromís escolar i/o laboral	Alta	13,8	30,0	15,6
	Moderada	38,8	60,0	41,1
	Baixa	47,5	10,0	43,3
Locus de control	LC extern predominant	20,0	22,2	20,3
	LC extern	4,6	22,2	6,8
	LC intern predominant	21,5	11,1	20,3
	LC intern	15,4	0,0	13,5
	LC tant intern com extern	38,5	44,4	39,2
Factor protector: Actitud positiva en intervencions de l'autoritat	Absent	13,8	30,0	15,6
	Present	86,3	70,0	84,4
Factor protector: Fort compromís escola i/o treball	Absent	27,5	*60,0	31,1
	Present	*72,5	40,0	68,9
Factor protector: Perseverança com a tret de personalitat	Absent	50,0	80,0	53,3
	Present	50,0	20,0	46,7

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

Com abans hem assenyalat, hi ha més percentatge d'estrangeres del que tocaria per població (23,3 % davant el 14,9 % de la població juvenil catalana).²⁴ D'altra banda, quan la mesura és més dura, com l'internament, la proporció de noies estrangeres puja fins el 43,7 %. Podem dir llavors que la noia estrangera es troba més penalitzada a justícia juvenil.

Gràfic 7. Nacionalitat de les noies de la població d'estudi

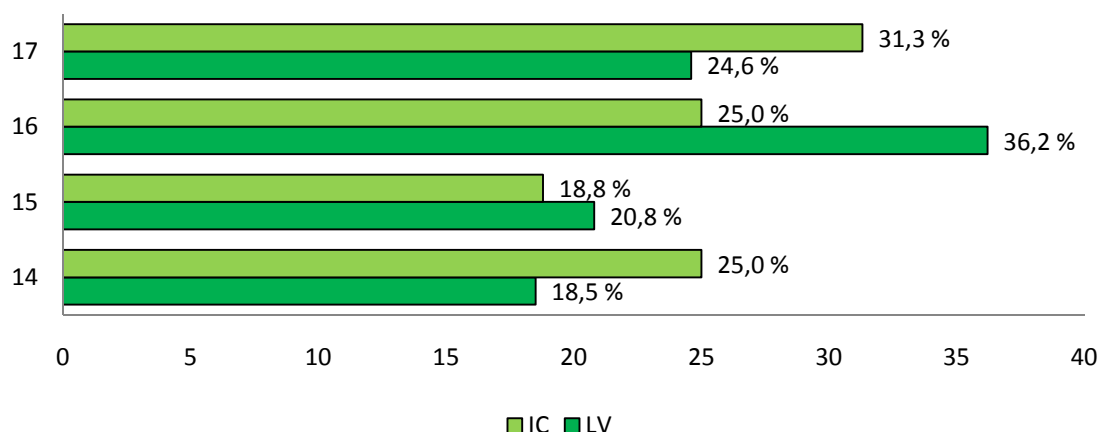

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

La mitjana d'edat del fet de la població de les 146 noies és de 15,66 anys.

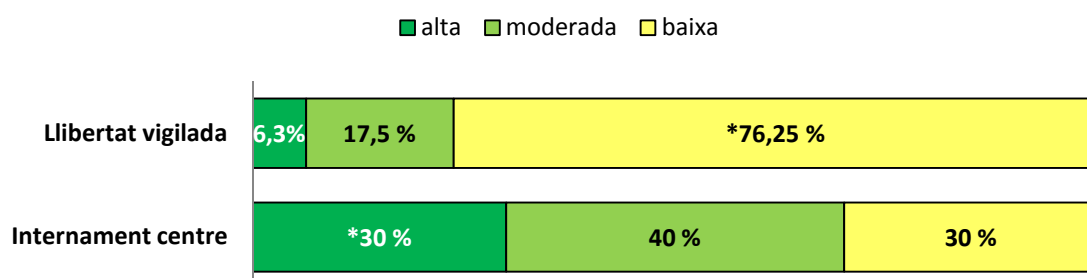
²⁴ Font IDESCAT: la població total de noies en la franja d'edat 15-19 anys és de 197.677 noies l'any 2010, de les quals 29.467 són estrangeres. Cal assenyalar que aquí apareixen diferències metodològiques ja que a IDESCAT es mesura la franja d'edat 15-19 i nosaltres la comparem amb la franja d'edat 14-18 anys.

Gràfic 8. Edat d'obertura de l'expedient distribuïda per mesures

En analitzar l'edat d'obertura de l'expedient observem que les noies amb una mesura d'IC comencen més joves a tenir problemes amb la justícia. També, en l'altre extrem, hi ha més proporció d'obertura d'expedient en les noies de 17 anys entre les que s'aplica una mesura d'IC que a les que s'aplica una mesura de LV.

Gràfic 9. Variable SAVRY: *Intents autolítics*

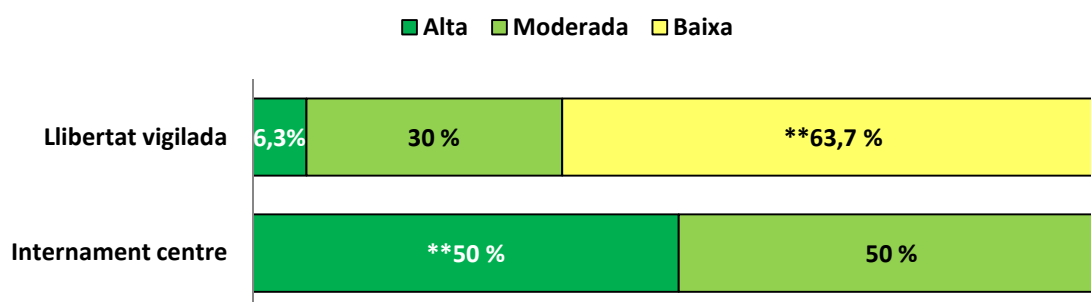

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

El 71,1 % de la població objecte d'estudi mai ha fet cap intent autolític important ni cap intent de suïcidi. Però si observem la població distribuïda en les mesures de LV i IC, veiem que les proporcions són molt diferents i significativament diferents en termes estadístics. La problemàtica en les noies que han estat sota una mesura d'IC és del 30 % i arriba al 70 % si sumem el risc moderat. Tot el contrari del que passa amb la mesura de LV, en què en el 76,25 % dels intents autolítics tenen molt baixa incidència de donar-se, tant en antecedents d'autolesió greu com en temptatives de suïcidi clares.

S'observa en les noies d'ambdues mesures l'existència d'un alt percentatge que té dificultats per a fer front a les dificultats quan experimenta moments d'estrès o de pèrdua.

Gràfic 10. Variable SAVRY: Consum de tòxics

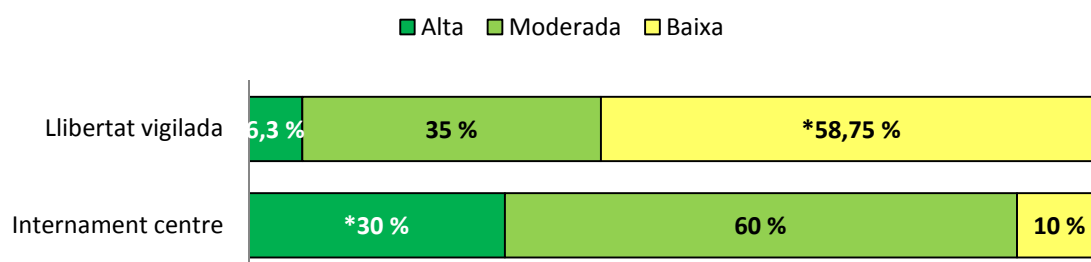

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

En el consum d'alcohol i de drogues, legals o il·legals, o inhalants, el 56,7 % de les noies no tenia ni en el present ni havia tingut en el passat dificultats importants relacionades amb el consum d'alcohol o drogues. Ara bé, diferenciant per mesures, trobem diferències estadísticament significatives entre ambdues mesures, ja que el 50 % de les noies sota una mesura d'IC sí que havia experimentat recentment dificultats greus relacionades amb el consum de tòxics, i l'altre 50 % presenta dificultats moderades. El consum de tòxics és un problema rellevant amb les noies que van a una mesura d'IC.

A més, tot i no ser significativament estadístic s'observa que el 90 % de les noies en una mesura d'IC presenta dificultats per a controlar expressions d'enuig.

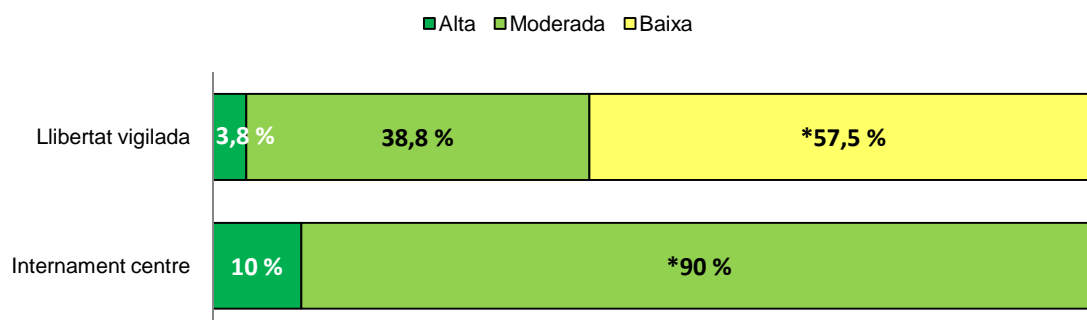
Gràfic 11. Variable SAVRY: Baix nivell d'empatia i/o remordiment

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

Més de la meitat de les noies mostren una capacitat adequada de remordiment i empatia per a la seva edat. Ara bé, en diferenciar entre les dues mesures, trobem que en les noies sota una mesura d'IC tenen problemes en un 90 % dels casos.

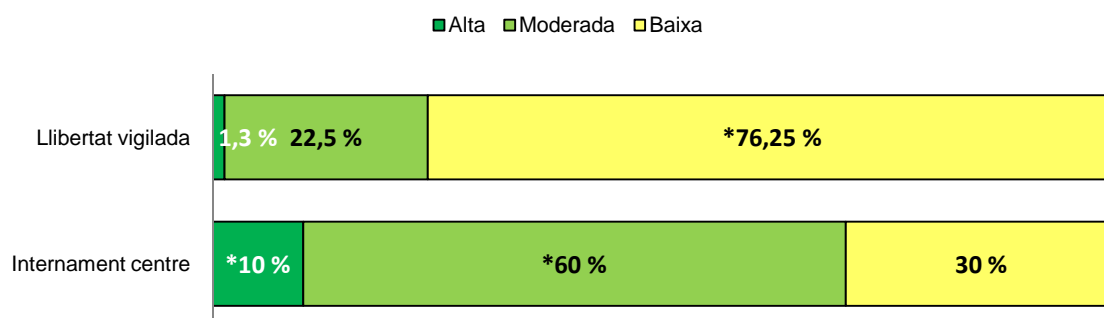
Gràfic 12. Variable SAVRY: Actituds negatives

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

En general més de la meitat de les noies no mostren actituds que donin suport a la legitimitat de la delinqüència o la violència i/o les joves tenen la capacitat de generar solucions no agressives. En diferenciar per mesures però, cal destacar la diferència significativa entre les noies d'IC i LV, ja que el 100 % de les noies sota una mesura d'IC poden mostrar algunes actituds que sí donin suport a la legitimitat de la delinqüència o de la violència i mostren algunes dificultats per a generar solucions no agressives als problemes a més de tenir una lleugera tendència a malinterpretar les intencions hostils o agressives dels altres, fins i tot quan no existien aquestes intencions. Aquestes actituds són un problema rellevant amb les noies que van a la mesura d'IC.

Gràfic 13. Variable SAVRY: Baixa col·laboració en les intervencions

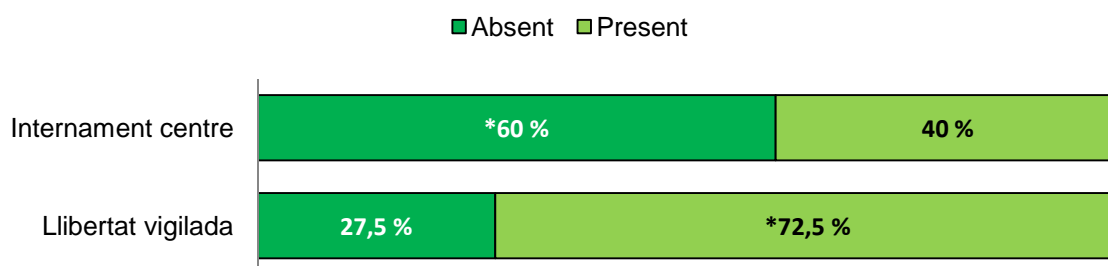

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

El 71,1 % de les joves entén la necessitat d'una intervenció i mostra una actitud positiva a la intervenció i la supervisió. En analitzar per mesures cal destacar que és significatiu que un 70 % de les noies sota una mesura d'IC no aprecia gens o en tot el seu valor la necessitat d'intervenció.

El 80 % de les noies sí mostra almenys un interès mig i un compromís envers l'escola o la feina, tot i que entre aquestes es presenta un elevat nombre de noies que sovint són absentistes, arriben tard o no fan els deures o els encàrrecs laborals. En analitzar el seu rendiment escolar observem que més del 90 % de les noies té dificultats en la seva educació. Els seus resultats acadèmics estan per sota de la mitjana en la majoria de les assignatures, formen part de grups especials per a estudiants de baix rendiment i han suspès assignatures o directament el curs sencer.

Gràfic 14. Variable SAVRY Factor protector: Fort compromís amb l'escola o la feina

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

En analitzar si existeix el factor protector compromís fort amb l'escola o la feina observem que un 68,9 % de les noies mostra un alt nivell d'interès, implicació i motivació per tenir èxit a l'escola o la feina. Ara bé, en diferenciar entre les mesures d'IC i LV s'observen diferències estadísticament significatives ja que el 60 % de les noies sota una mesura d'IC no mostra aquest compromís amb l'escola o la feina. Tot i la dedicació, moltes ja han estat massa desvinculades dels temes formatius i laborals.

3.1.2. Variables sociofamiliars

A continuació, la taula 13 mostra les variables sociofamiliars distribuïdes en les mesures de Llibertat Vigilada i Internament en centre, que s'analitzaran al llarg del capítol.

Taula 13. Variables sociofamiliars de la població de noies de 2010 distribuïdes entre IC i LV.

Variable	Categoria	LV	IC	%
				(vàlid)
				Total
Exposició a violència dins la llar	Alta	26,3	30,0	26,7
	Moderada	16,3	30,0	17,8
	Baixa	57,5	40,0	55,6
Història de maltractament infantil	Alta	16,3	0,0	14,4
	Moderada	27,5	50,0	30,0
	Baixa	56,3	50,0	55,6
Delinqüència dels pares	Alta	8,8	20,0	10,0
	Moderada	18,8	10,0	17,8
	Baixa	72,5	70,0	72,2

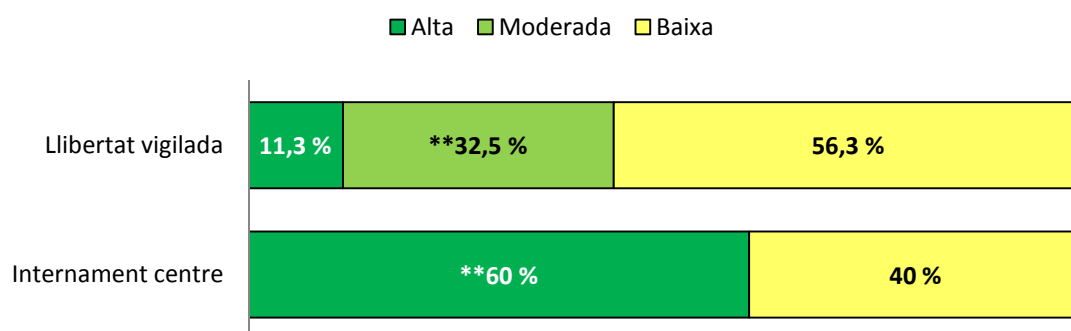
Variable	Categoria	LV	IC	% (vàlid)
				Total
Separació precoç dels pares	Alta	18,8	20,0	18,9
	Moderada	25,0	0,0	22,2
	Baixa	56,3	80,0	58,9
Rebuig del grup d'iguals	Alta	1,3	0,0	1,1
	Moderada	23,8	30,0	24,4
	Baixa	75,0	70,0	74,4
Escassa habilitat dels pares per a educar	Alta	28,8	50,0	31,1
	Moderada	47,5	50,0	47,8
	Baixa	23,8	0,0	21,1
Manca de suport personal i social	Alta	8,8	30,0	11,1
	Moderada	42,5	50,0	43,3
	Baixa	48,8	20,0	45,6
Entorn marginal	Alta	11,3	**60,0	16,7
	Moderada	**32,5	0,0	28,9
	Baixa	56,3	40,0	54,4
Actitud familiar davant del delictes	Estimula el comp. delictiu	4,7	0,0	4,1
	Justifica el comp. delictiu	3,1	0,0	2,7
	Actitud indiferent o passiva	10,9	0,0	9,6
	Desaprova el comp. delictiu	32,8	66,7	37,0
	Desaprova i condemna	48,4	33,3	46,6
Mantenir vincles amb l'entorn	Mai	30,8	22,2	29,7
	Poques vegades	15,4	11,1	14,9
	La meitat de les vegades	7,7	11,1	8,1
	Gaire bé sempre	21,5	33,3	23,0
	Sempre	24,6	22,2	24,3
Relacions amb parelles dissocials	Parella dissocial	15,4	44,4	18,9
	Parella dissocial anterior	12,3	22,2	13,5
	No té parella	32,3	22,2	31,1
	Parella prosocial anterior	0,0	0,0	0,0
	Parella prosocial	40,0	11,1	36,5
Factor protector: Implicació prosocial	Absent	50,0	80,0	53,3
	Present	50,0	20,0	46,7
Factor protector: Suport social fort	Absent	32,5	60,0	35,6
	Present	67,5	40,0	64,4
Factor protector: Forta vinculació amb adults prosocials	Absent	28,8	40,0	30,0
	Present	71,3	60,0	70,0

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

En analitzar les variables sociofamiliars no hi ha diferències significatives estadístiques entre les noies de les mesures de LV i IC, excepte en la variable de l'entorn marginal.

Gràfic 15. Variable SAVRY: Entorn marginal

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

El 54,4 % de les noies viu en entorns amb baixos nivells de delinqüència, pobresa i violència. Hi ha però molta diferència segons les mesures: en les noies sota mesura d'IC, 6 de cada 10 tenen un alt risc, mentre que en la mesura de LV la proporció baixa a 1 de cada 10. Tot i que al sumar-hi les de risc moderat, la proporció augmenta a 4 de cada 10 noies sota mesura de LV.

En la resta de mesures s'observen diferències en els percentatges a causa de la mida de la mostra, tot i que aquestes diferències no són estadísticament significatives, com hem explicat en l'apartat metodològic de la recerca.

Entre les noies amb una mesura de LV i IC es pot observar que les noies sota mesura d'IC tenen un perfil general més dur: 6 de cada 10 han estat exposades a violència en la llar.

Els percentatges són molt semblants quan comparem les situacions de maltractament infantil, les situacions de família desestructurada o de perfil delinqüencial, tot i que el percentatge de pares amb carències en les atencions parentals és més elevat en les noies sota mesura d'IC.

En les estadístiques de les noies sota mesura d'IC, destaca que més del 60 % es relaciona amb parelles dissocials, davant del 70% de les noies sota mesura de LV que no té parella; i si la té, és prosocial.

Pel que fa als factors protectors, amb petites diferències però, les noies sota mesura de LV destaquen per tenir-ne més proporció: la meitat de les noies sota mesura de LV participen en activitats prosocials i només 2 de cada 10 sota mesura d'IC ho fan. A més, el 67,5 % de les noies sota mesura de LV té una xarxa d'individus que proporcionen a la jove suport emocional i ajuda concreta en alguns moments d'angoixa i necessitat, davant del 40 % de les noies sota mesura d'IC.

3.1.3. Variables penals i criminològiques

A continuació, la taula 14 mostra les variables penals i criminològiques distribuïdes en les mesures de Llibertat Vigilada i Internament en centre, que s'analitzaran al llarg del capítol.

Taula 14. Variables penals i criminològiques de la població de noies de 2010 distribuïdes entre IC i LV

Variable	Categoria	LV	IC	% (vàlid)
				Total
Nombre de fets	1 fet	51,5	37,5	50,0
	2 fets	29,2	43,8	30,8
	3 fets o més	19,2	18,8	19,2
Tipus de fet	Contra les persones	41,5	43,8	41,8
	Contra la propietat	46,9	50,0	47,3
	Drogues	0,0	*6,3	0,7
	Altres	11,5	0,0	10,3
Violència en el fet	Violent	70,0	81,3	71,2
	No violent	30,0	18,8	28,8
Delicte o falta	Delicte	74,6	93,8	76,7
	Falta	25,4	6,3	23,3
Situació del fet	Condemnat	99,2	93,8	98,6
	Presumpte	0,8	6,3	1,4
Territori del fet	Barcelona	75,4	81,3	76,0
	Girona	9,2	12,5	9,6
	Lleida	7,7	6,3	7,5
	Tarragona	7,7	0,0	6,8
Antecedents a justícia juvenil	No	**97,7	81,3	95,9
	Sí	2,3	**18,8	4,1
Violència prèvia	Alta	17,5	**60,0	22,2
	Moderada	42,5	40,0	42,2
	Baixa	**40,0	0,0	35,6
Història de delictes no violents	Alta	10,0	*40,0	13,3
	Moderada	27,5	20,0	26,7
	Baixa	62,5	40,0	60,0
Inici precoç de la violència	Alta	5,0	**20,0	6,7
	Moderada	16,3	**50,0	20,0
	Baixa	**78,8	30,0	73,3
Fracàs de les intervencions anteriors	Alta	6,3	**50,0	11,1
	Moderada	21,3	20,0	21,1
	Baixa	**72,5	30,0	67,8
Delinqüència amb grup d'iguals	Alta	10,0	**70,0	16,7
	Moderada	36,3	30,0	35,6
	Baixa	**53,8	0,0	47,8

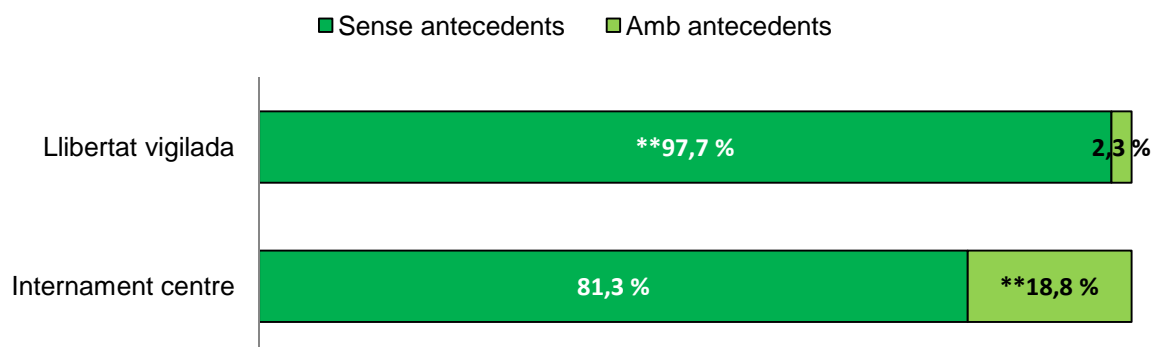
* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

La meitat de les noies sota mesura de LV només ha comès un fet delictiu davant del 50 % de les noies sota mesura d'IC que n'ha comès dos o més.

El tipus de fet que realitzen és molt semblant: les noies de totes dues mesures cometen més delictes *contra la propietat*, seguit de delictes *contra les persones*, i aquest fet és violent en més d'un 70 % de les noies.

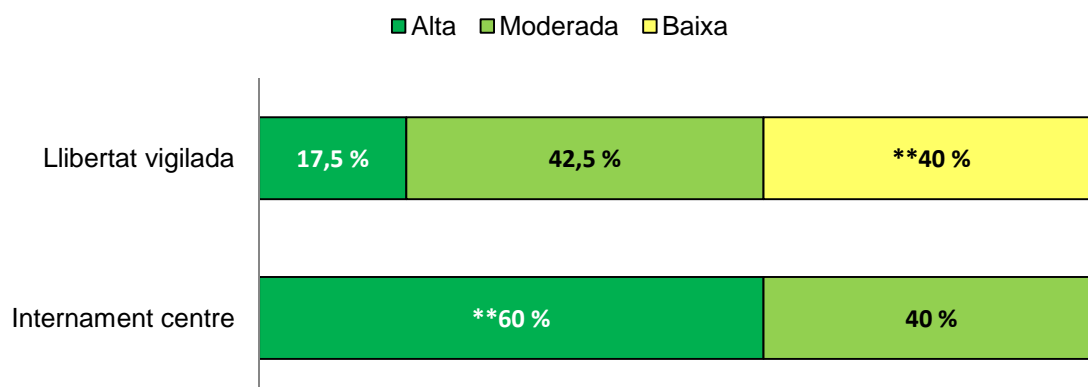
Gràfic 16. Antecedents distribuïts per mesures

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

En analitzar els antecedents es pot observar que 95,9 % del total de les noies no tenia antecedents abans de la mesura finalitzada l'any 2010. Ara bé, s'observen diferències estadísticament significatives en fer l'anàlisi per mesura, en què el 18,8 % de les noies sota una mesura d'IC sí que en tenia.

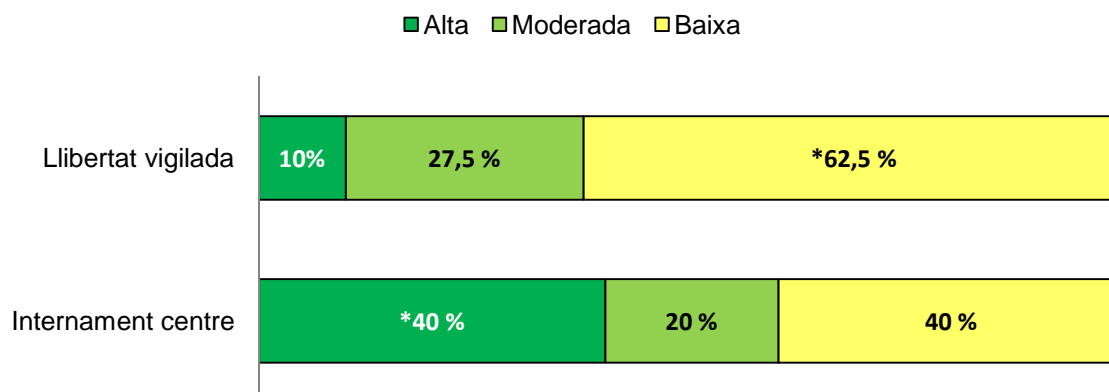
Gràfic 17. Variable SAVRY: Violència prèvia entre mesures

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

En mirar la població de noies es pot observar que més del 40 % va cometre un o dos actes violents previs. En fer la comparativa entre les dues mesures observem que el 40 % de les noies sota mesura de LV no va cometre actes violents previs davant del 100 % de les noies sota mesura d'IC que sí. A destacar que 6 de cada 10 noies sota una mesura d'IC havien comès tres o més actes violents previs.

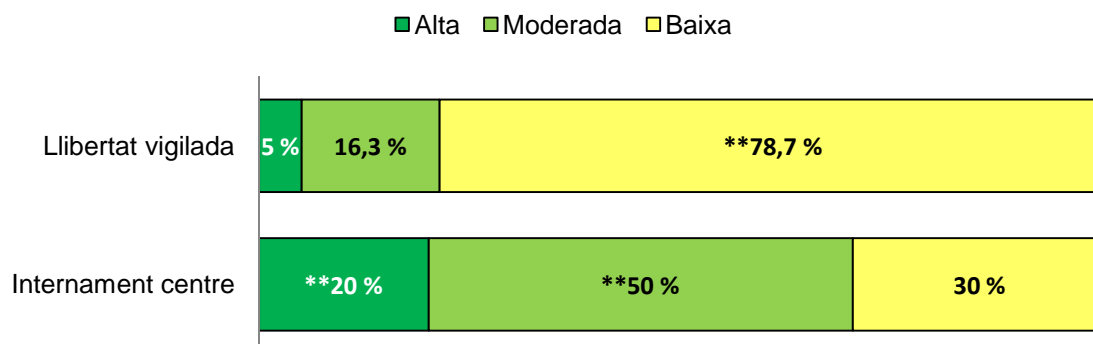
Gràfic 18. Variable SAVRY: Història d'actes delictius no violents entre mesures

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

En analitzar si els actes comesos han estat violents observem que el 60 % de les noies no havia participat en actes delictius no violents amb anterioritat. En observar la diferència entre mesures, observem que hi ha diferències estadísticament significatives amb les noies sota una mesura d'IC en què el 40 % de les noies va participar en cinc o més ocasions en actes delictius no violents amb anterioritat i un 20 % en va participar ocasionalment.

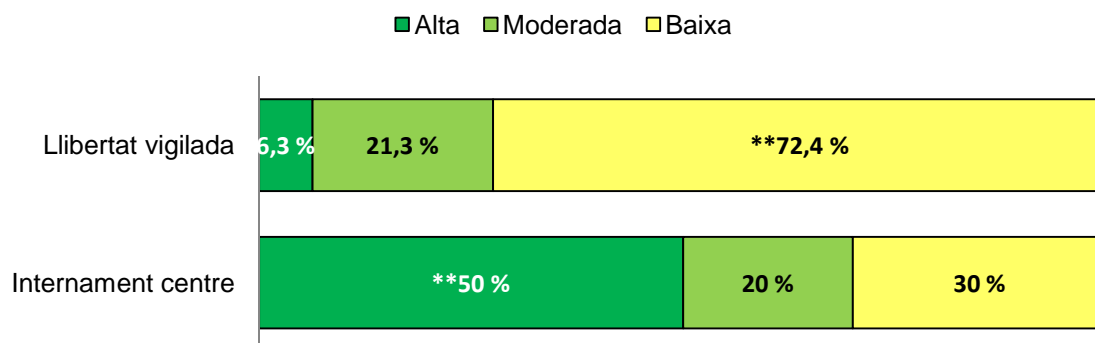
Gràfic 19. Variable SAVRY: Inici primerenc de la violència entre mesures

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

Al 73,3 % de les noies no se'ls coneixien actes previs de violència o el primer acte de violència conegut va tenir lloc als 14 o més anys. En fer la distribució per mesures, és estadísticament significatiu que en la meitat de les noies sota una mesura d'IC el primer acte conegut violent va tenir lloc entre els 11 i 13 anys. Cal destacar que un 20 % de les noies sota una mesura d'IC va cometre el primer acte violent conegut abans dels 11 anys.

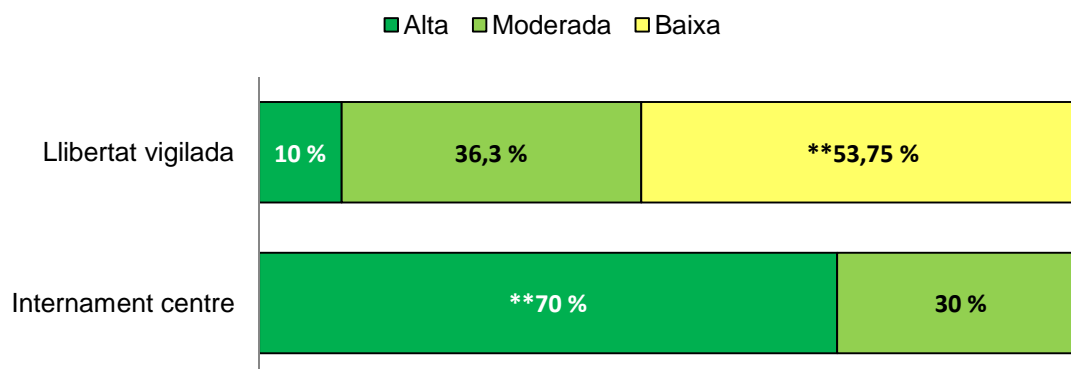
Gràfic 20. Variable SAVRY: Fracàs d'intervencions anteriors entre mesures

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

El 67,8 % de les noies va complir totes les sentències judicials i totes les condicions de tractament. En analitzar per mesures, és estadísticament significatiu que la meitat de les noies sota un mesura d'IC sí van incomplir en tres o més ocasions sentències judicials o condicions de tractament. Només 3 de cada 10 van complir totes les sentències judicials i totes les condicions de tractament.

Gràfic 21. Variable SAVRY: Delinqüència en el grup d'iguals entre mesures

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

De la població, el 47,8 % de les noies no s'associava amb iguals que delinquissin. En analitzar les mesures, és estadísticament significatiu que el 70 % de les noies sota mesura d'IC s'afiliava freqüentment amb altres delinqüents, incloent-hi altres joves que regularment realitzen actes antisocials i/o joves que estan involucrats amb bandes o en són membres, i 3 de cada 10 s'hi afiliaven ocasionalment.

3.2. Comparativa nois i noies

3.2.1. Variables individuals

A continuació, la taula 15 mostra les variables individuals distribuïdes per sexes, que s'analitzaran al llarg del capítol.

Taula 15. Variables individuals de la població comparada entre sexes

Variable	Categoria	% (vàlid)		
		Noi	Noia	Total
Nacionalitat	Espanyola	58,2	**76,7	67,5
	Estrangera	**41,8	23,3	32,5
Àrea geogràfica de procedència	Unió Europea	13,3	35,3	21,3
	Resta d'Europa	5,0	5,9	5,3
	Magrib	31,7	11,8	24,5
	Resta d'Àfrica	1,7	0,0	1,1
	Amèrica Central i Amèrica del Sud	46,7	47,1	46,8
	Àsia	1,7	0,0	1,1
Província	Barcelona	69,0	73,6	71,3
	Girona	7,0	9,3	8,2
	Lleida	9,9	7,9	8,9
	Tarragona	14,1	9,3	11,7
Edat del fet	14	14,4	19,2	16,8
	15	19,2	20,5	19,9
	16	31,5	34,9	33,2
	17	34,9	25,3	30,1
Intents d'autolesió o suïcidi anteriors	Alta	0,0	*8,9	4,4
	Moderada	19,4	20,0	19,7
	Baixa	80,6	71,1	76,0
Baix rendiment a l'escola	Alta	59,1	53,3	56,3
	Moderada	25,8	38,9	32,2
	Baixa	15,1	7,8	11,5
Incapacitat per a fer front a les dificultats	Alta	17,2	22,2	19,7
	Moderada	45,2	51,1	48,1
	Baixa	37,6	26,7	32,2
Actituds negatives	Alta	7,5	4,4	6,0
	Moderada	45,2	44,4	44,8
	Baixa	47,3	51,1	49,2
Assumpció de riscos i impulsivitat	Alta	12,9	14,4	13,7
	Moderada	48,4	50,0	49,2
	Baixa	38,7	35,6	37,2
Problemes amb consum de tòxics	Alta	20,4	11,1	15,8
	Moderada	38,7	32,2	35,5
	Baixa	40,9	56,7	48,6
Problemes amb el maneig de l'enuig	Alta	12,9	17,8	15,3
	Moderada	41,9	46,7	44,3
	Baixa	45,2	35,6	40,4
Baix nivell d'empatia i/o remordiment	Alta	9,7	8,9	9,3
	Moderada	43,0	37,8	40,4
	Baixa	47,3	53,3	50,3
Problemes de concentració i/o hiperactivitat	Alta	7,5	6,7	7,1
	Moderada	32,3	34,4	33,3
	Baixa	60,2	58,9	59,6
Baixa col·laboració en les intervencions	Alta	6,5	2,2	4,4
	Moderada	33,3	26,7	30,1

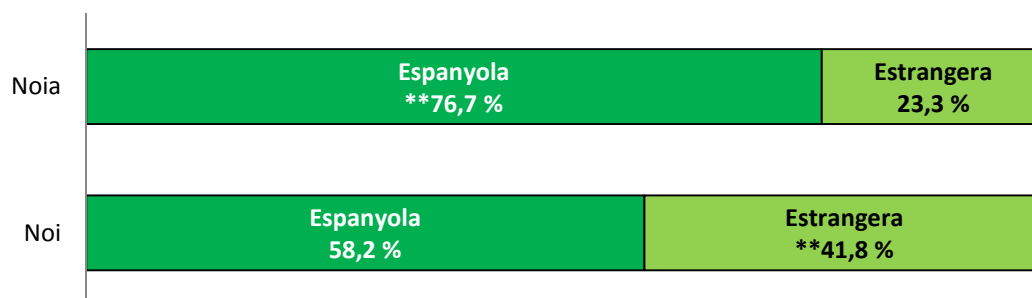
Variable	Categoria	Noi	Noia	% (vàlid)
				Total
	Baixa	60,2	71,1	65,6
Baix compromís escolar i/o laboral	Alta	19,4	15,6	17,5
	Moderada	28,0	41,1	34,4
	Baixa	52,7	43,3	48,1
Locus de control	LC extern predominant	18,3	20,3	19,3
	LC extern	8,5	6,8	7,6
	LC intern predominant	29,6	20,3	24,8
	LC intern	9,9	13,5	11,7
	LC tant intern com extern	33,8	39,2	36,6
Factor protector: Actitud positiva en intervencions de l'autoritat	Absent	12,9	15,6	14,2
	Present	87,1	84,4	85,8
Factor protector: Fort compromís escola i/o treball	Absent	34,4	31,1	32,8
	Present	65,6	68,9	67,2
Factor protector: Perseverança com a tret de personalitat	Absent	51,6	53,3	52,5
	Present	48,4	46,7	47,5

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

En fer la comparació per sexes és estadísticament significatiu que el 76,7 % de les noies són espanyoles, davant del 58,2 % dels nois que són espanyols. Podem concloure que els nois estrangers es troben més penalitzats a justícia juvenil.

Gràfic 22. Nacionalitat dels nois de la mostra i les noies de la població d'estudi.

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

Pel que fa a l'àrea de procedència, més del 45 % de nois i noies provenen de l'Amèrica Central i de l'Amèrica del Sud. Cal diferenciar que en els nois la segona àrea més important de procedència és el Magrib (3 de cada 10 nois) i en les noies és la Unió Europea.

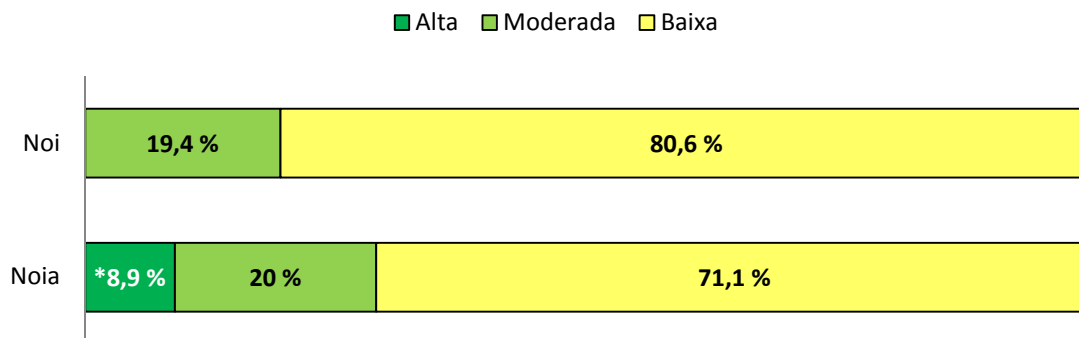
Per als dos grups d'estudi la província de residència més important és Barcelona i un 14,1 % dels nois resideix a Tarragona.

En analitzar l'edat de la comissió del fet aquesta és molt semblant, tot i que les noies els cometen més joves: el 39,7 % de les noies comet el fet en la franja 14/15 anys, per davant dels nois, els quals en aquesta franja són el 33,6 %.

Taula 16. Mitjana d'edat obertura de l'expedient

Edat	Mitjana	Desv. Tip)
Edat obertura de l'expedient noi	15,87	1,052
Edat obertura de l'expedient noia	15,66	1,059

Gràfic 23. Variable SAVRY: Intents autolítics nois i noies

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

En analitzar la resta de variables individuals observem que en els nois els intents autolítics tenen més baixa incidència de donar-se i que el 28,9 % de les noies sí té antecedents d'autolesió o d'intents de suïcidi, la qual cosa és estadísticament significativa.

En la resta de variables les diferències no són estadísticament significatives. Observem que el 92,2 % de les noies té dificultats en la seva educació i en fer la comparativa amb els nois el percentatge disminueix una mica, al 84,9 %. Les noies també superen el percentatge dels nois amb la variable baix interès o compromís escolar o laboral, sent elles un 56,7 % i els nois un 47,3 %. No obstant això, les noies també estan per davant dels nois en el factor protector fort compromís per a l'escola i el treball, 68,9 % per sobre del 65,6 %. Elles mostren més interès, implicació i motivació per a tenir èxit a l'escola o la feina.

Les noies presenten més incapacitat que els nois per a fer front a les dificultats en períodes d'estrès o d'esdeveniments negatius. També els superen en els comportaments d'assumpció de riscos o d'impulsivitat, 64,4 % per sobre del 61,3 % dels nois. El mateix percentatge de noies presenta dificultats per a controlar expressions d'enuig, sent el percentatge de nois un 54,8 % que no presenta una habilitat adequada a la seva edat per a expressar i afrontar els sentiments d'enuig. El

41,1 % de les noies té problemes de concentració i/o hiperactivitat davant del 39,8 % dels nois.

Més de la meitat dels nois mostren actituds que donen suport a la legitimitat de la delinqüència o de la violència i mostren dificultats per a generar solucions no agressives als problemes. En aquesta variable observem que el 48,8 % de les noies també es troba en aquesta mateixa situació.

Els nois superen les noies en el consum de substàncies; segons les estadístiques, gairebé 6 de cada 10 nois tenen una història de problemes d'abús, per davant del 43,3 % de les noies. El 52,7 % dels nois presenta discapacitat en el sentiment de remordiment que li correspondria a la seva edat i en l'empatia per sobre de les noies, les quals, en un 46,7%, es troben amb aquesta mateixa dificultat.

El 39,8 % dels nois no aprecia en tot el seu valor la necessitat d'una intervenció o expressa actituds negatives envers la intervenció, per davant de les noies, amb un 28,9 %. No obstant això, el 87,1 % mostra el factor protector actitud positiva cap a les intervencions de l'autoritat i cap als intents d'arreglar la situació, per sobre del 84,4 % de les noies.

En analitzar el locus de control, observem que hi ha un percentatge més gran de noies que tenen locus de control intern i extern, el 39,2 %, per davant del 33,5 % dels nois. Trobem diferències amb el locus de control intern, en què el 39,5 % el destaca enfront del 33,8 % de les noies que també ho fan.

Per últim, més nois tenen present el factor protector la perseverança com a tret de la seva personalitat, davant del 53,3 % de les joves que no presenten fortes característiques de personalitat resistent.

3.2.2. Variables sociofamiliars

A continuació, la taula 17 mostra les variables sociofamiliars distribuïdes per sexes, que s'analitzaran al llarg del capítol.

Taula 17. Variables sociofamiliars comparades entre sexes

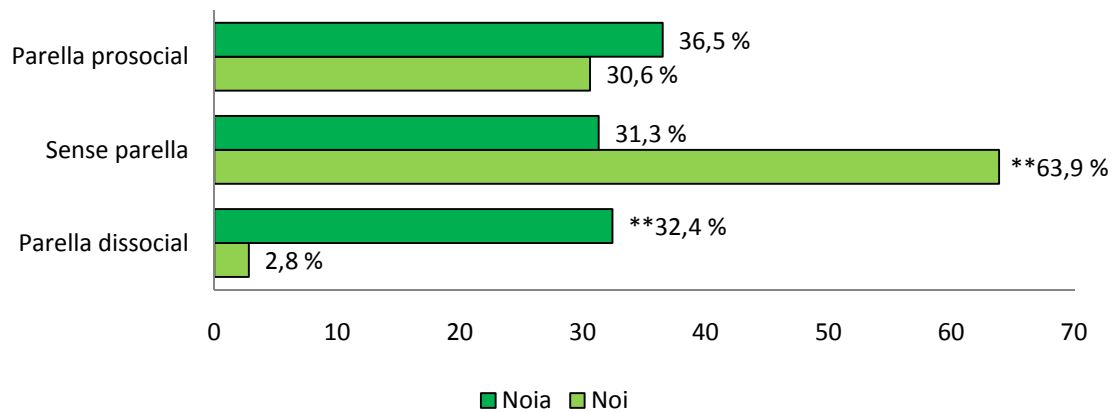
Variable	Categoria	Noi	Noia	%
				(vàlid)
				Total
Exposició a violència dins la llar	Alta	12,9	26,7	19,7
	Moderada	19,4	17,8	18,6
	Baixa	67,7	55,6	61,7
Història de maltractament infantil	Alta	16,1	14,4	15,3
	Moderada	24,7	30,0	27,3
	Baixa	59,1	55,6	57,4

Variable	Categoria	% (vàlid)		
		Noi	Noia	Total
Delinqüència dels pares	Alta	12,9	10,0	11,5
	Moderada	18,3	17,8	18,0
	Baixa	68,8	72,2	70,5
Separació precoç dels pares	Alta	24,7	18,9	21,9
	Moderada	24,7	22,2	23,5
	Baixa	50,5	58,9	54,6
Rebuig del grup d'iguals	Alta	5,4	1,1	3,3
	Moderada	17,2	24,4	20,8
	Baixa	77,4	74,4	76,0
Escassa habilitat dels pares per a educar	Alta	24,7	31,1	27,9
	Moderada	45,2	47,8	46,4
	Baixa	30,1	21,1	25,7
Manca de suport personal i social	Alta	11,8	11,1	11,5
	Moderada	36,6	43,3	39,9
	Baixa	51,6	45,6	48,6
Entorn marginal	Alta	14,0	16,7	15,3
	Moderada	31,2	28,9	30,1
	Baixa	54,8	54,4	54,6
Actitud familiar davant del delictes	Estimula el comp. Delictiu	1,4	4,1	2,8
	Justifica el comp. Delictiu	2,8	2,7	2,8
	Actitud indiferent o passiva	15,3	9,6	12,4
	Desaprova el comp. delictiu	33,3	37,0	35,2
	Desaprova i condemna	47,2	46,6	46,9
Mantenir vincles amb l'entorn	Mai	29,7	29,7	29,7
	Poques vegades	8,1	14,9	11,5
	La meitat de les vegades	5,4	8,1	6,8
	Gaire bé sempre	29,7	23,0	26,4
	Sempre	27,0	24,3	25,7
Relacions amb parelles dissocials	Parella dissocial	1,4	**18,9	10,3
	Parella dissocial anterior	1,4	**13,5	7,5
	No té parella	**63,9	31,1	47,3
	Parella prosocial anterior	**2,8	0,0	1,4
	Parella prosocial	30,6	36,5	33,6
Factor protector: Implicació prosocial	Absent	45,7	53,3	49,5
	Present	54,3	46,7	50,5
Factor protector: Suport social fort	Absent	33,3	35,6	34,4
	Present	66,7	64,4	65,6
Factor protector: Forta vinculació amb adults prosocials	Absent	32,3	30,0	31,1
	Present	67,7	70,0	68,9

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

En analitzar les variables sociofamiliars no es troben diferències significatives entre els nois i les noies, llevat de la variable parella.

Gràfic 24. Variable SAVRY: Relació parella dissocial distribuïda per sexes

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

El 36,5 % de les noies té parella prosocial o la va tenir anteriorment. En fer la distinció entre ambdues mesures no trobem diferències importants. No obstant això, és estadísticament significatiu que elles tinguin més parelles dissocials que no pas ells, i que el doble de nois no tingui parella.

En analitzar la resta de variables observem que hi ha un 44,4 % de les noies que ha presenciat agressions físiques o actes violents a la llar i ha sofert maltractament físic o tractament negligent durant la seva infància. Hi ha un 32,3 % dels nois que han estat exposats a violència familiar i un 40,9 % amb història de maltractament infantil.

El 78,9 % de les noies estan sent educades en una disciplina inconsistent, massa estricta o permissiva, per sobre del percentatge de nois, que suposen un total del 69,9%.

Hi ha més percentatge de noies que nois provinents d'un entorn marginal, tot i que el número és molt semblant, només els superen per 0,4 punts. Cal destacar que en les noies es manifesta que tenen més dificultats per a mantenir vincles amb l'entorn.

Els nois superen les noies en la delinqüència dels pares o cuidadors, amb un 31,2 % enfront del 27,8 % de noies. També, gairebé la meitat dels nois han patit certa discontinuïtat en les atencions parentals durant la infància enfront el 41,1 % de les noies. En ambdós sexes 8 de cada 10 de les famílies desaproven el comportament delictiu, tot i que en aquest cas, hi ha més noies amb famílies amb actitud d'estímul o de passivitat cap a aquest comportament.

Hi ha més noies que nois que són rebutjades pel grup d'iguals, però la diferència és de 3 punts.

A més les noies també estan més mancades de suport personal i social, 54,4 % enfront del 48,4 % dels nois. Les noies participen en menys activitats prosocials que els nois i tenen menys vincles duradors positius i llaços propers amb almenys un adult prosocial; No obstant això, hi ha més noies amb una xarxa d'individus que pugui proporcionar a les joves suport emocional i ajuda concreta en moments puntuals d'angoixa i necessitat.

3.2.3. Variables penals i criminològiques

A continuació, la taula 18 mostra les variables penals i criminològiques distribuïdes per sexes, que s'analitzaran al llarg del capítol.

Taula 18. Variables penals i criminològiques comparades entre sexes

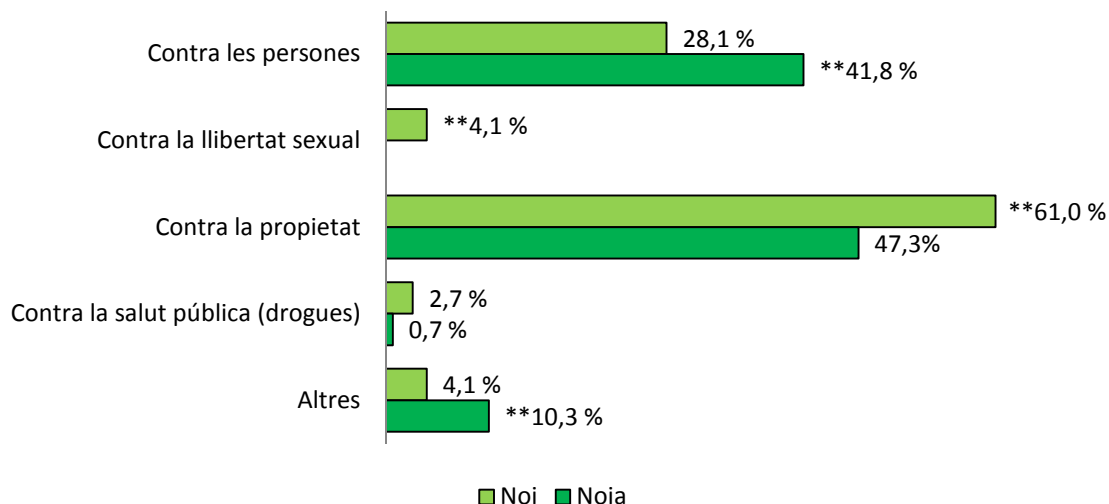
Variable	Categoria	Noi	Noia	% (vàlid)
				Total
Nombre de fets	1 fet	56,2	50,0	53,1
	2 fets	21,9	30,8	26,4
	3 fets o més	21,9	19,2	20,5
Tipus de fet	Contra les persones	28,1	**41,8	34,9
	Contra la llibertat sexual	**4,1	0,0	2,1
	Contra la propietat	**61,0	47,3	54,1
	Drogues	2,7	0,7	1,7
	Altres	4,1	**10,3	7,2
Violència en el fet	Violent	58,9	*71,2	65,1
	No violent	*41,1	28,8	34,9
Delicte o falta	Delicte	**88,4	76,7	82,5
	Falta	11,6	**23,3	17,5
Territori del fet	Barcelona	69,9	76,0	72,9
	Girona	6,2	9,6	7,9
	Lleida	11,0	7,5	9,2
	Tarragona	10,3	6,8	8,6
	Terres de l'Ebre	2,7	0,0	1,4
Antecedents a justícia juvenil	No	94,5	95,9	95,2
	Sí	5,5	4,1	4,8
Violència prèvia	Alta	**38,7	22,2	30,6
	Moderada	22,6	**42,2	32,2
	Baixa	38,7	35,6	37,2
Història de delictes no violents	Alta	22,6	13,3	18,0
	Moderada	37,6	26,7	32,2
	Baixa	39,8	*60,0	49,7
Inici precoç de la violència	Alta	*19,4	6,7	13,1
	Moderada	11,8	20,0	15,8
	Baixa	68,8	73,3	71,0
Fracàs de les intervencions anteriors	Alta	15,1	11,1	13,1
	Moderada	17,2	21,1	19,1
	Baixa	67,7	67,8	67,8
Delinqüència amb grup d'iguals	Alta	17,2	16,7	16,9
	Moderada	46,2	35,6	41,0
	Baixa	36,6	47,8	42,1

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

L'agrupació de delictes més important comesa per les noies sota ambdues mesures és la referida als delictes *contra la propietat*.

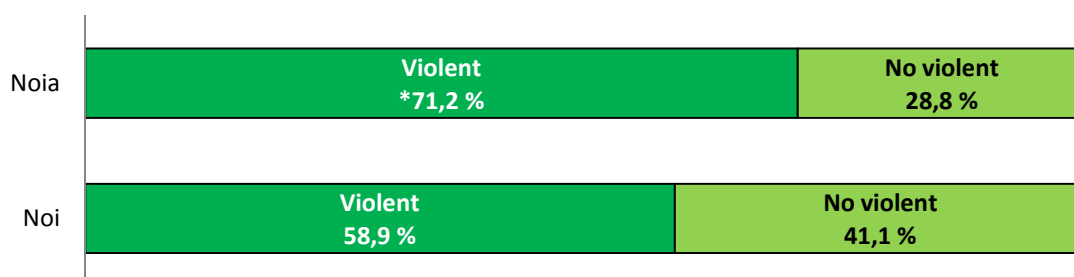
Gràfic 24. Tipus de fet delictiu comès a la causa base (agrupada en 5 categories) distribuït per sexe.

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

En observar aquesta agrupació en els delictes entre sexes observem que és estadísticament significatiu que el 60 % dels nois fa més delictes *contra la propietat* enfront del 47,3 % de les noies.

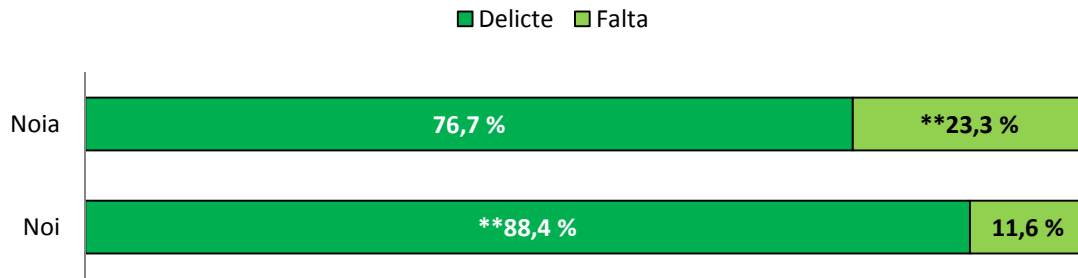
Gràfic 25. Violència del fet distribuïda per sexe

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

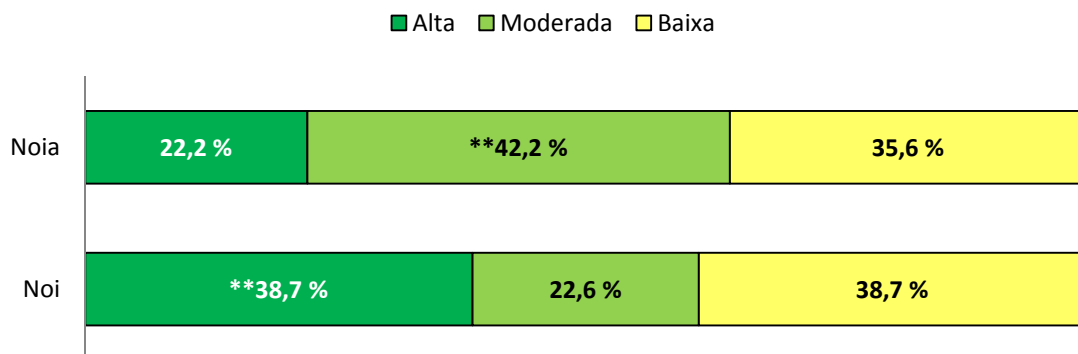
Si ens fixem en la gravetat del delicte, entenent com a tal si hi ha hagut violència o no els fets delictius, observem que les noies són més violentes que els nois, però fan més faltes.

Gràfic 26. Delicte o falta distribuïts per sexes

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

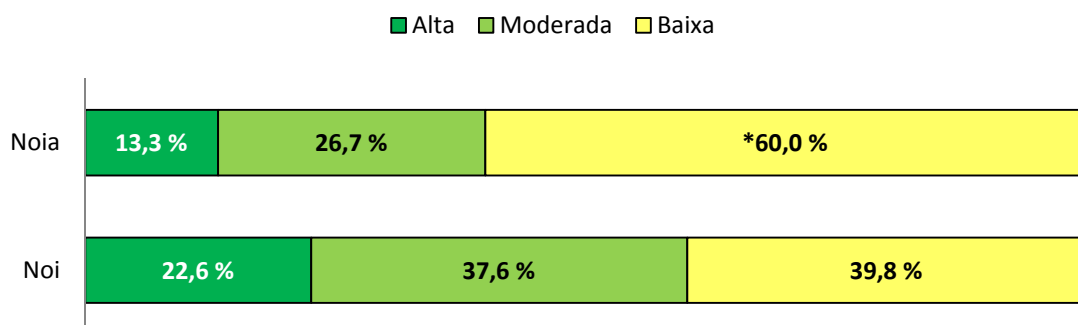
Gràfic 27. Variable SAVRY: Violència prèvia entre sexes

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

En fer la comparativa amb la mostra de nois observem que hi ha més nois que noies que han comès tres o més actes violents previs. Els nois, doncs, són més actius que les noies; però en sumar el risc moderat i alt, observem que el percentatge d'ambdós sexes és molt semblant.

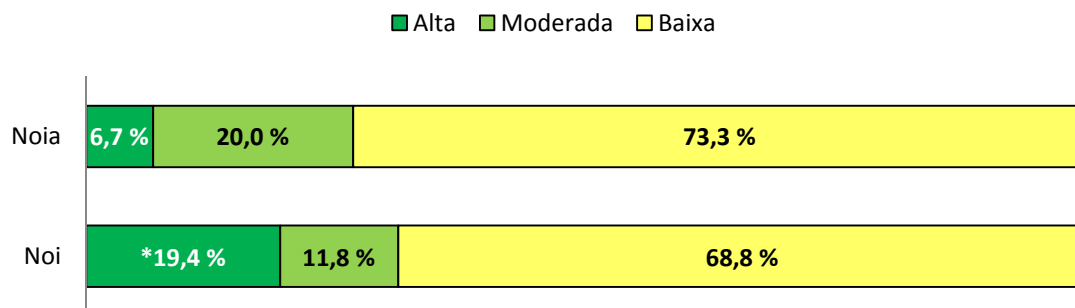
Gràfic 28. Variable SAVRY: Història d'actes delictius no violents entre sexes

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

Observem que més del 50 % dels nois sí va participar en delictes no violents amb anterioritat davant el 60 % de les noies que no ho va fer.

Gràfic 29. Variable SAVRY: Inici primerenc de la violència entre sexes

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

També és estadísticament significatiu que a diferència de les noies, el 19,4 % dels nois va cometre el primer acte violent conegut abans dels 11 anys.

La resta de variables no són significatives, però sí observem que hi ha 5 de cada 10 noies que han comès més de dos fets, enfront del 43,8 % dels nois.

Les noies tenen més antecedents a justícia juvenil que els nois, tot i que el percentatge és molt semblant: el 95,9 % davant del 94,5 % dels nois. S'assemblen molt en el fracàs en les intervencions anteriors: un 32,2 % de noies i un 32,3 % dels nois ha incomplert sentències judicials i/o condicions de tractament en alguna ocasió.

Els nois però superen les noies en la variable delinqüència en el grup d'iguals. El 63,4 % dels nois i el 52,2 % de les noies s'afilia amb altres delinqüents o es relaciona regularment amb altres joves que han realitzat actes antisocials.

3.3. Comparació de la població de noies al llarg de 4 anys

La comparació de la població es realitza amb les noies amb mesures de llibertat vigilada i internament en centre que va atendre el sistema de justícia juvenil entre els anys 2010 i 2013. A diferència de les anteriors, aquestes noies són la població que va ser donada d'alta en una de les dues mesures en aquests anys, i no que la finalitzen.

3.3.1. Variables individuals

A continuació, la taula 19 mostra l'evolució de les variables individuals entre els anys 2010 i 2013.

Taula 19. Variables individuals de la població de noies entre els anys 2010 i 2013

Variable	Mesura	Categoria	2010	2011	2012	2013	% (vàlid)
							Total
Nacionalitat	LV	Espanyola	75,5	71,4	80,2	73,8	74,9

Variable	Mesura	Categoria					% (vàlid)
			2010	2011	2012	2013	Total
Àrea geogràfica de procedència	IC	Estrangera	24,5	28,6	19,8	26,2	25,1
		Espanyola	58,6	64,3	69,2	85,3	70,0
		Estrangera	41,4	35,7	30,8	14,7	30,0
	LV	Unió Europea	12,0	19,4	15,8	34,4	21,4
		Resta d'Europa	0,0	5,6	5,3	3,1	3,6
		Magrib	20,0	8,3	15,8	12,5	13,4
		Resta d'Àfrica	4,0	0,0	5,3	6,3	3,6
		Amèrica Central i Amèrica del Sud	64,0	63,9	57,9	43,8	57,1
		Àsia	0,0	2,8	0,0	0,0	0,9
	IC	Unió Europea	16,7	0,0	50,0	100,0	33,3
Resta d'Europa		8,3	10,0	0,0	0,0	5,1	
Magrib		0,0	20,0	0,0	0,0	5,1	
Resta d'Àfrica		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Amèrica Central i Amèrica del Sud		75,0	70,0	50,0	0,0	56,4	
Àsia		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Província	LV	Barcelona	73,5	80,5	82,2	76,3	78,1
		Girona	11,2	2,4	6,7	7,6	6,8
		Lleida	7,1	4,1	1,1	4,2	4,2
		Tarragona	8,2	13,0	10,0	11,9	11,0
	IC	Barcelona	55,2	80,8	94,6	86,7	80,3
		Girona	17,2	7,7	0,0	0,0	80,3
		Lleida	6,9	0,0	0,0	0,0	1,6
		Tarragona	20,7	11,5	5,4	13,3	12,3
Edat del fet	LV	14	20,0	20,6	20,0	18,6	19,8
		15	20,0	21,4	24,2	28,7	23,8
		16	30,0	29,4	29,5	24,0	28,0
		17	30,0	28,6	26,3	28,7	28,4
	IC	14	17,2	10,7	20,5	14,7	16,2
		15	31,0	42,9	33,3	32,4	34,6
		16	24,1	17,9	25,6	38,2	26,9
		17	27,6	28,6	20,5	14,7	22,3
Intents d'autolesió o suïcidi anteriors	LV	Alta	11,0	6,1	6,2	10,9	8,4
		Moderada	20,7	21,2	18,5	6,3	17,4
		Baixa	68,3	72,7	75,4	82,8	74,2
	IC	Alta	11,5	12,5	11,4	3,2	9,5
		Moderada	23,1	41,7	14,3	29,0	25,9
		Baixa	65,4	45,8	74,3	67,7	64,7
Baix rendiment a l'escola	LV	Alta	50,0	54,5	61,5	50,0	53,9
		Moderada	37,8	34,3	23,1	34,4	32,9
		Baixa	12,2	11,1	15,4	15,6	13,2
	IC	Alta	57,7	75,0	74,3	61,3	67,2
		Moderada	26,9	12,5	14,3	32,3	21,6
		Baixa	15,4	12,5	11,4	6,5	11,2
Incapacitat per a fer front a les dificultats	LV	Alta	20,7	27,3	40,0	34,4	29,7
		Moderada	48,8	43,4	35,4	45,3	43,5
		Baixa	30,5	29,3	24,6	20,3	26,8
	IC	Alta	34,6	50,0	51,4	48,4	46,6
		Moderada	42,3	33,3	34,3	35,5	36,2
		Baixa	23,1	16,7	14,3	16,1	17,2
Actituds negatives	LV	Alta	8,5	11,2	13,8	15,6	12,0
		Moderada	39,0	43,9	49,2	40,6	43,0
		Baixa	52,4	44,9	36,9	43,8	45,0
	IC	Alta	26,9	29,2	25,7	25,8	26,7

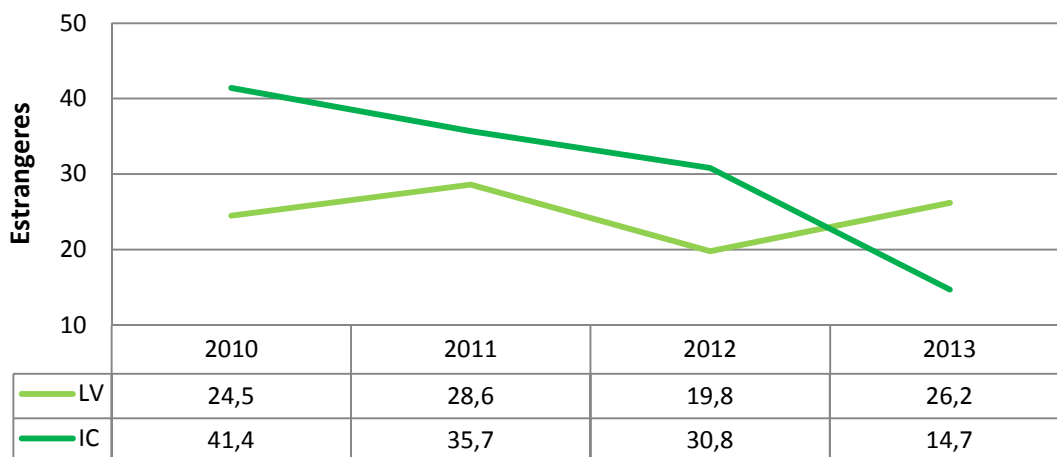

Variable	Mesura	Categoria					%(vàlid)	
			2010	2011	2012	2013	Total	
Assumpció de riscos i impulsivitat	LV	Moderada	53,8	45,8	54,3	48,4	50,9	
		Baixa	19,2	25,0	20,0	25,8	22,4	
		Alta	18,3	17,2	33,8	28,6	23,3	
	IC	Moderada	41,5	42,4	44,6	44,4	43,0	
		Baixa	40,2	40,4	21,5	27,0	33,7	
		Alta	34,6	37,5	25,7	41,9	34,5	
Problemes amb consum de tòxics	LV	Moderada	53,8	37,5	51,4	35,5	44,8	
		Baixa	11,5	25,0	22,9	22,6	20,7	
		Alta	4,9	12,2	15,4	14,1	11,3	
	IC	Moderada	36,6	34,7	26,2	26,6	31,7	
		Baixa	58,5	53,1	58,5	59,4	57,0	
		Alta	34,6	20,8	28,6	29,0	28,4	
Problemes amb el maneig de l'enuig	LV	Moderada	42,3	45,8	48,6	51,6	47,4	
		Baixa	23,1	33,3	22,9	19,4	24,1	
		Alta	14,6	16,2	*36,9	31,3	23,2	
	IC	Moderada	54,9	49,5	40,0	46,9	48,4	
		Baixa	30,5	34,3	23,1	21,9	28,4	
		Alta	34,6	37,5	28,6	35,5	33,6	
Baix nivell d'empatia i/o remordiment	LV	Moderada	42,3	50,0	48,6	35,5	44,0	
		Baixa	23,1	12,5	22,9	29,0	22,4	
		Alta	11,0	9,1	16,9	20,3	13,5	
	IC	Moderada	40,2	49,5	41,5	42,2	43,9	
		Baixa	48,8	41,4	41,5	37,5	42,6	
		Alta	19,2	20,8	28,6	32,3	25,9	
Problemes de concentració i/o hiperactivitat	LV	Moderada	50,0	50,0	51,4	51,6	50,9	
		Baixa	30,8	29,2	20,0	16,1	23,3	
		Alta	4,9	6,1	6,2	14,1	7,4	
	IC	Moderada	28,0	22,2	30,8	29,7	27,1	
		Baixa	67,1	71,7	63,1	56,3	65,5	
		Alta	7,7	4,2	8,6	6,5	6,9	
Baixa col·laboració en les intervencions	LV	Moderada	30,8	29,2	25,7	25,8	27,6	
		Baixa	61,5	66,7	65,7	67,7	65,5	
		Alta	2,4	5,1	4,6	10,9	5,5	
	IC	Moderada	31,7	32,3	41,5	21,9	31,9	
		Baixa	65,9	62,6	53,8	67,2	62,6	
		Alta	19,2	12,5	11,4	19,4	15,5	
Baix compromís escolar i/o laboral	LV	Moderada	34,6	66,7	42,9	38,7	44,8	
		Baixa	46,2	20,8	45,7	41,9	39,7	
		Alta	24,4	18,2	27,7	26,6	23,5	
	IC	Moderada	28,0	36,4	33,8	32,8	32,9	
		Baixa	47,6	45,5	38,5	40,6	43,5	
		Alta	34,6	29,2	40,0	35,5	35,3	
Locus de control	LV	Moderada	30,8	45,8	31,4	22,6	31,9	
		Baixa	34,6	25,0	28,6	41,9	32,8	
		LC extern predominant	25,0	20,5	24,0	30,8	24,6	
		LC extern	5,9	5,1	10,0	11,5	7,7	
		LC intern predominant	20,6	32,1	24,0	19,2	24,6	
	IC	LC intern	7,4	9,0	10,0	9,6	8,9	
		LC tant intern com extern	41,2	33,3	32,0	28,8	34,3	
		LC extern predominant	22,7	42,1	48,1	33,3	36,8	
		LC extern	13,6	21,1	7,4	11,1	12,6	
		LC intern predominant	22,7	5,3	11,1	22,2	15,8	
		LC intern	9,1	5,3	7,4	3,7	6,3	
		LC tant intern com extern	31,8	26,3	25,9	29,6	28,4	

Variable	Mesura	Categoria					% (vàlid)
			2010	2011	2012	2013	Total
		extern					
Factor protector: Actitud positiva en intervencions de l'autoritat	LV	Absent	23,2	14,1	24,6	21,9	20,3
		Present	76,8	85,9	75,4	78,1	79,7
	IC	Absent	42,3	45,8	28,6	29,0	35,3
		Present	57,7	54,2	71,4	71,0	64,7
Factor protector: Fort compromís escola i/o treball	LV	Absent	57,7	54,2	71,4	71,0	64,7
		Present	57,3	53,5	55,4	51,6	54,5
	IC	Absent	65,4	58,3	54,3	58,1	58,6
		Present	34,6	41,7	45,7	41,9	41,4
Factor protector: Perseverança com a tret de personalitat	LV	Absent	56,1	51,5	55,4	64,1	56,1
		Present	43,9	48,5	44,6	35,9	43,9
	IC	Absent	61,5	66,7	68,6	71,0	67,2
		Present	38,5	33,3	31,4	29,0	32,8

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

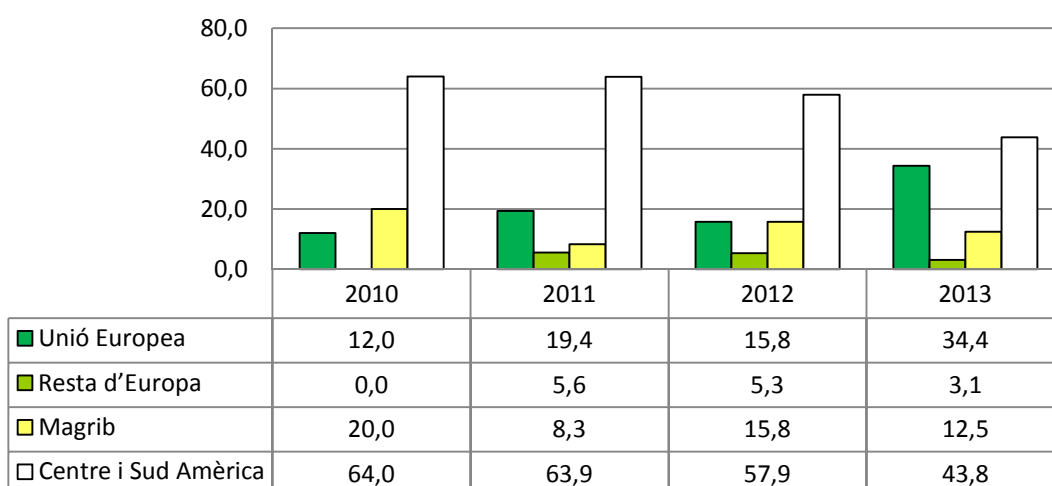
Gràfic 30. Evolució nacionalitat 2010-2013

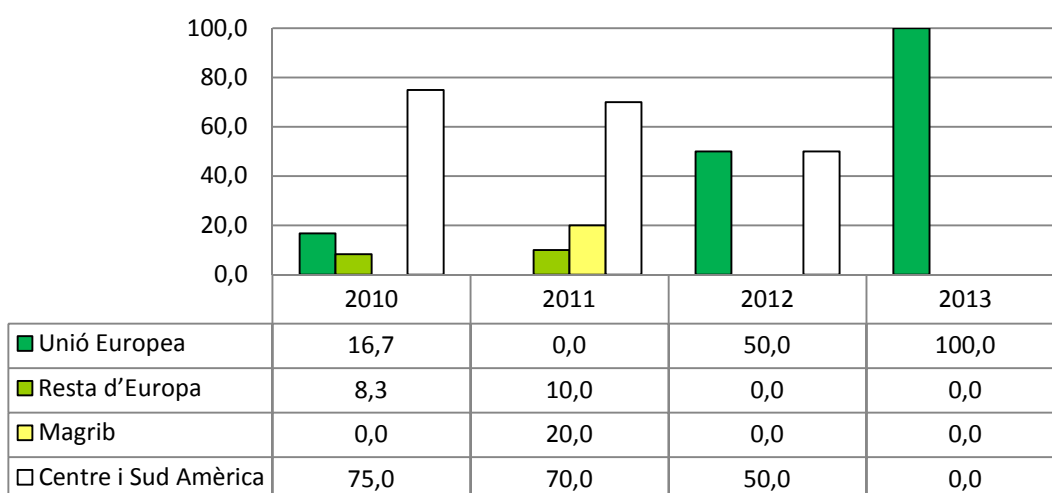
En analitzar l'evolució es pot observar una important disminució del pes de les estrangeres amb una mesura d'IC.

Gràfic 31. Àrea geogràfica de procedència 2010-2013 en percentatges

Libertat Vigilada

Internament en Centre

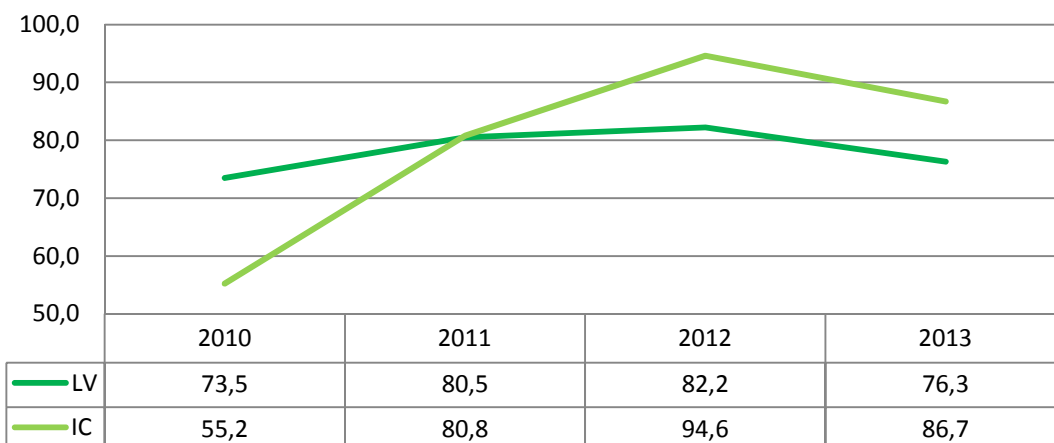

Pel que fa a la procedència de les noies cal destacar el pes de les noies provinents de la Unió Europea, sobretot de Romania. Observem com cada cop baixa més el pes de les noies de l'Amèrica Central i de l'Amèrica del Sud.

La resta de percentatges són testimonials i fruit de circumstàncies conjunturals de cada any.

Gràfic 32. Província Barcelona 2010-2013 en percentatges

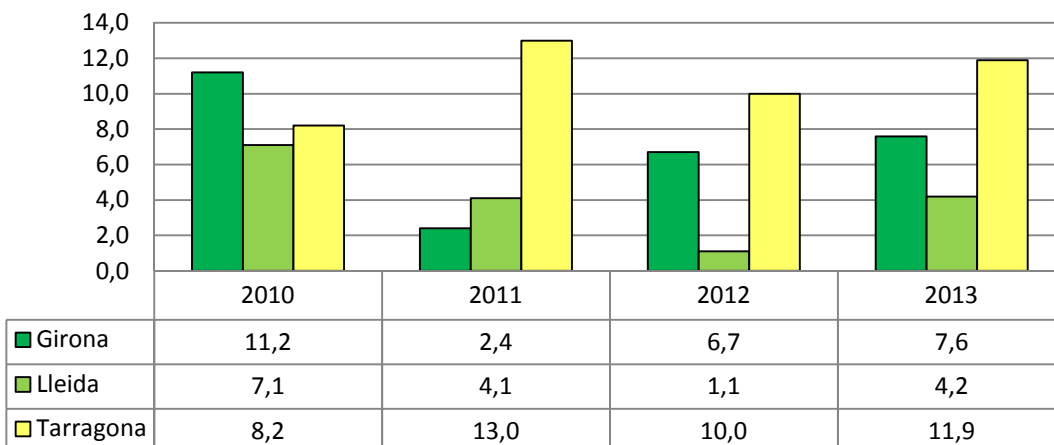
Barcelona

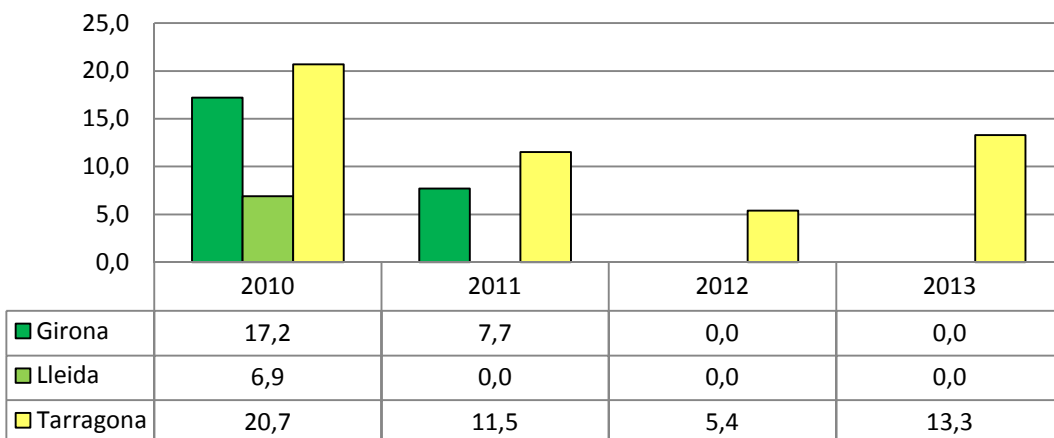
Pel que fa la província de residència, hi ha hagut un augment de les noies provinents de la província de Barcelona en ambdues mesures.

Gràfic 33. La resta de províncies 2010-2013 en percentatges

Llibertat Vigilada

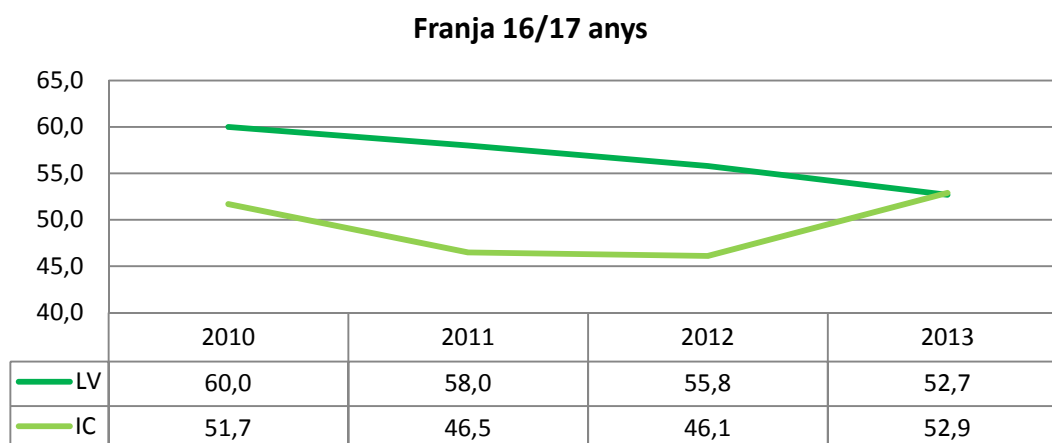
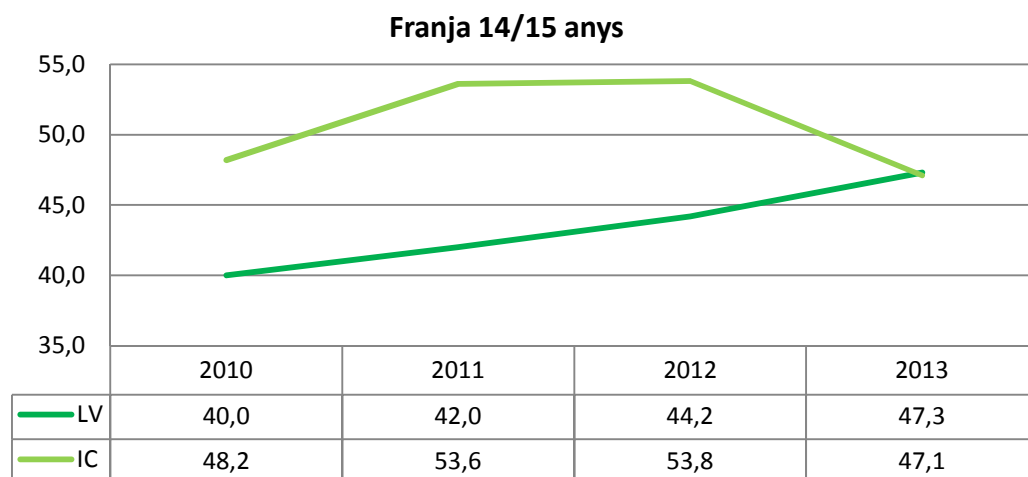

Internament en Centre

Per a la resta de províncies, en ambdues mesures Tarragona és la província que més noies aporta al sistema de justícia juvenil. Observem que el comportament entre els territoris és molt irregular. Creiem que és perquè els números són molt petits.

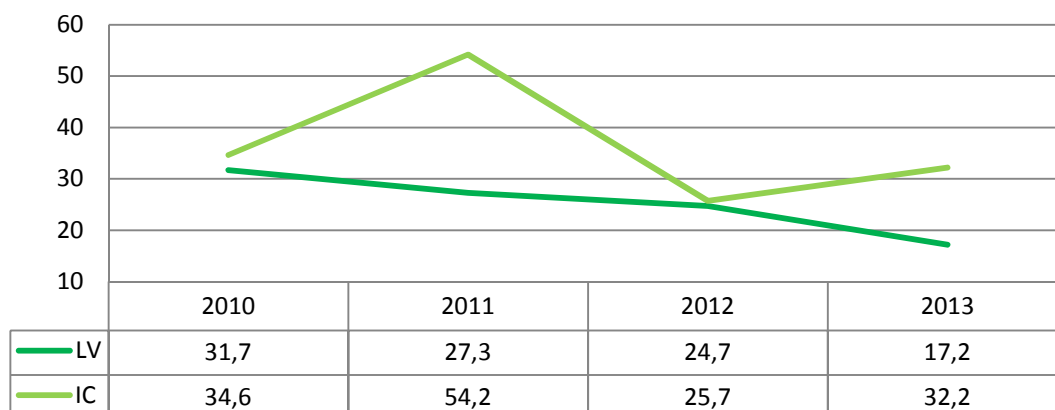
Gràfic 34. Edat 2010-2013 en percentatges per franja d'edats: 14/15 i 16/17.

Observem que està disminuint l'edat de les joves en la comissió del fet, sobretot en el cas de les noies amb una mesura de Llibertat Vigilada, en què cada cop les noies són més joves.

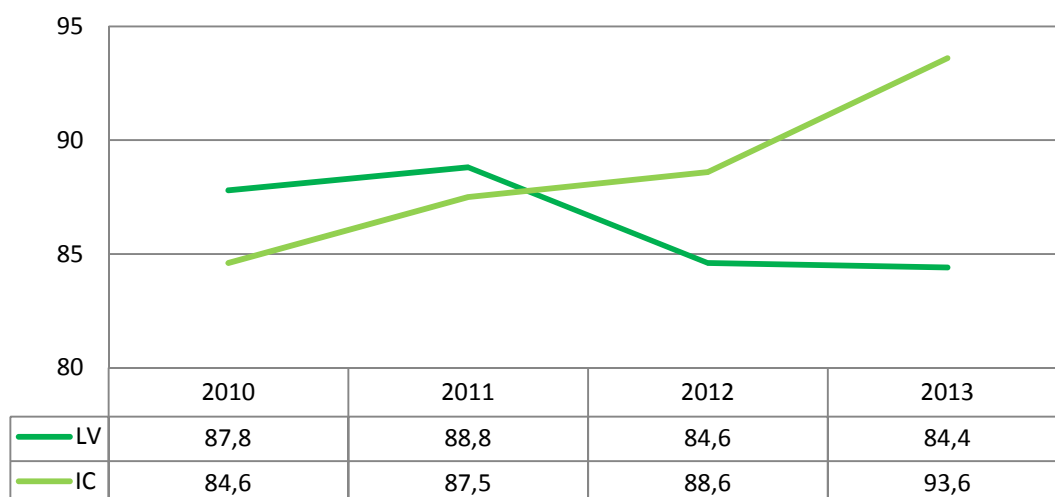
A continuació analitzem les variables SAVRY, sumant el risc alt més el risc moderat.

Gràfic 35. Variable SAVRY: *Intents autolítics: risc alt + moderat*

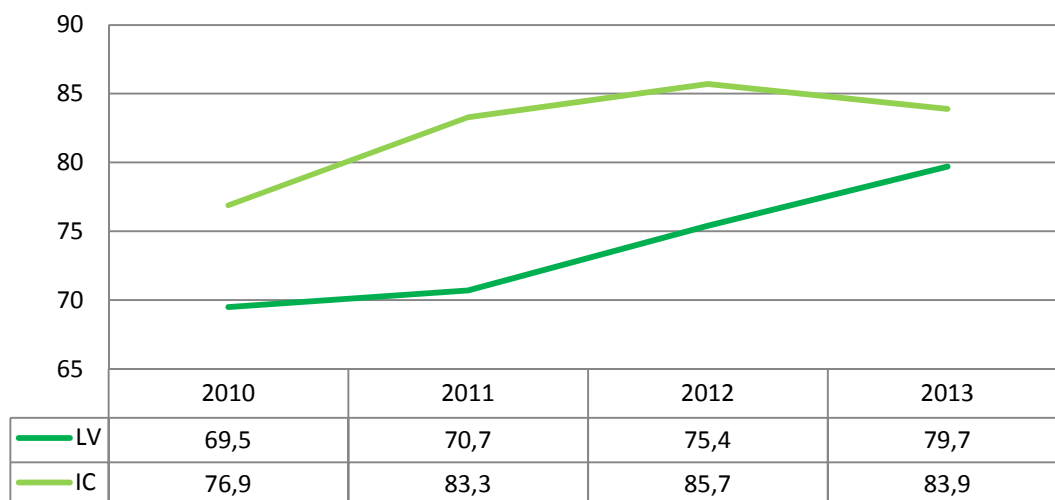
Observem com hi ha una disminució de joves amb antecedents d'autolesió o de gestos suïcides en ambdues mesures.

Gràfic 36. Variable SAVRY: *Baix rendiment a l'escola*

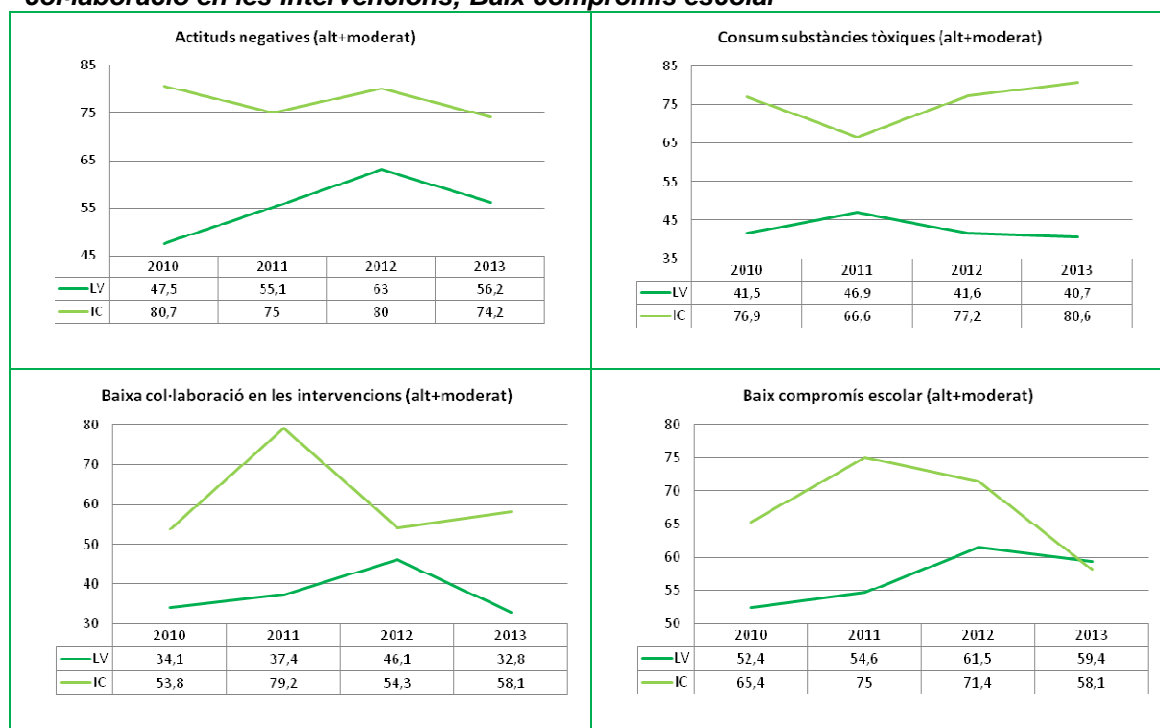
El baix rendiment escolar es manté al voltant del 90 % en ambdues mesures. No s'han produït canvis en aquests 4 anys.

Gràfic 37. Variable SAVRY: Estrès experimentat i incapacitat per a fer front a les dificultats

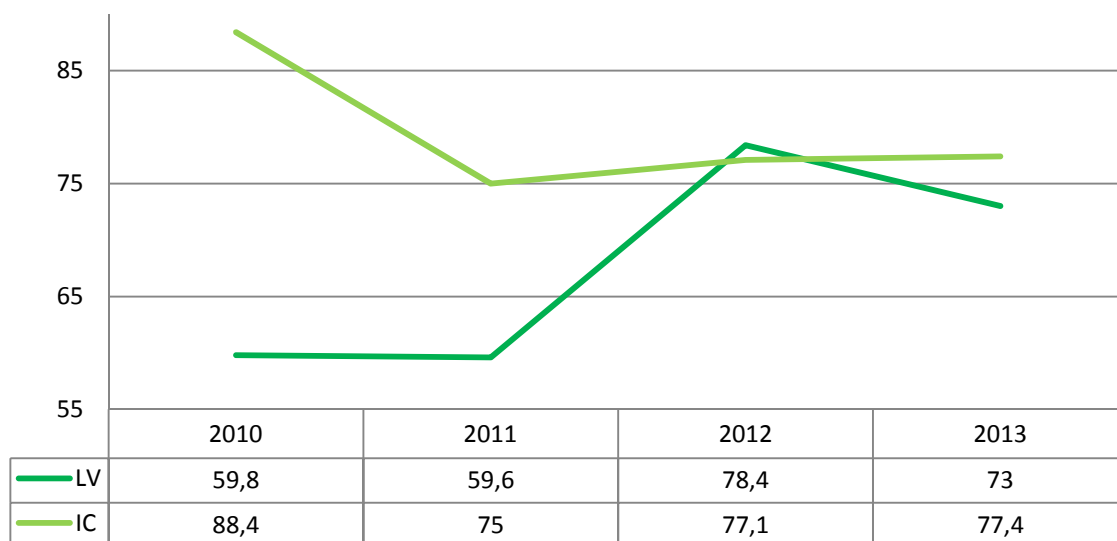
Cada cop les noies tenen més incapacitat per a fer front a les dificultats, tant les noies amb mesura de LV com en IC. Es troben mancades d'eines i habilitats per a gestionar-se.

Gràfic 38. Variables SAVRY: Actituds negatives; Consum de substàncies tòxiques; Baixa col·laboració en les intervencions; Baix compromís escolar

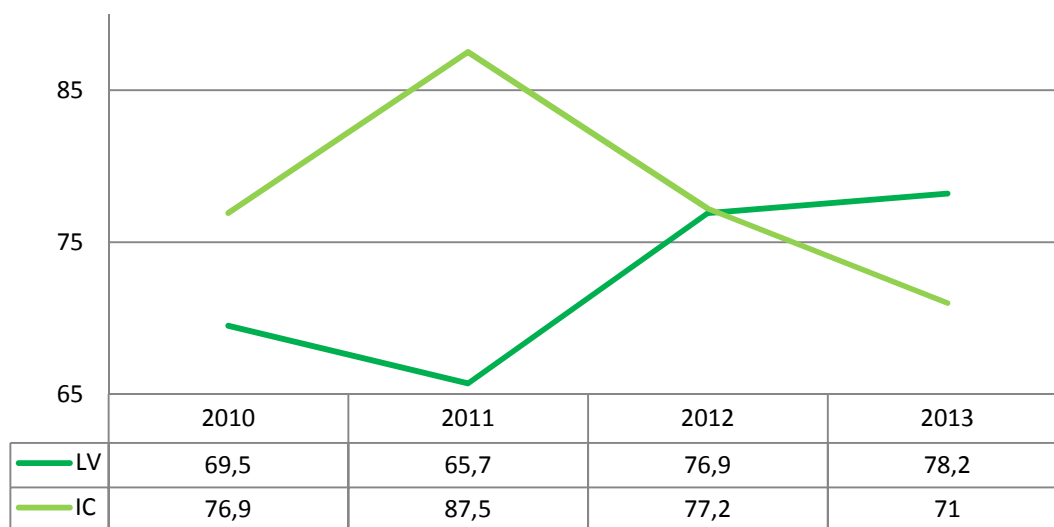
En les variables SAVRY anteriors no s'han produït canvis en els últims 4 anys.

Gràfic 39. Variable SAVRY: Assumpció de riscos i impulsivitat

Observem que augmenta el risc moderat i alt de les noies amb mesura de LV en assumpció de riscos i impulsivitat. Joves cada cop més reactives que assumeixen riscos que posen en perill la seva integritat.

Gràfic 40. Variable SAVRY: Problemes amb el maneig de l'enuig

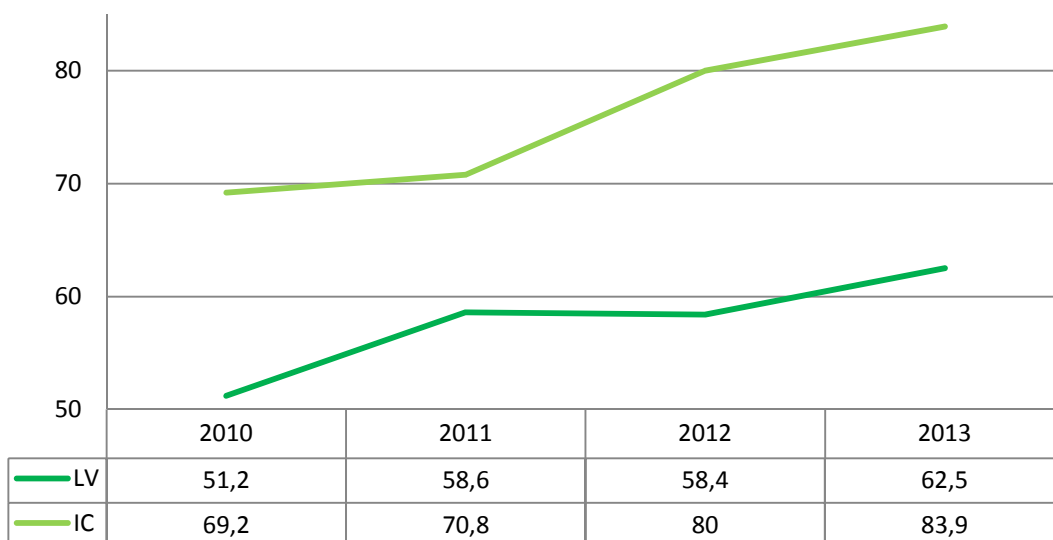

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$ (LV any 2012).

En analitzar la variable “problemes amb el maneig de l'enuig” trobem que les noies presenten una dificultat moderada o baixa per expressar i gestionar els sentiments d'enuig. En analitzar aquesta variable durant el període de seguiment (de l'any 2010 al 2013) observem que hi ha un augment de noies a partir de l'any 2012 amb una mesura de LV que presenten una dificultat important per a controlar expressions d'enuig estadísticament significativa. Mostren fort temperament, esclats freqüents i actituds desafiadors o provocatives i agressions verbals que els costa reconduir.

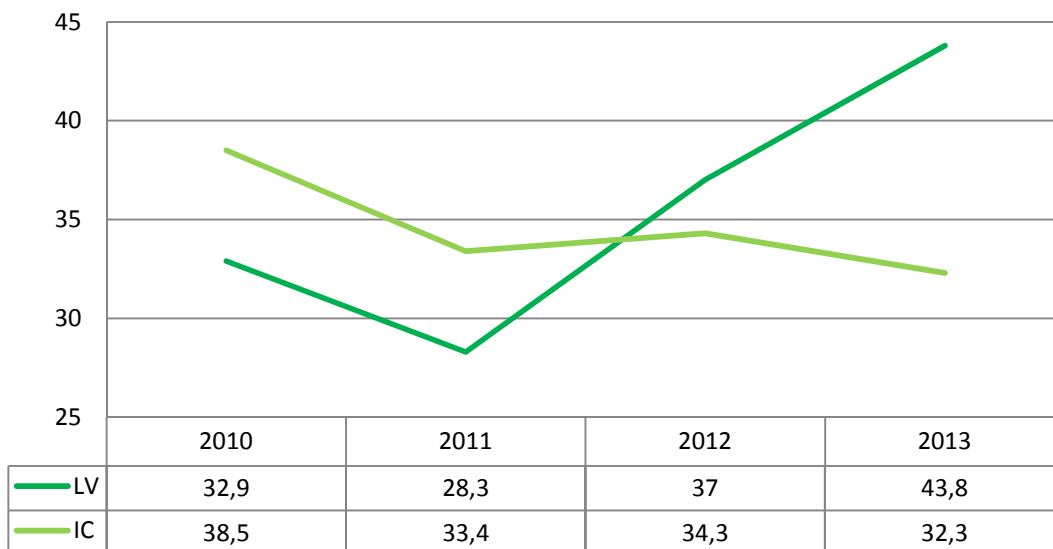

Gràfic 41. Variable SAVRY: Baix nivell d'empatia i/o remordiment

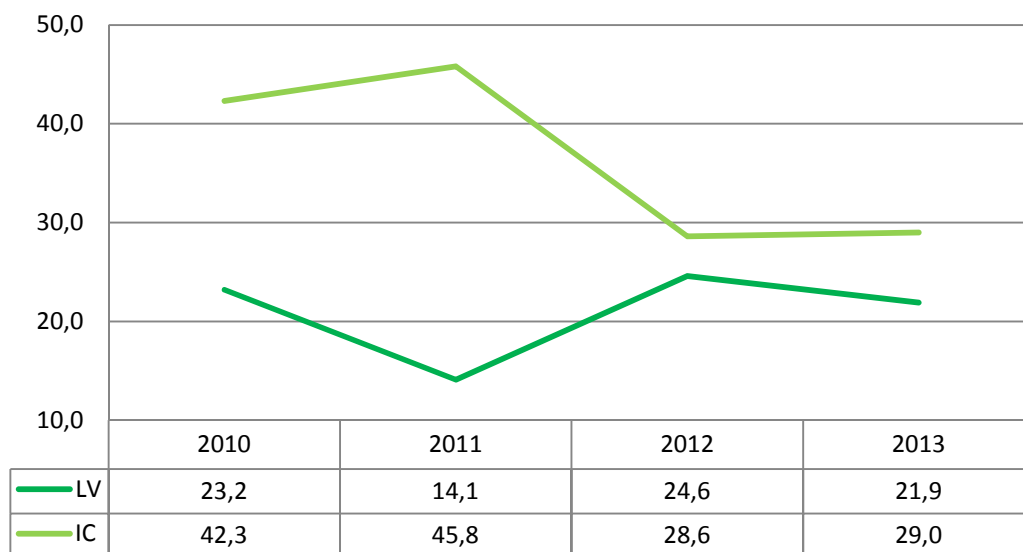
Observem que hi ha un augment en ambdues mesures en el baix nivell d'empatia i/o remordiment.

Gràfic 42. Variable SAVRY: Problemes de concentració i/o hiperactivitat

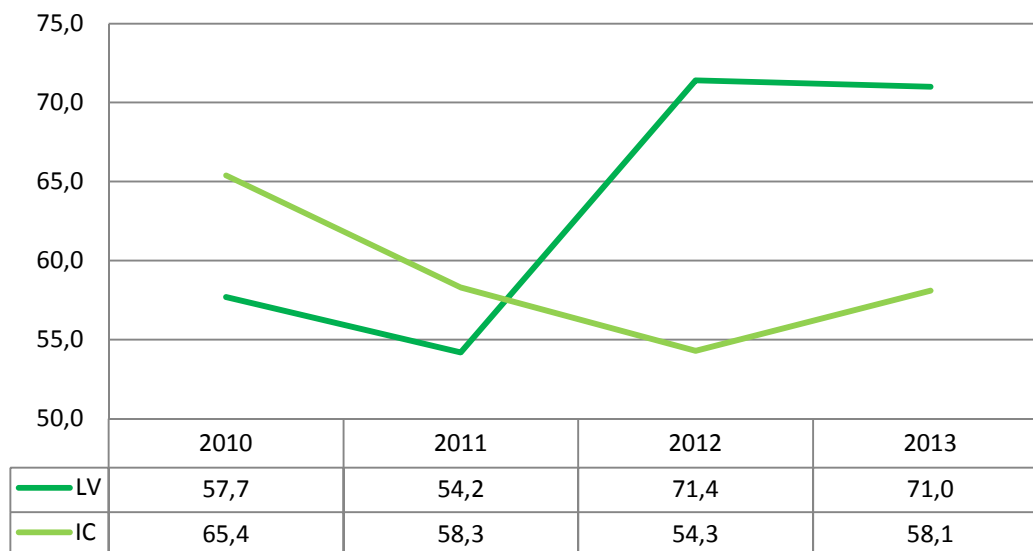
Observem un augment de les noies amb mesura de LV amb dificultats d'inquietud extrema, hiperactivitat o problemes de concentració, mentre les noies amb mesura d'IC es mantenen igual amb una lleugera disminució.

Gràfic 43. Factor protector SAVRY: Actitud positiva amb les intervencions de l'autoritat (absent).

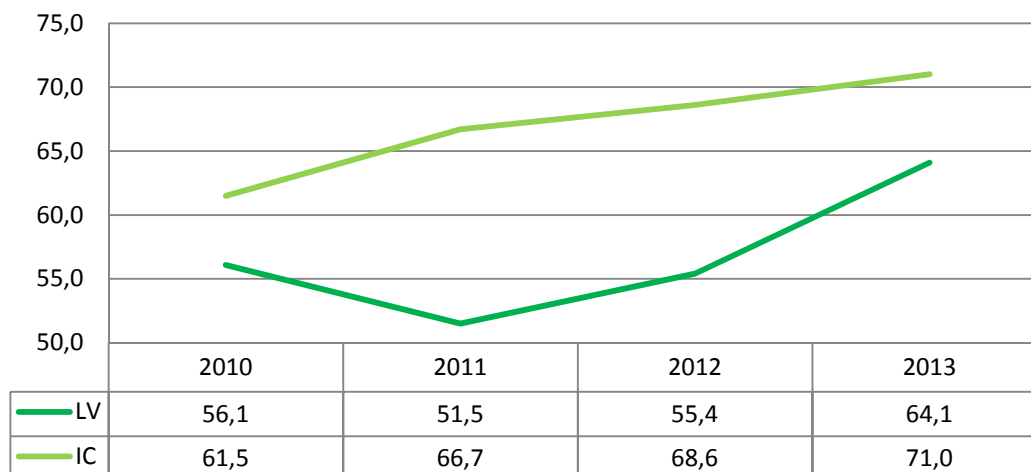
Observem que augmenta l'actitud positiva cap a l'autoritat i cap als intents d'intervenció i/o de tractament, sobretot en el cas de les noies amb mesura d'IC, i són les noies amb mesura de LV les que tenen la mateixa tendència en aquests 4 anys.

Gràfic 44. Factor protector SAVRY: Fort compromís escola i/o treball (Absent)

Important augment de l'absència de "compromís cap a l'escola i/o el treball", manca d'interès, d'implicació i de motivació per a tenir èxit a l'escola o a la feina, de les noies amb mesura de LV.

Gràfic 45. Factor protector SAVRY: Perseverança com a tret de personalitat (Absent)

Augment de l'absència "perseverança com a tret" de la personalitat en ambdues mesures, en gairebé 10 punts: són joves que no presenten fortes característiques de personalitat resistent.

3.3.2. Variables sociofamiliars

A continuació, la taula 20 mostra l'evolució de les variables sociofamiliars entre els anys 2010 i 2013.

Taula 20. Variables sociofamiliars de la població de noies entre els anys 2010 i 2013

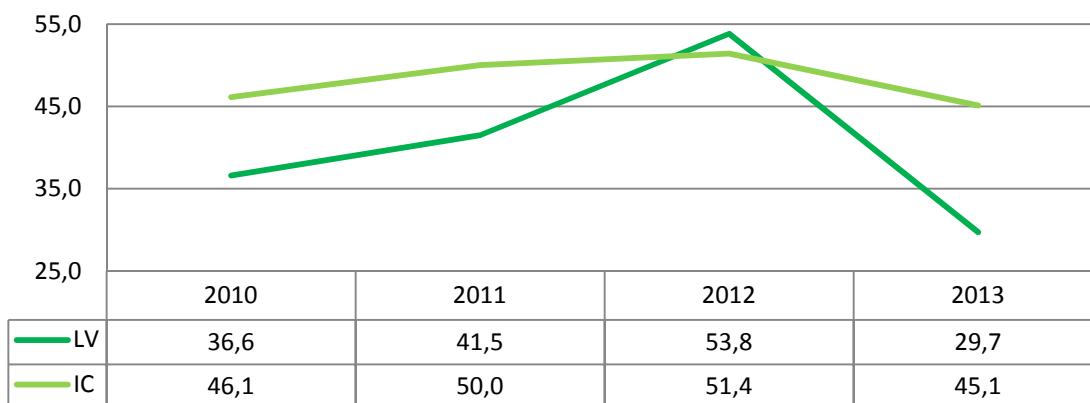
Variable	Mesura	Categoria	2010	2011	2012	2013	% (vàlid) Total
Exposició a violència dins la llar	LV	Alta	15,9	16,2	29,2	12,5	18,1
		Moderada	20,7	25,3	24,6	17,2	22,3
		Baixa	63,4	58,6	46,2	70,3	59,7
	IC	Alta	26,9	20,8	20,0	16,1	20,7
		Moderada	19,2	29,2	31,4	29,0	27,6
		Baixa	53,8	50,0	48,6	54,8	51,7
Història de maltractament infantil	LV	Alta	8,5	10,1	18,5	4,8	10,4
		Moderada	28,0	35,4	29,2	31,7	31,4
		Baixa	63,4	54,5	52,3	63,5	58,3
	IC	Alta	23,1	25,0	11,4	25,8	20,7
		Moderada	34,6	37,5	37,1	32,3	35,3
		Baixa	42,3	37,5	51,4	41,9	44,0
Delinqüència dels pares	LV	Alta	6,1	8,1	9,2	7,9	7,8
		Moderada	14,6	24,2	13,8	15,9	17,8
		Baixa	79,3	67,7	76,9	76,2	74,4
	IC	Alta	15,4	33,3	11,4	29,0	21,6
		Moderada	11,5	12,5	8,6	9,7	10,3
		Baixa	73,1	54,2	80,0	61,3	68,1
Separació precoç dels pares	LV	Alta	14,6	12,1	18,5	20,3	15,8
		Moderada	14,6	29,3	23,1	15,6	21,3
		Baixa	70,7	58,6	58,5	64,1	62,9
	IC	Alta	30,8	29,2	8,6	19,4	20,7
		Moderada	11,5	29,2	25,7	29,0	24,1
		Baixa	57,7	41,7	65,7	51,6	55,2

Variable	Mesura	Categoria					% (vàlid)
			2010	2011	2012	2013	Total
Rebuig del grup d'iguals	LV	Alta	3,7	5,1	7,7	6,3	5,5
		Moderada	25,6	25,3	20,0	28,1	24,8
		Baixa	70,7	69,7	72,3	65,6	69,7
	IC	Alta	11,5	4,2	5,7	0,0	5,2
		Moderada	19,2	29,2	25,7	38,7	28,4
		Baixa	69,2	66,7	68,6	61,3	66,4
Escassa habilitat dels pares per a educar	LV	Alta	32,9	28,3	47,7	26,6	33,2
		Moderada	48,8	56,6	41,5	53,1	50,6
		Baixa	18,3	15,2	10,8	20,3	16,1
	IC	Alta	53,8	54,2	42,9	48,4	49,1
		Moderada	34,6	33,3	48,6	35,5	38,8
		Baixa	11,5	12,5	8,6	16,1	12,1
Manca de suport personal i social	LV	Alta	9,8	15,2	18,5	21,9	15,8
		Moderada	52,4	41,4	47,7	32,8	43,9
		Baixa	37,8	43,4	33,8	45,3	40,3
	IC	Alta	19,2	16,7	20,0	22,6	19,8
		Moderada	42,3	45,8	40,0	38,7	41,4
		Baixa	38,5	37,5	40,0	38,7	38,8
Entorn marginal	LV	Alta	11,0	19,2	15,4	12,5	14,8
		Moderada	39,0	34,3	33,8	31,3	34,8
		Baixa	50,0	46,5	50,8	56,3	50,3
	IC	Alta	26,9	20,8	34,3	35,5	30,2
		Moderada	15,4	33,3	34,3	32,3	29,3
		Baixa	57,7	45,8	31,4	32,3	40,5
Actitud familiar davant del delictes	LV	Estimula el comp. delictiu	1,4	1,3	0,0	0,0	0,8
		Justifica el comp. delictiu	5,7	10,4	3,9	7,5	7,2
		Actitud indiferent o passiva	17,1	10,4	17,6	9,4	13,5
		Desaprova el comp. delictiu	30,0	41,6	37,3	30,2	35,1
		Desaprova i condemna	45,7	36,4	41,2	52,8	43,4
	IC	Estimula el comp. delictiu	0,0	0,0	3,3	3,8	2,0
		Justifica el comp. delictiu	0,0	5,0	0,0	7,7	3,1
		Actitud indiferent o passiva	13,6	20,0	10,0	7,7	12,2
		Desaprova el comp. delictiu	36,4	45,0	46,7	53,8	45,9
		Desaprova i condemna	50,0	30,0	40,0	26,9	36,7
Mantenir vincles amb l'entorn	LV	Mai	27,1	25,3	37,3	31,5	29,6
		Poques vegades	20,0	10,7	9,8	18,5	14,8
		La meitat de les vegades	8,6	12,0	5,9	9,3	9,2
		Gaire bé sempre	15,7	20,0	25,5	16,7	19,2
		Sempre	28,6	32,0	21,6	24,1	27,2
	IC	Mai	27,3	30,0	34,5	37,0	32,7
		Poques vegades	13,6	30,0	27,6	18,5	22,4
		La meitat de les vegades	9,1	10,0	10,3	7,4	9,2
		Gaire bé sempre	27,3	15,0	10,3	14,8	16,3
		Sempre	22,7	15,0	17,2	22,2	19,4
Relacions amb parelles dissocials	LV	Parella dissocial	13,0	22,4	9,6	15,4	15,7
		Parella dissocial anterior	8,7	9,2	17,3	9,6	10,8
		No té parella	42,0	39,5	40,4	51,9	43,0
		Parella prosocial anterior	0,0	1,3	3,8	1,9	1,6
		Parella prosocial	36,2	27,6	28,8	21,2	28,9
	IC	Parella dissocial	22,7	23,8	20,7	25,9	23,2
		Parella dissocial anterior	22,7	28,6	10,3	25,9	21,2

Variable	Mesura	Categoria					% (vàlid)
			2010	2011	2012	2013	Total
		No té parella	31,8	28,6	48,3	29,6	35,4
		Parella prosocial anterior	9,1	0,0	3,4	0,0	3,0
		Parella prosocial	13,6	19,0	17,2	18,5	17,2
Factor protector:	LV	Absent	63,4	60,6	60,0	62,5	61,6
		Present	36,6	39,4	40,0	37,5	38,4
Implicació prosocial	IC	Absent	80,8	62,5	74,3	74,2	73,3
		Present	19,2	37,5	25,7	25,8	26,7
Factor protector:	LV	Absent	39,0	39,4	35,4	35,9	37,7
		Present	61,0	60,6	64,6	64,1	62,3
Suport social fort	IC	Absent	46,2	45,8	48,6	38,7	44,8
		Present	53,8	54,2	51,4	61,3	55,2
Factor protector: Forta vinculació amb adults prosocials	LV	Absent	39,0	36,4	35,4	45,3	38,7
		Present	61,0	63,6	64,6	54,7	61,3
	IC	Absent	42,3	45,8	51,4	32,3	43,1
		Present	57,7	54,2	48,6	67,7	56,9

A continuació analitzem les variables SAVRY, sumant el risc alt més el risc moderat.

Gràfic 46. Variable SAVRY: Exposició a violència dins la llar

Observem una disminució important en les noies sota una mesura de LV que han presenciado agressions físiques o actes violents a la llar. Pel que fa a les noies sota una mesura d'IC la tendència es manté en els últims 4 anys.

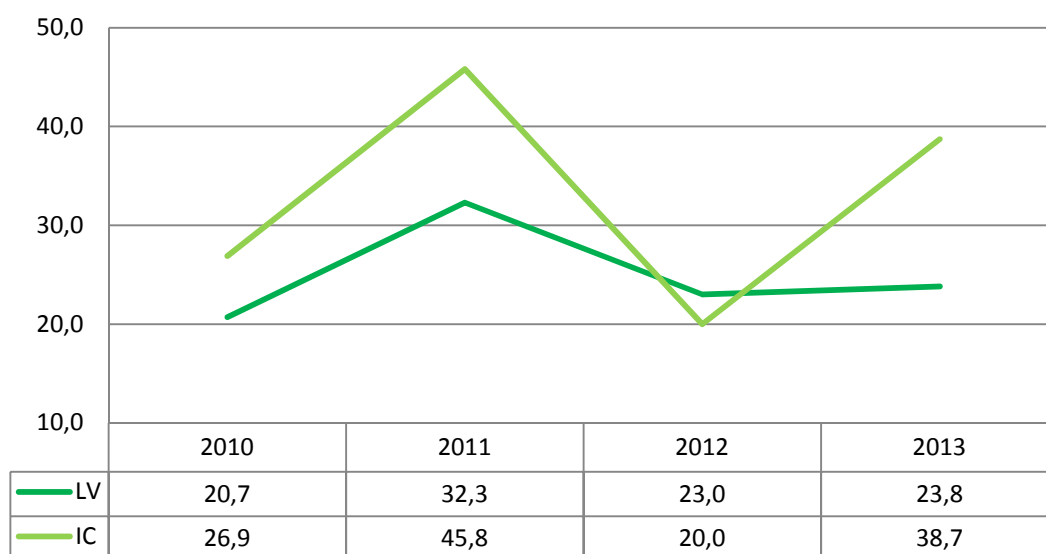
Gràfic 47. Variables SAVRY: Història de maltractament infantil; Escassa habilitat dels pares per a educar; Parella dissociada

No hi ha hagut canvis durant els 4 anys en les anteriors variables. La tendència es manté en ambdues mesures en noies que han sofert maltractament físic o tractament negligent durant la seva infància. També en l'escassa habilitat per a educar dels pares: 8 de cada 10 noies estan sent educades pels pares en una disciplina inconsistent.

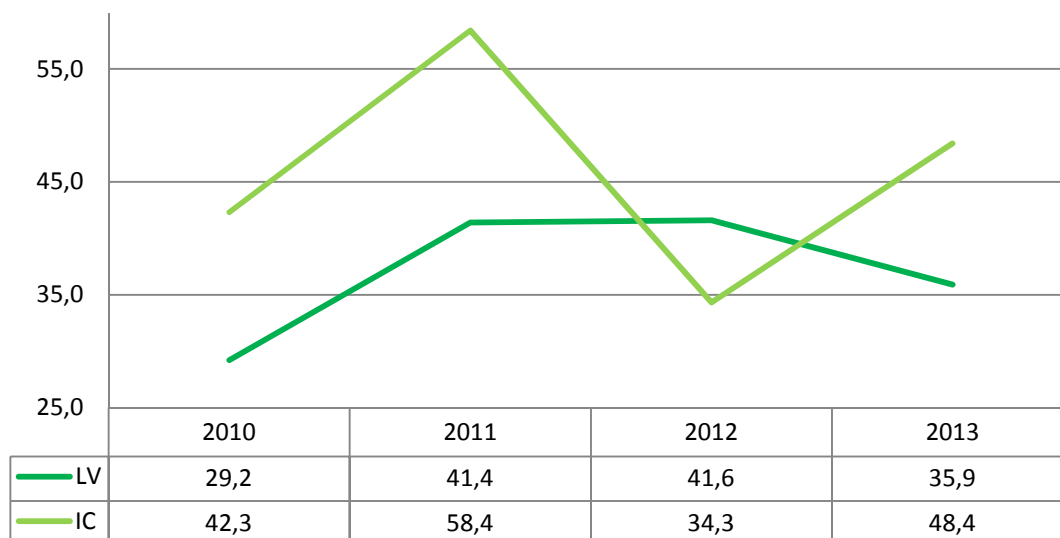
Es manté també la tendència amb la parella dissociada, on la meitat de les noies amb mesures d'IC en tenen.

Gràfic 48. Variable SAVRY. Delinqüència dels pares o cuidadors

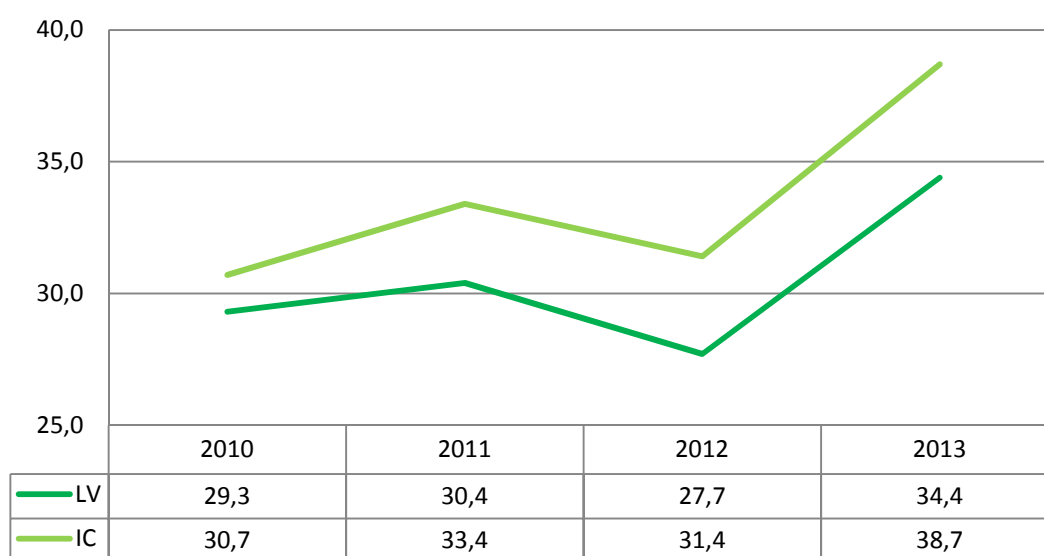
Observem l'augment en la tendència de pares o cuidadors amb antecedents de conductes delictives en l'edat adulta, sobretot pel cas de noies amb mesures d'IC. Augmenten les noies amb familiars amb trets dissocials i amb antecedents penals i penitenciaris.

Gràfic 49. Variable SAVRY: Separació precoç dels pares

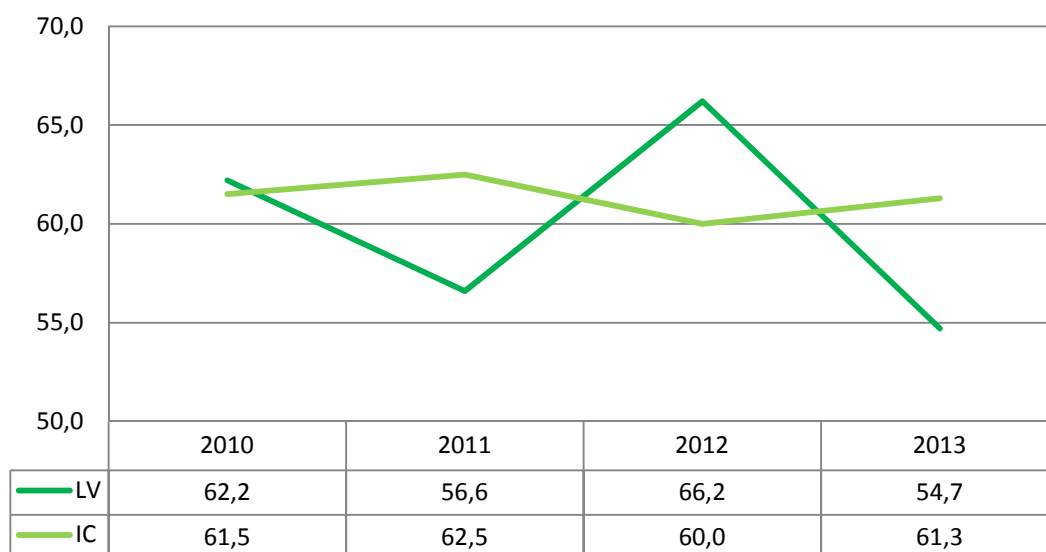
Observem també l'augment del percentatge en la tendència de noies amb mesura de LV d'alteració en la continuïtat de les atencions parentals durant la infància: noies que poden haver passat períodes en família d'acollida, en un centre d'acollida o en casa de parents.

Gràfic 50. Variable SAVRY: Rebuig del grup d'iguals

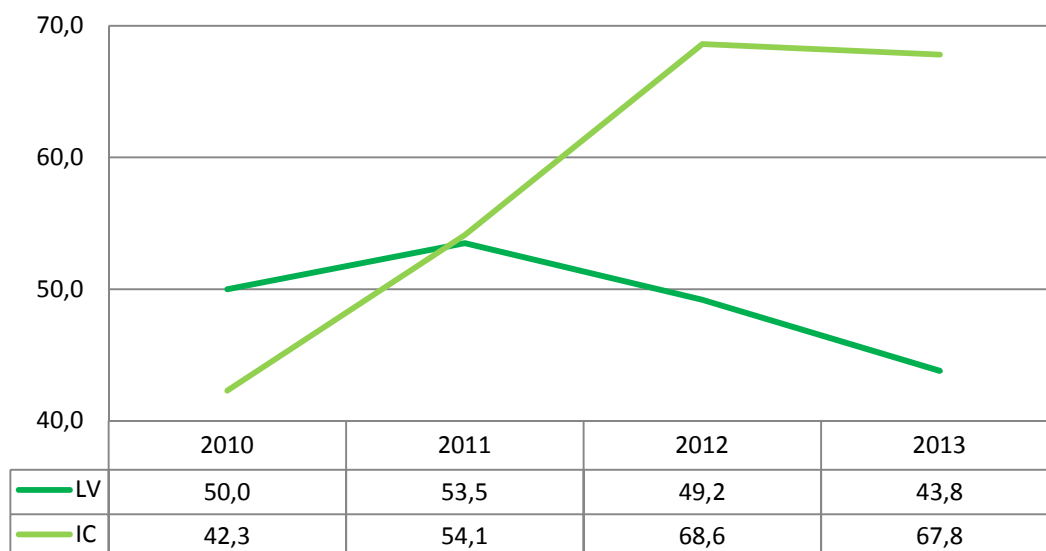
Augment en ambdues mesures, entre 5 i 8 punts, de rebuig per part dels seus iguals o amb antecedents de rebuig significatiu dels seus iguals en el passat.

Gràfic 51. Variable SAVRY: Falta de suport personal i social d'altres adults

Es manté la tendència en les noies amb mesura d'IC de manca de suport personal i social d'altres adults, tot i que en les noies amb mesura de LV s'aprecia un augment d'aquest suport en gairebé 8 punts.

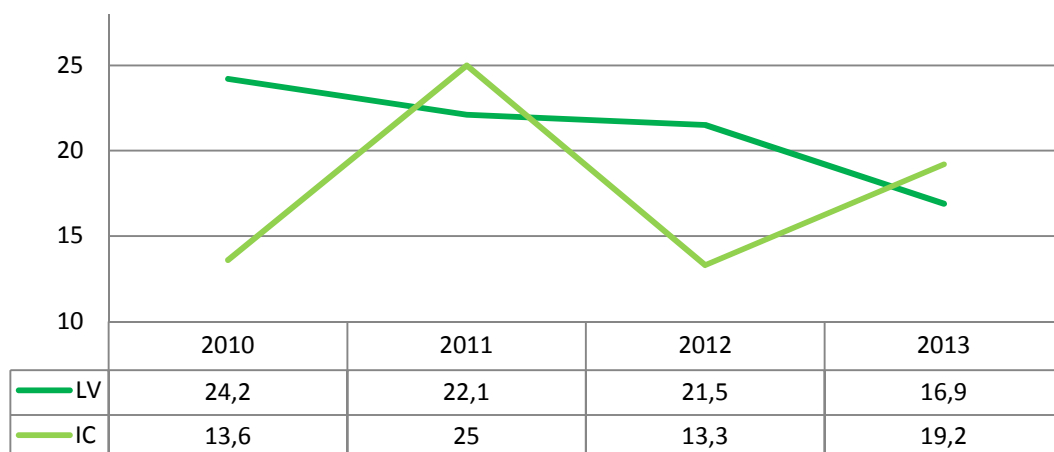
Gràfic 52. Variable SAVRY: Entorn marginal

Augment, en més de 20 punts, de noies amb una mesura d'IC que viuen en un entorn amb problemes relacionats amb nivells alts de delinqüència, pobresa i/o violència.

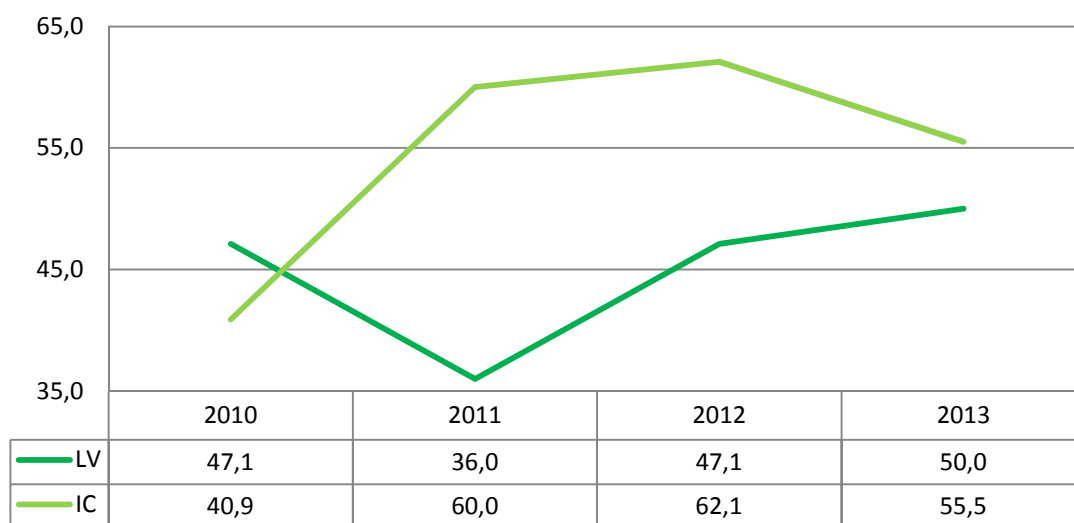

Gràfic 53. Variable SAVRY: Actitud familiar davant el delicte

Hi ha un creixement de l'actitud de rebuig i de desaprovació de la conducta delictiva per part de les famílies, sobretot en el cas de les noies sota una mesura de LV. Les noies amb mesura d'IC pateixen un petit augment de l'actitud passiva o d'estímul a les conductes delictives.

Gràfic 54. Variable SAVRY: Mantenir vincles amb l'entorn

Augment de la dificultat de les noies per a mantenir vincles amb l'entorn (mai o poques vegades).

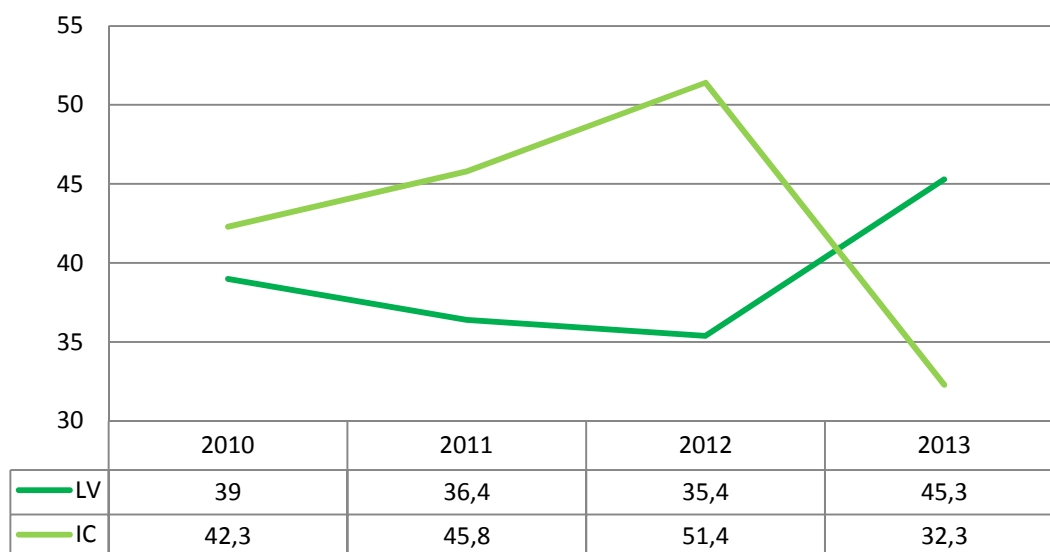
Gràfic 55. Factors protectors SAVRY: Variables suport social (absent); Implicació prosocial (Absent)

Observem un petit augment en joves d'ambdues mesures que tenen el factor suport social fort. Hi ha un creixement al voltant dels 5 punts de noies amb xarxa d'individus que les joves perceben les poden proporcionar suport emocional i ajuda concreta en moments d'angoixa i necessitat.

Augmenten una mica les noies amb mesura d'IC que participen en activitats prosocials o en grups d'iguals prosocials. Ara bé, al voltant de 6 de cada 10 noies no solen participar d'activitats prosocials.

Gràfic 56. Factor protector SAVRY: Forta vinculació amb adults prosocials (Absent)

Però en analitzar si hi ha almenys un adult prosocial que pugui proporcionar vincles duradors positius i llaços propers observem l'augment en 6 punts de noies amb mesura de LV en les quals aquest factor protector és absent. Pel que fa a noies amb mesura d'IC hi ha un augment de 10 punts de joves amb aquest factor protector.

3.3.3. Variables penals i criminològiques

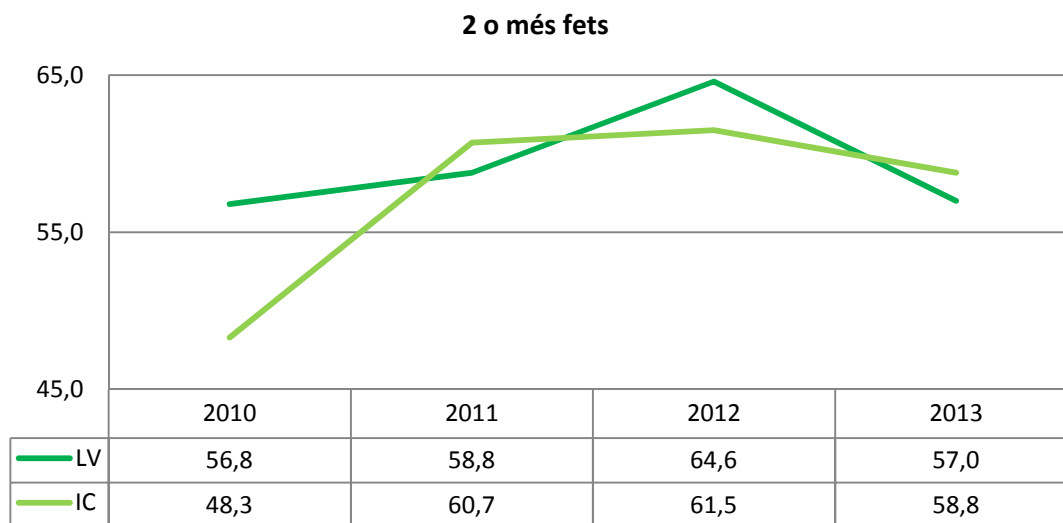
A continuació, la taula 21 mostra l'evolució de les variables penals i criminològiques entre els anys 2010 i 2013.

Taula 21. Variables penals i criminològiques de la població de noies entre els anys 2010 i 2013

Variable	Mesura	Categoria					% (vàlid)	
			2010	2011	2012	2013	Total	
Nombre de fets	LV	1 fet	55,9	58,7	50,0	46,9	52,9	
		2 fets	28,4	29,4	32,3	28,5	29,5	
		3 fets o més	28,4	29,4	32,3	28,5	29,5	
	IC	1 fet	51,7	39,3	38,5	41,2	42,3	
		2 fets	34,5	32,1	35,9	20,6	30,8	
		3 fets o més	13,8	28,6	25,6	38,2	26,9	
Tipus de fet	LV	Contra les persones	46,1	40,5	58,3	48,5	47,8	
		Contra la propietat	44,1	50,8	32,3	46,2	44,1	
		Drogues	1,0	1,6	2,1	0,0	1,1	
		Trànsit	1,0	0,0	1,0	0,0	0,4	
		Altres	7,8	7,1	6,3	5,4	6,6	
	IC	Contra les persones	41,4	46,4	35,9	35,3	39,2	
		Contra la llibertat sexual	0,0	3,6	0,0	0,0	0,8	
		Contra la propietat	55,2	50,0	61,5	61,8	57,7	
		Altres	3,4	0,0	2,6	2,9	2,3	
		Violència en el fet	LV	Violent	67,6	65,9	80,2	70,8
No violent	32,4			34,1	19,8	29,2	29,3	
IC	Violent		86,2	96,4	84,6	85,3	87,7	
	No violent		13,8	3,6	15,4	14,7	12,3	
Delicte o falta	LV	Delicte	69,6	65,1	84,4	68,5	71,1	
		Falta	30,4	34,9	15,6	31,5	28,9	
	IC	Delicte	93,1	92,9	97,4	97,1	95,4	
		Falta	6,9	7,1	2,6	2,9	4,6	
Situació del fet	LV	Absolt	3,9	2,4	1,0	7,7	4,0	
		Condemnat	95,1	97,6	99,0	91,5	95,6	
		Presumpte	1,0	0,0	0,0	0,8	0,4	
	IC	Absolt	3,4	0,0	0,0	2,9	1,5	
Condemnat		96,6	100,0	100,0	97,1	98,5		
Territori del fet	LV	Barcelona	72,5	79,4	84,4	75,4	77,8	
		Girona	12,7	3,2	4,2	8,5	7,0	
		Lleida	7,8	4,0	2,1	5,4	4,8	
		Tarragona	5,9	7,9	9,4	8,5	7,9	
		Terres de l'Ebre	1,0	5,6	0,0	2,3	2,4	
	IC	Barcelona	65,5	85,7	97,4	82,4	83,8	
		Girona	10,3	3,6	0,0	0,0	3,1	
		Lleida	6,9	0,0	0,0	2,9	2,3	
		Tarragona	17,2	10,7	2,6	14,7	10,8	
		Violència prèvia	LV	Alta	14,8	16,2	27,7	25,0
Moderada	32,1			34,3	32,3	25,0	31,4	
Baixa	53,1			49,5	40,0	50,0	48,5	
IC	Alta		42,3	54,2	31,4	45,2	42,2	
	Moderada		38,5	29,2	31,4	19,4	29,3	
	Baixa		19,2	16,7	37,1	35,5	28,4	
Història de delictes no violents	LV	Alta	7,3	13,1	6,2	9,4	9,4	
		Moderada	29,3	26,3	33,8	25,0	28,4	
		Baixa	63,4	60,6	60,0	65,6	62,3	
	IC	Alta	15,4	25,0	14,3	16,1	17,2	
		Moderada	30,8	37,5	54,3	48,4	44,0	

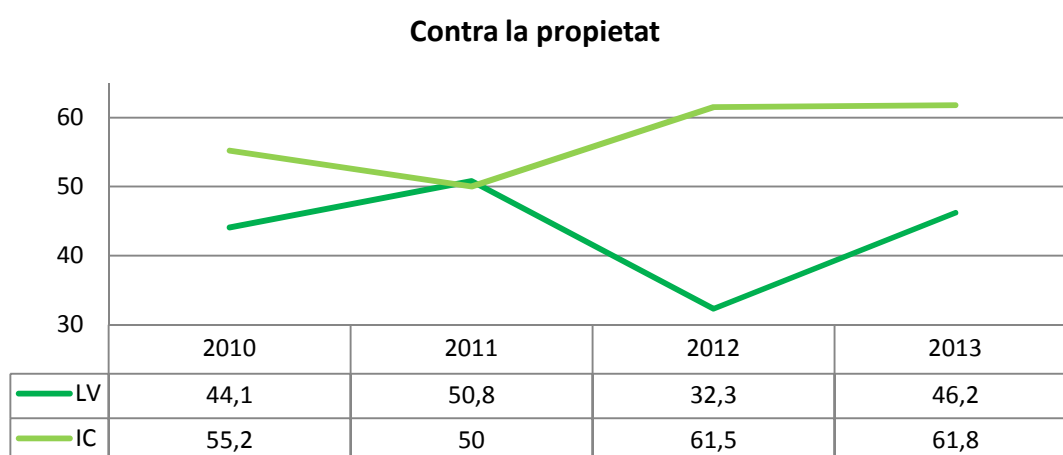
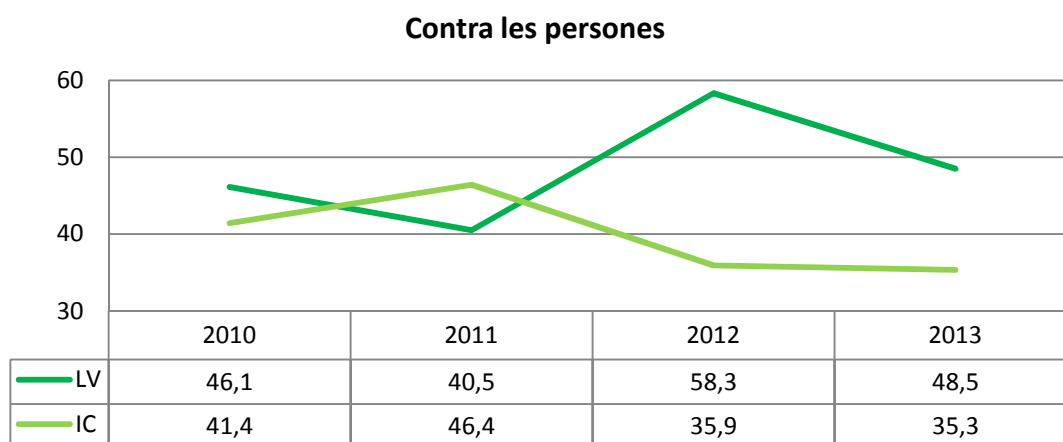
							% (vàlid)
Variable	Mesura	Categoria	2010	2011	2012	2013	Total
Inici precoç de la violència	LV	Baixa	53,8	37,5	31,4	35,5	38,8
		Alta	3,7	4,0	10,8	7,8	6,1
		Moderada	14,6	27,3	27,7	21,9	22,9
	IC	Baixa	81,7	68,7	61,5	70,3	71,0
		Alta	15,4	12,5	8,6	19,4	13,8
		Moderada	23,1	29,2	31,4	29,0	28,4
Fracàs de les intervencions anteriors	LV	Baixa	61,5	58,3	60,0	51,6	57,8
		Alta	6,1	3,0	13,8	12,5	8,1
		Moderada	25,6	28,3	23,1	17,2	24,2
	IC	Baixa	68,3	68,7	63,1	70,3	67,7
		Alta	30,8	25,0	2,9	32,3	21,6
		Moderada	23,1	41,7	40,0	19,4	31,0
Delinqüència amb grup d'iguals	LV	Baixa	46,2	33,3	57,1	48,4	47,4
		Alta	14,6	20,2	13,8	14,3	16,2
		Moderada	45,1	47,5	50,8	41,3	46,3
	IC	Baixa	40,2	32,3	35,4	44,4	37,5
		Alta	34,6	41,7	37,1	54,8	42,2
		Moderada	50,0	37,5	45,7	38,7	43,1
		Baixa	15,4	20,8	17,1	6,5	14,7

Gràfic 57. Noies que han comès dos o més fets delictius en %

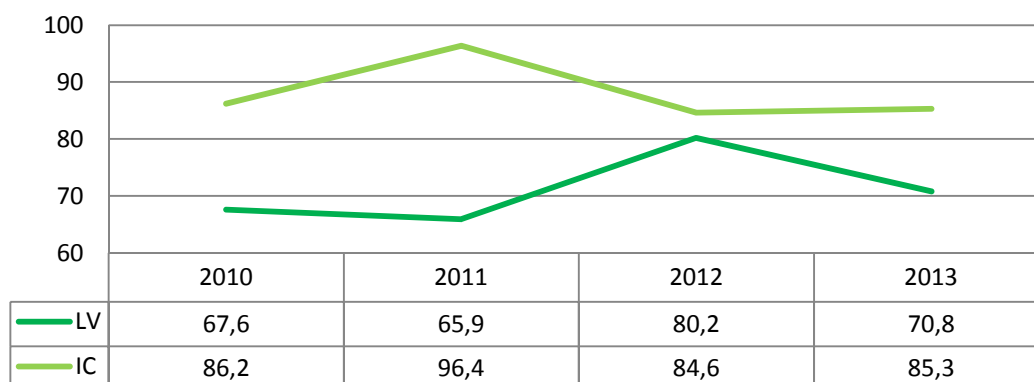
Observem un augment de noies amb mesura d'IC que han comès dos o més fets. Pel que fa les noies amb mesura de LV tot i haver-hi un augment l'any 2012, la tendència es manté estable.

Gràfic 58. Tipus de fet

El 90 % dels delictes que cometen les noies són *contra les persones* i *contra la propietat*. En les noies amb mesura de LV observem una puntual disminució dels delictes *contra la propietat* l'any 2012 a favor dels delictes *contra les persones*, però la tendència és l'augment de delictes *contra la propietat*. En les noies amb mesura d'IC observem un augment en els delictes *contra la propietat*, disminuint així els delictes *contra les persones*.

Gràfic 59. Violència en el fet

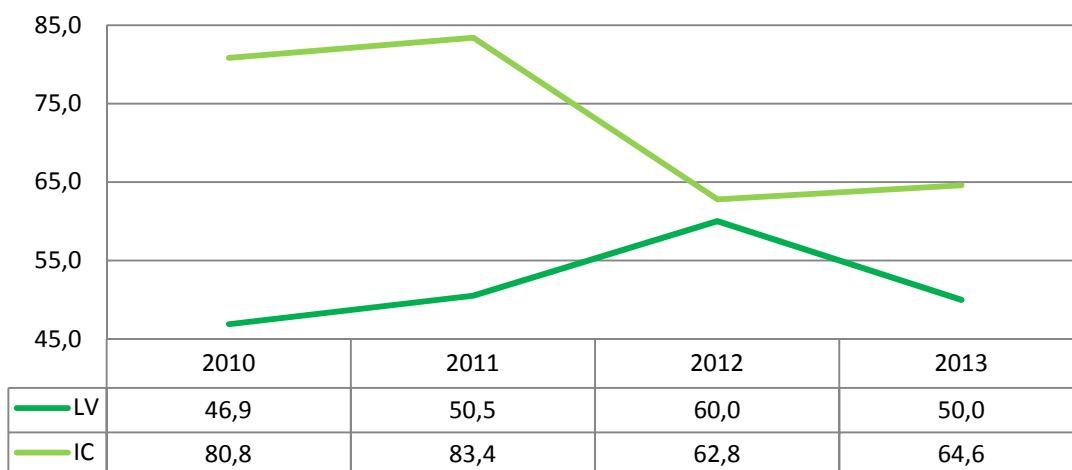

S'observa un augment en la violència en el fet comès per la noies amb mesura de LV. Les noies amb mesura d'IC segueixen una tendència semblant, llevat de l'any 2011 que va créixer amb 10 punts el percentatge.

3.3.3.1. Variables predictores del risc SAVRY

A continuació analitzem les variables SAVRY, sumant el risc alt més el risc moderat.

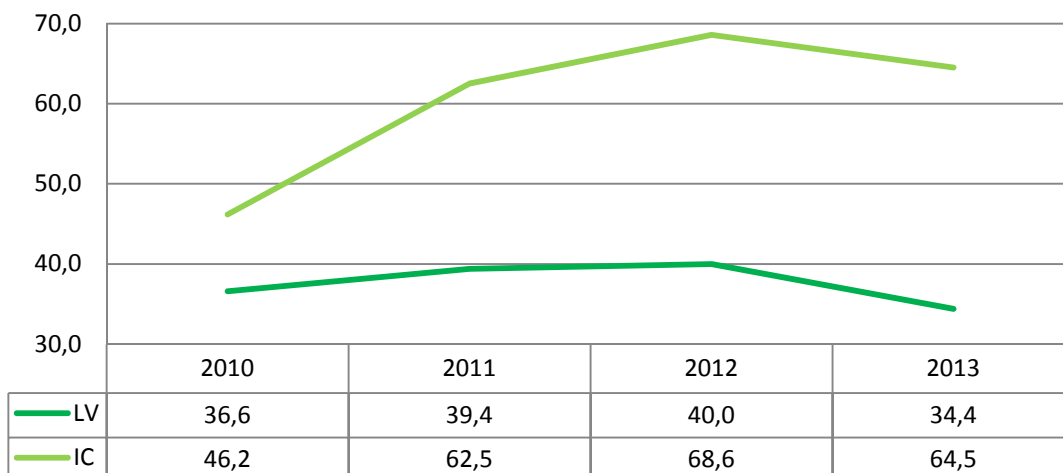
Gràfic 60. Variable SAVRY: Violència prèvia

S'observa un important descens en les noies amb mesura d'IC en el que es refereix a la variable de comissió d'actes violents previs. Augmenten les noies a la mesura d'IC que no han comès actes violents previs.

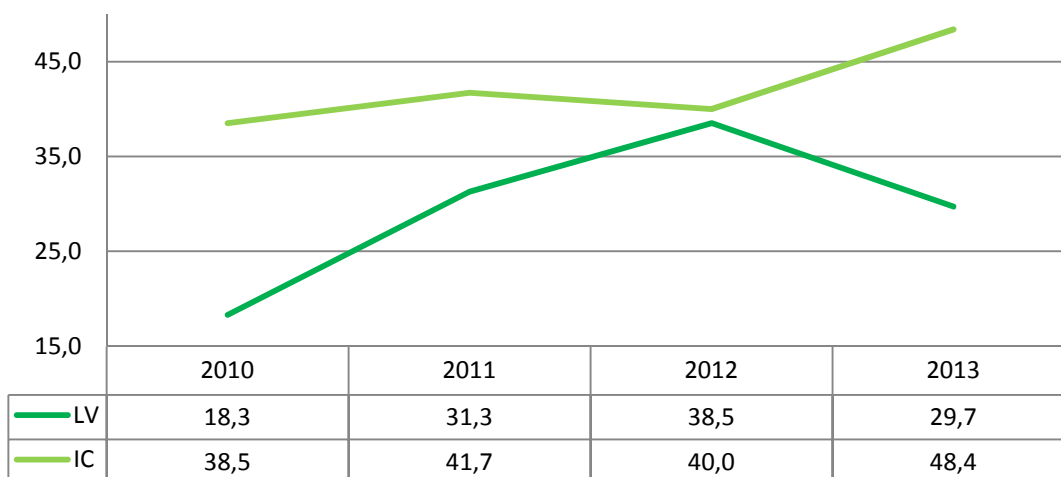
Pel que fa a les noies amb mesura de LV la tendència és semblant, tot i que l'any 2012 va créixer en més de 10 punts.

Gràfic 61. Variable SAVRY: Història d'actes delictius no violents

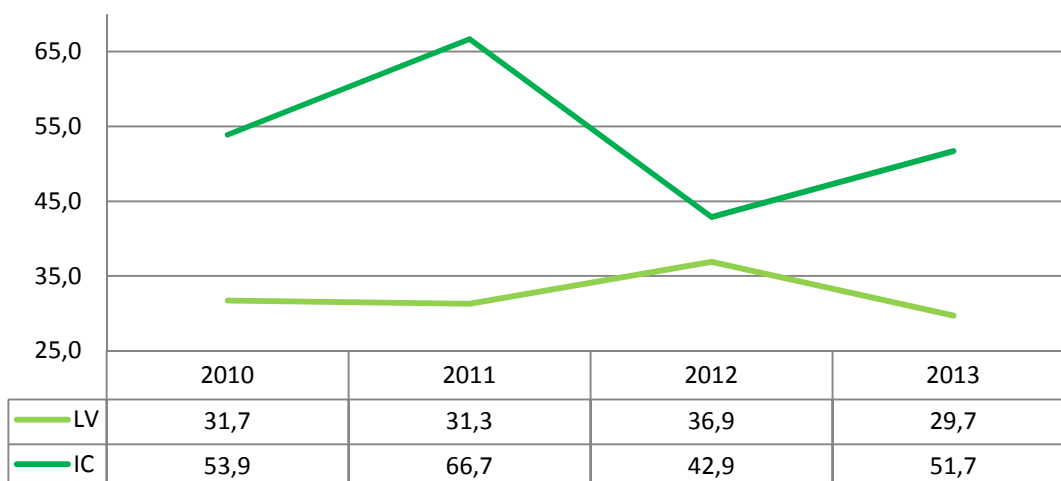
Hi ha un augment en gairebé 20 punts de noies amb mesura d'IC que han participat en delictes no violents en el passat: conductes antisocials i delinqüència general.

Gràfic 62. Variable SAVRY: Inici primerenc de la violència

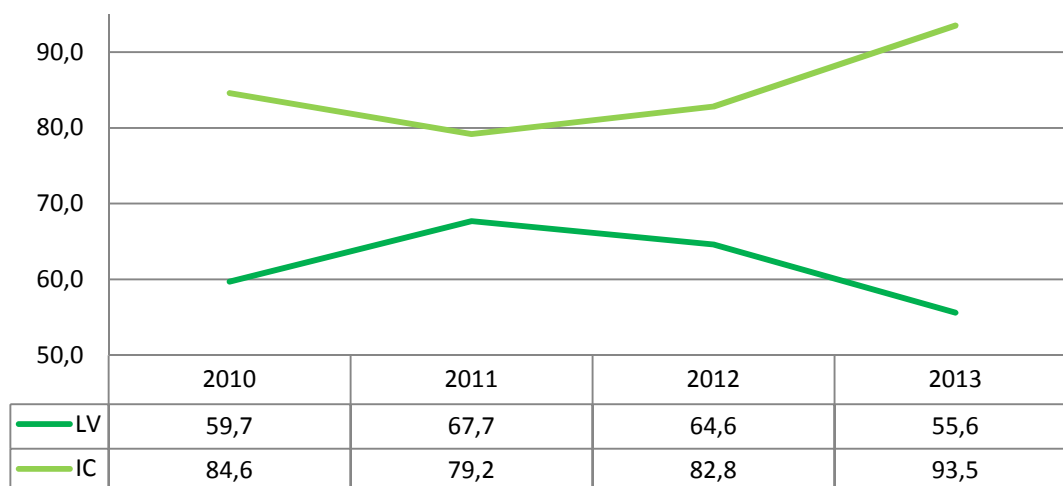
S'observa un augment de les noies en ambdues mesures en les que es coneixen actes previs de violència o el primer acte violent conegut és abans dels 14 anys.

Gràfic 63. Variable SAVRY: Fracàs de les intervencions anteriors

Observem una petita disminució en ambdues mesures de joves que han incomplert sentències judicials i/o condicions de tractament en alguna ocasió.

Gràfic 64. Variable SAVRY: Delinqüència en el grup d'iguals

Augment de noies (9 de cada 10) amb mesura d'IC que s'afilien amb altres delinqüents o es relacionen amb joves que realitzen actes antisocials.

3.4. Resum del capítol

Mesura d'IC: Més estrangeres, més violentes i més problemàtiques

El 43,7 % de les noies amb una mesura d'IC és de procedència estrangera, podem dir que la noia estrangera es troba més penalitzada a justícia juvenil. L'àrea geogràfica més important de procedència l'any 2010 és l'Amèrica Central i l'Amèrica del Sud, seguida per la Unió Europea.

Les noies amb mesura d'IC cometen més fets i més delictes però la violència dels fets entre les dues mesures és molt semblant. Cometen els delictes més joves i en fan més *contra la propietat*. Cal destacar que el 70 % comet el fet abans dels 14 anys, i d'aquestes un 20 % el fa abans dels 11. Pel que fa a la història, delictiva tenen més antecedents a justícia juvenil i la totalitat ha comès actes violents previs. El total de les noies comet delinqüència amb el grup d'iguals. A més, 8 de cada 10 han participat en delictes no violents amb anterioritat. El 70 % ha incomplert sentències judicials i/o condicions de tractament alguna ocasió.

7 de cada 10 tenen antecedents de conductes autolítiques o d'intents de suïcidi, tot el contrari que les noies sota una mesura de LV. Totes les noies amb mesura d'IC mostren actituds que donen suport a la legitimitat de la delinqüència o la violència, tenen dificultats per a generar solucions no agressives als problemes i un historial de problemes significatius d'abús de substàncies. 9 de cada 10 tenen comportaments d'assumpció de riscos o d'impulsivitat, dificultat per a controlar les expressions d'enuig i presenten discapacitat en el sentiment de remordiment que li correspondria a la seva edat i en l'empatia. El mateix percentatge presenta un baix compromís cap a l'escola o la feina, tot i que el 40 % sí que mostra interès envers l'èxit escolar o la feina, però 8 de cada 10 no presenten fortes característiques de personalitat resistent. 4 de cada 10 demostren incapacitat per a realitzar lectures objectives i ajustades de la realitat, en què el locus predominant és l'extern. A més, la totalitat de les noies està sent educada en una disciplina de vegades inconsistent, o massa estricta o massa permissiva. El 60 % viu en entorns amb nivells alts de delinqüència, pobresa i/o violència, en situacions marginals de conductes dissocials i transgressores. També, 6 de cada 10 tenen parelles amb trets dissocials i el 80 % no sol participar d'activitats prosocials o en grups d'iguals prosocials.

8 de cada 10 presenten pocs familiars, cuidadors i/o altres adults que mostrin capacitat i ganes d'oferir suport emocional, tutories i només 4 de cada 10 té suports particularment forts per a ajudar-les en els moments d'angoixa i necessitat i que puguin desaconsellar-los l'ús de la violència.

Entre ambdues mesures però presenten semblances en preocupants i rellevants variables: 9 de cada 10 tenen un baix rendiment a l'escola, i més de tres quartes parts tenen incapacitat per a fer front a les dificultats. La meitat de les noies presenta dificultats d'inquietud extrema, hiperactivitat o problemes de concentració. Presenten el mateix percentatge en les dificultats per a mantenir vincles amb l'entorn i amb el rebuig rebut per part dels iguals. Són semblants en l'exposició de violència a la llar, en què la meitat ha presenciado agressions físiques i actes violents a la llar i ha sofert maltractament físic o tractament negligent durant la seva infància. Un terç dels pares o cuidadors ha tingut antecedents de conductes delictives en l'edat adulta, tot i que en general, les famílies mostren una actitud de rebuig i desaprovació del delictes. La violència en el fet és molt semblant, el 81,3 % davant del 70 % de les noies amb mesura de LV.

Mesura de LV: més grans, menys fets però igual de violentes

A part de les semblances abans esmentades entre ambdues mesures, en les noies amb mesura de LV trobem més noies nacionals, gairebé 8 de cada 10 ho són.

Cometen el fet de la *causa base* més grans, 6 de cada 10 el realitzen a la franja d'edat entre els 16 i els 17 anys. Més de la meitat de noies només ha comès un fet, el 72,5 % comet el primer acte conegut a partir dels 14 anys i cometen més delictes *contra la propietat*. A diferència de les noies amb mesura d'IC, 1 de cada 10 comet delictes tipificats com a "altres".

7 de cada 10 cometen delictes violents, i delictes en lloc de faltes. 4 de cada 10 no han comès actes violents previs i el 62,5 % no ha participat en actes no violents prèviament, només el 2,6 % tenia antecedents.

Més de la meitat de les noies amb mesura de LV no mostren actituds de legitimitat de la violència o la delinqüència, ni dificultats per a generar solucions no agressives als problemes ni tendeixen a malinterpretar intencions hostils o agressives en els altres; així mateix han desenvolupat una capacitat adequada a la seva edat en el remordiment i l'empatia. 6 de cada 10 tampoc tenen dificultats relacionades amb el

consum d'alcohol i de drogues ni presenten problemes de concentració o hiperactivitat ni problemes de realització de conductes autolíquies. La meitat de les noies té característiques de personalitat positives i resistents i només el 24,6 % de les noies demostra una clara incapacitat per a realitzar lectures ajustades de la realitat.

Això no obstant, 6 de cada 10 tenen problemes d'assumpció de riscos i no presenten habilitats adequades per a la seva edat per a expressar i gestionar els sentiments d'enuig.

Tot i que el 90 % presenta un baix rendiment escolar i 5 de cada 10 tenen un baix compromís escolar i laboral, el 72,5 % mostra un alt nivell d'interès, implicació i motivació per a tenir èxit a l'escola o la feina. 7 de cada 10 entén la intervenció i hi col·labora i 8 de cada 10 presenten una actitud positiva cap als intents d'intervenció/tractament i l'autoritat. El 72,5 % compleix totes les sentències judicials i les condicions de tractament.

Més de la meitat no han presenciats actes violents a la llar ni han sofert maltractament físic ni tractament negligent en la seva infància, i el 70 % de les noies no té pares amb antecedents de conductes delictives. Sí que hi ha més noies en aquesta mesura que han patit discontinuïtat en les atencions parentals durant en la infància, 4 de cada 10. Més de la meitat de noies viuen en entorns marginals i només el 23,8 % està sent educat pels pares en una disciplina consistent i adequada, rebent una supervisió apropiada i la correcta implicació dels pares; però gairebé la meitat de les noies té família, cuidadors i altres adults capaços i amb capacitat i amb ganes d'oferir suport emocional i una tutoria de suport, i en 8 de cada 10 l'actitud familiar és de desaprovació del comportament delictiu.

El 72,3 % té parella prosocial, la meitat de les noies participa en activitats prosocials o en grups d'iguals prosocials, i més de la meitat no s'afilia amb iguals que delinqueixin, té suports socials forts i 7 de cada 10 tenen vincles duradors positius i llaços propers amb almenys un adult prosocial.

Noies enfront de nois: *Més noies procedents de la Unió Europea, més violentes i més grans*

En fer la comparativa amb les nois es destaca que hi ha més noies espanyoles que nois en ambdues mesures.

En analitzar el delictes, les noies el realitzen més grans i en cometes més del tipus *contra les persones* i delictes tipificats com a *altres*. Elles perpetren més fets, són significativament més violentes i cometes més delictes acompanyades d'iguals.

Les noies tenen més dificultats en el maneig de l'enuig i cometes més intents autolítics. Hi ha més noies amb un baix rendiment escolar i que tenen menys interès i compromís envers l'escola i/o la feina.

Hi ha més noies exposades a violència a la llar i amb pares amb poques habilitats per a educar. A més, es troben més mancades de suport personal i social i tenen menys implicació prosocial.

La resta de variables és molt semblant entre els dos sexes.

Evolució: *més joves, més violentes i més problemàtiques*

S'observa una disminució del pes de les estrangeres amb una mesura d'IC, dins les quals cal destacar l'important augment de noies procedents de la Unió Europea, sobretot de Romania. El percentatge de noies procedents de l'Amèrica Central i l'Amèrica del Sud, fins al moment la procedència més important, baixa en ambdues mesures.

Pel que fa a l'edat del delictes, cal destacar que en la mesura de LV hi ha un rejuveniment, augmenta el nombre de noies que cometes el fet en la franja d'edat 14-15 anys. Augmenta també en ambdues mesures l'inici primerenc de la violència: noies amb actes previs de violència coneguts abans dels 14 anys. Hi ha hagut un creixement de les noies amb mesura d'IC que han comès dos o més fets. El 90 % dels delictes que cometes les noies en ambdues mesures són *contra les persones* i *contra la propietat*. En les noies amb mesura de LV augmenten les que cometes delictes *contra les persones* i la violència en el fet; i en les noies amb mesura d'IC, les que cometes delictes *contra la propietat*.

Observem un empitjorament rellevant per a ambdues mesures en les següents variables: cada cop hi ha més noies que han experimentat estrès o pèrdua que presenten més incapacitat per a fer front a les dificultats. Augmenten les noies amb discapacitat en el sentiment de remordiment que els correspondria a la seva edat i en l'empatia, i les noies que no presenten fortes característiques de personalitat resistent. Augmenten les noies que han rebut rebuig per part dels seus iguals i que tenen dificultats per a mantenir vincles amb l'entorn.

En el cas de les noies amb mesura de LV, hi ha un creixement preocupant de noies amb comportaments d'assumpció de riscos i d'impulsivitat i amb dificultats importants per a controlar sentiments d'enuig i problemes de concentració i/o hiperactivitat. Augmenten les noies que no mostren un alt nivell d'interès, d'implicació i de motivació per a tenir èxit a l'escola o a la feina, així com les que tenen pares o cuidadors amb antecedents de conductes delictives en l'edat adulta i que han tingut alteració en la continuïtat de les atencions parentals durant la seva infància. Hi ha més noies que no tenen vincles duradors positius ni llaços propers amb almenys un adult prosocial.

En el cas de les noies amb mesura d'IC, hi ha hagut un creixement de noies provinents d'entorns amb problemes relacionats amb nivells alts de delinqüència, pobresa i/o violència. També augmenten les que s'associen amb altres delinqüents o es relacionen amb joves que realitzen actes antisocials, 9 de cada 10.

4. La reincidència en les noies

El concepte de reincidència emprat en aquest treball s'entén com el fet de o bé retornar el cas a la justícia de menors —una nova demanda per part de fiscalia d'un informe d'assessorament tècnic, una mediació o una mesura cautelar— o bé derivar-lo a la justícia penal d'adults per estar la noia en situació preventiva o condemnada, com a major d'edat, d'haver comès un fet delictiu posterior a la finalització de la *causa base*.

S'entén per *causa base* de cada jove la causa que correspon al primer programa que la menor finalitza l'any 2010 en l'àmbit de la justícia juvenil, sempre que la menor no hagués de complir cap altre programa per la mateixa causa.

El període de seguiment per a l'estudi de la reincidència es tanca al mes de desembre de 2013, la qual cosa representa un seguiment de 3 anys com a mínim i un màxim de 4 anys.²⁵

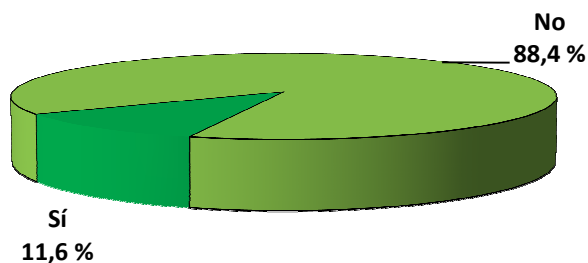
4.1. Les taxes de reincidència

4.1.1. Taxa general

La taxa de reincidència general per a la població de noies de la DGJJ és de l'11,6 %.

Això significa que una de cada deu noies que va finalitzar una mesura de Llibertat Vigilada o d'Internament en Centre l'any 2010 ha tornat a cometre un nou fet delictiu amb posterioritat a la causa base. En total han estat 17 noies.

Gràfic 65. Taxa general de reincidència

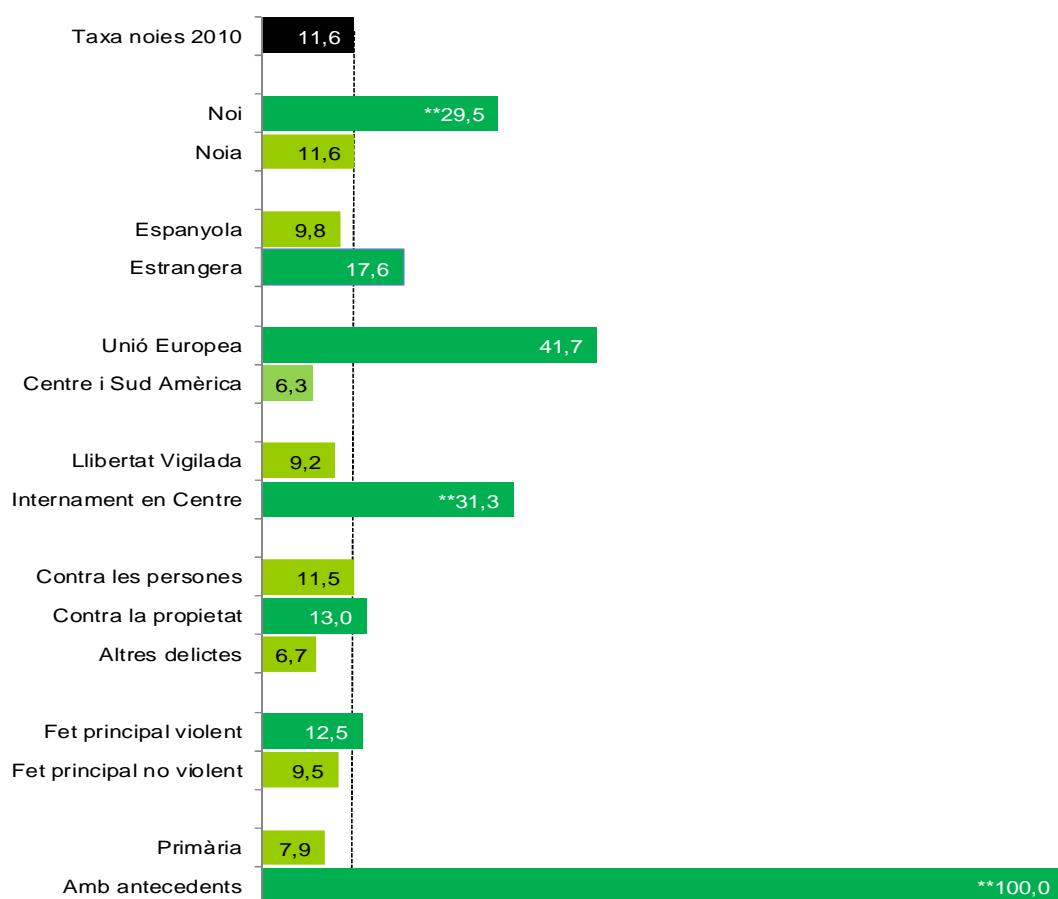
Això és molt poc. 9 de cada 10 noies no tornaran a reincidir.

²⁵ Si la noia ha finalitzat el programa l'1 de gener de 2010 el període de seguiment és de 4 anys (màxim). Si l'ha finalitzat el 31 de desembre de 2010 el període de seguiment és de 3 anys (mínim).

4.1.2. Les taxes específiques

Les taxes de reincidència que presenten les agrupacions dels fets delictius comesos en la *causa base* són les següents:

Gràfic 66. Taxes específiques de reincidència

** Valors amb diferències estadísticament significatives respecte de la taxa general; $p \leq 0,01$

En analitzar la taxa de reincidència en funció de la mesura aplicada trobem diferències significatives: les joves amb mesura d'IC reincideixen més. El mateix ocorre si analitzem la taxa de reincidència entre noies i nois, en què els nois reincideixen més.

També trobem diferències significatives en la població de noies, ja que la totalitat de noies reincidents tenia antecedents.

D'altra banda no hi ha diferències significatives entre les taxes de les diferents agrupacions de fets delictius, amb la qual cosa no podem relacionar el delicte comès amb la reincidència. Les taxes de reincidència segons la gravetat del delicte no presenten diferències estadísticament significatives; per tant, no podem relacionar que

les joves que han comès delictes violents en la *causa base* tenen més probabilitats de cometre nous delictes. Cal esmentar que la població és molt petita, llavors el poc nombre de casos pot determinar la significació estadística entre les variables. I tampoc podem extreure conclusions de les taxes de reincidència per procedència.

4.2. Variables explicatives de la reincidència

4.2.1. Variables individuals

A continuació, a la taula 22 es presenten les variables individuals de la població de noies d'ambdues mesures diferenciant entre si han reincidit o no.

Taula 22. Variables individuals

Variable	Categoria	Ha reincidit?		
		Sí	No	Total
Nacionalitat	Espanyola	64,7	78,3	76,7
	Estrangera	35,3	21,7	23,3
Àrea geogràfica de procedència	Unió Europea	83,3	25,0	35,3
	Resta d'Europa	0,0	7,1	5,9
	Magrib	0,0	14,3	11,8
	Amèrica Central i Amèrica del Sud	16,7	53,6	47,1
Província	Barcelona	70,6	74,0	73,6
	Girona	11,8	8,9	9,3
	Lleida	0,0	8,9	7,9
	Tarragona	17,6	8,1	9,3
Intents d'autolesió o suïcidi anteriors	Alta	18,2	7,6	8,9
	Moderada	9,1	21,5	20,0
	Baixa	72,7	70,9	7,1
Baix rendiment a l'escola	Alta	72,9	50,6	53,3
	Moderada	27,3	40,5	38,9
	Baixa	0,0	8,9	7,8
Incapacitat per a fer front a les dificultats	Alta	18,2	22,8	22,2
	Moderada	45,5	51,9	51,1
	Baixa	36,4	25,3	26,7
Actituds negatives	Alta	9,1	3,8	4,4
	Moderada	63,6	41,8	44,4
	Baixa	27,3	54,4	51,1
Assumpció de riscos i impulsivitat	Alta	9,1	15,2	14,4
	Moderada	63,6	48,1	50,0
	Baixa	27,3	36,7	35,6
Problemes amb consum de tòxics	Alta	9,1	11,4	11,1
	Moderada	45,5	30,4	32,2
	Baixa	45,5	58,2	56,7
Problemes amb el maneig de l'enuig	Alta	9,1	19,0	17,8
	Moderada	54,5	45,6	46,7
	Baixa	36,4	35,4	35,6
Baix nivell d'empatia i/o remordiment	Alta	18,2	7,6	8,9
	Moderada	45,5	36,7	37,8
	Baixa	36,4	55,7	53,3
Problemes de concentració i/o hiperactivitat	Alta	0,0	7,6	6,7
	Moderada	45,5	32,9	34,4
	Baixa	54,5	59,5	58,9
Baixa col·laboració en les intervencions	Alta	9,1	1,3	2,2
	Moderada	9,1	29,1	26,7

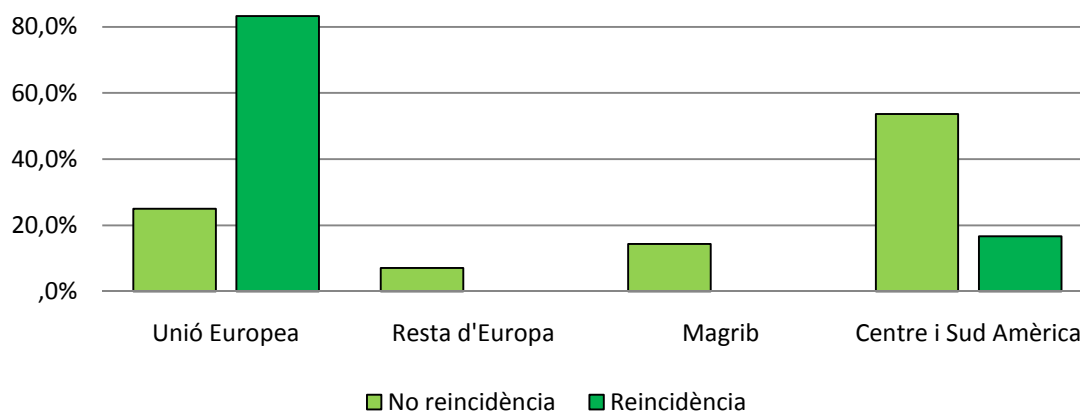

Variable	Categoria	Ha reincidit?		
		Sí	No	Total
Baix compromís escolar i/o laboral	Baixa	81,8	69,6	71,1
	Alta	18,2	15,2	15,6
	Moderada	36,4	41,8	41,1
	Baixa	45,5	43,0	43,3
Locus de control	LC extern predominant	33,3	18,5	20,3
	LC extern	22,2	4,6	6,8
	LC intern predominant	11,1	21,5	20,3
	LC intern	0,0	15,4	13,5
	LC tant intern com extern	33,3	40,0	39,2
Factor protector: Actitud positiva en intervencions de l'autoritat	Absent	27,3	13,9	15,6
	Present	72,7	86,1	84,4
Factor protector: Fort compromís escola i/o treball	Absent	45,5	29,1	31,1
	Present	54,5	70,9	68,9
Factor protector: Perseverança com a tret de personalitat	Absent	63,6	51,9	53,3
	Present	36,4	48,1	46,7

No s'observen diferències estadísticament significatives. Tot i això podem dir el següent:

Hi ha més espanyoles que estrangeres que reincideixen, però la taxa de reincidència és més elevada per a les estrangeres.

Gràfic 67. La reincidència general segons les àrees geogràfiques de procedència

En fixar-nos en les àrees geogràfiques, les noies de la Unió Europea són les úniques que en la reincidència estan per sobre del pes que tenen sobre el conjunt de la població.

El 70 % de les noies reincidents resideixen a la província de Barcelona.

En analitzar les variables SAVRY, sumant el risc moderat i alt observem, que tant les que han reincidit com les que no, són molt semblants en el antecedents de conductes autolítiques i intents de suïcidi, en les dificultats per a gestionar i controlar les

expressions d'enuig, en els problemes de concentració i hiperactivitat, i en el baix compromís escolar i laboral.

Les reincidents superen les no-reincidents en les variables assumpció de riscos i impulsivitat, baix nivell d'empatia o remordiment, en les actituds que donen suport a la legitimitat de la violència o de la delinqüència, en la dificultat de generar solucions no agressives als conflictes i en la baixa col·laboració en les intervencions. També hi ha més noies reincidents amb antecedents d'abús de substàncies tòxiques.

En les reincidents predomina el locus extern, la qual cosa significa que les noies manifesten que sempre hi ha altres persones o factors externs determinants en els seus comportaments. Elles no són responsables d'allò que els succeeix ni de la seva responsabilitat vers el delicte i tenen dificultats per a realitzar un procés reflexiu sobre el control que exerceixen sobre elles mateixes i la seva capacitat de resposta.

A més, hi ha menys presència de factors protectors que en les no-reincidents: hi ha més joves que no presenten una actitud positiva envers les intervencions, no mostren un alt nivell d'interès, implicació i motivació per a tenir èxit a l'escola o a la feina ni presenten característiques de personalitat resistent.

En la resta de variables individuals els dos perfils de noies són molt semblants.

4.2.2. Variables sociofamiliars

A continuació, a la taula 23 es presenten les variables sociofamiliars de la població de noies d'ambdues mesures diferenciant entre si han reincidit o no.

Taula 23. Variables sociofamiliars

Variable	Categoria	Ha reincidit?		
		No	Sí	Total
Exposició a violència dins la llar	Alta	26,6	27,3	26,7
	Moderada	17,7	18,2	17,8
	Baixa	55,7	54,5	55,6
Història de maltractament infantil	Alta	12,7	27,3	14,4
	Moderada	30,4	27,3	30,0
	Baixa	57,0	45,5	55,6
Delinqüència dels pares	Alta	8,9	18,2	10,0
	Moderada	19,0	9,1	17,8
	Baixa	72,2	72,7	72,2
Separació precoç dels pares	Alta	16,5	36,4	18,9
	Moderada	22,8	18,2	22,2
	Baixa	60,8	45,5	58,9
Rebuig del grup d'iguals	Alta	0,0	*9,1	1,1
	Moderada	24,1	27,3	24,4
	Baixa	75,9	63,6	74,4
Escassa habilitat dels pares per a educar	Alta	29,1	45,5	31,1
	Moderada	49,4	36,4	47,8

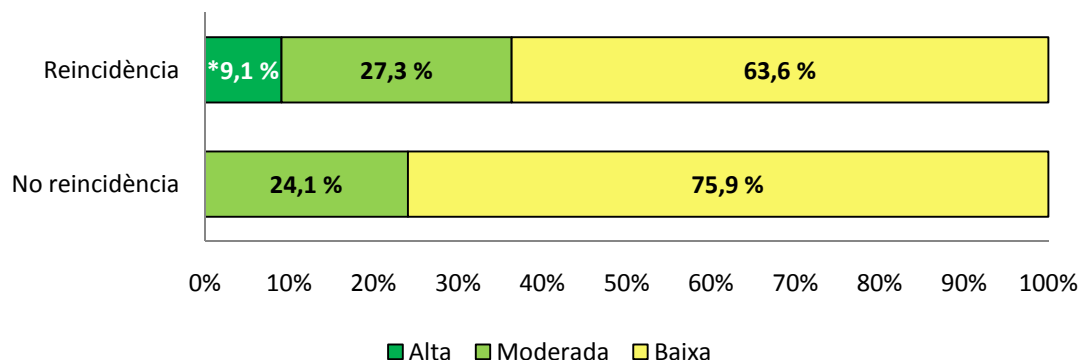
Variable	Categoria	Ha reincidit?		
		No	Sí	Total
Manca de suport personal i social	Baixa	21,5	18,2	21,1
	Alta	8,9	27,3	11,1
	Moderada	41,8	54,5	43,3
Entorn marginal	Baixa	49,4	18,2	45,6
	Alta	11,4	**54,5	16,7
	Moderada	31,6	9,1	28,9
Actitud familiar davant del delictu	Baixa	57,0	36,4	54,4
	Estimula el comport. delictiu	1,6	*22,2	4,1
	Justifica el comport. delictiu	3,1	0,0	2,7
	Actitud indiferent o passiva	10,9	0,0	9,6
	Desaprova el comport. delictiu	35,9	44,4	37,0
Mantenir vincles amb l'entorn	Desaprova i condemna	48,4	33,3	46,6
	Mai	27,7	44,4	29,7
	Poques vegades	15,4	11,1	14,9
	La meitat de les vegades	7,7	11,1	8,1
	Gaire bé sempre	23,1	22,2	23,0
Relacions amb parelles dissocials	Sempre	26,2	11,1	24,3
	Parella dissocial	18,5	22,2	18,9
	Parella dissocial anterior	12,3	22,2	13,5
	No té parella	30,8	33,3	31,1
	Parella prosocial	38,5	22,2	36,5
Factor protector: Implicació prosocial	Absent	50,6	72,7	53,3
	Present	49,4	27,3	46,7
Factor protector: Suport social fort	Absent	31,6	*63,6	35,6
	Present	*68,4	36,4	64,4
Factor protector: Forta vinculació amb adults prosocials	Absent	30,4	27,3	30,0
	Present	69,6	72,7	70,0

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

En analitzar les variables sociofamiliars observem que hi ha diferències estadísticament significatives en les següents variables SAVRY.

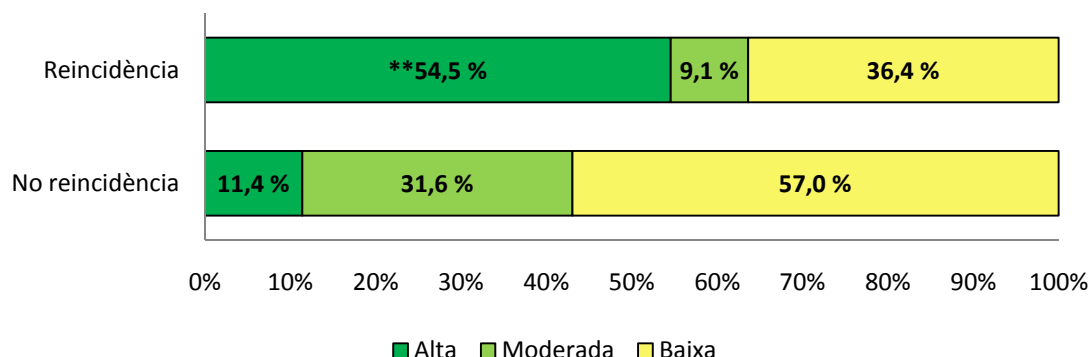
Gràfic 68. La reincidència general en la variable SAVRY: Rebuig del grup d'iguals

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

El 36,4 % de les noies reincidents ha sofert rebuig dels seus iguals o en té antecedents.

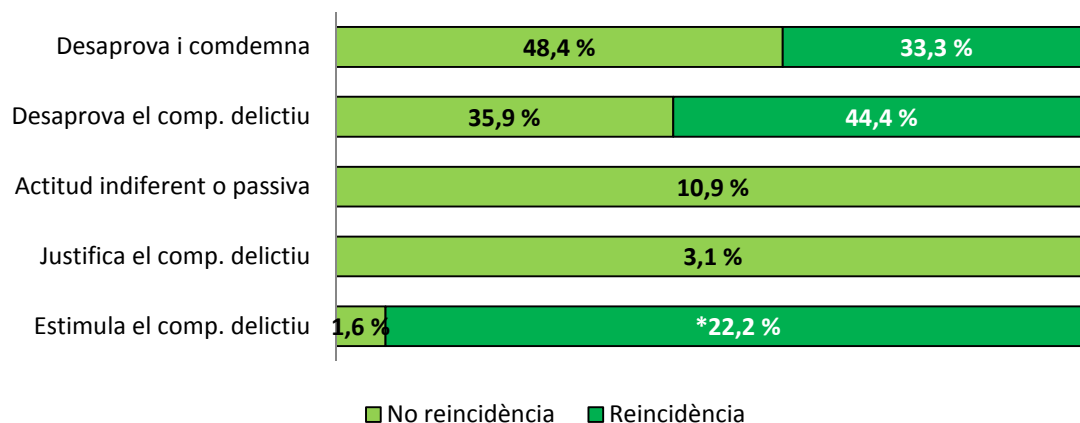
Gràfic 69. La reincidència general en el factor protector SAVRY Entorn marginal

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

Les noies que viuen en entorns marginals tenen moltes més probabilitats d'aparèixer representades en el grup de les noies reincidents.

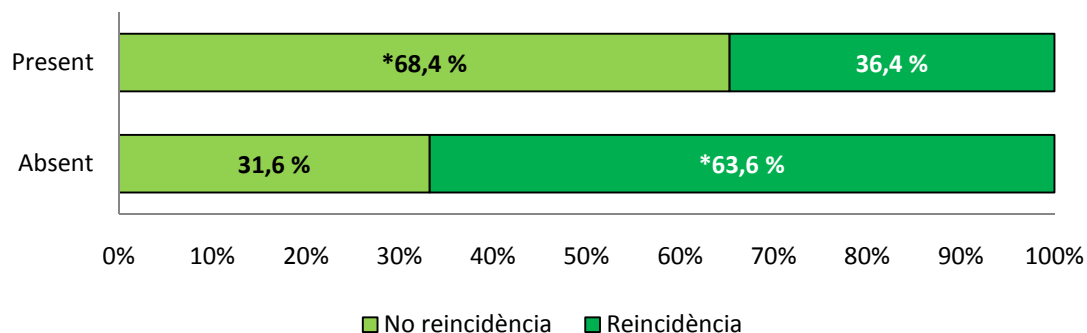
Gràfic 70. La reincidència general en la variable SAVRY: Actitud familiar davant el delicte

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

La gran majoria de famílies desaprova el comportament infractor de la noia. Si la família participa d'activitats delictives i facilita que ho faci la noia, és més probable trobar noies reincidents en aquest context familiar.

Gràfic 71. La reincidència general en el factor protector SAVRY: Suport social fort

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

Les noies que no tenen un suport social fort tindran més probabilitats d'aparèixer representades en el grup de les noies reincidents.

No hi ha diferències estadísticament significatives per a la resta de variables.

El perfil de la noia reincident té més història de maltractament infantil i més separació precoç dels pares: 5 de cada 10 noies reincidents han patit discontinuïtat en les cures durant la infància. Estan més mancades de suport personal i social (8 de cada 10) i més de la meitat de les reincidents no sol mantenir vincles amb l'entorn. Tot i això, destaquen per tenir més implicació prosocial (72,7 %).

Tenir una parella dissocial és un factor de molt risc per a les noies. La parella predominant per a les reincidents és dissocial (44,4 %). En canvi les noies no reincidents tenen en més proporció una parella prosocial o no la tenen (69,3 %).

4.2.3. Variables penals i criminològiques

A continuació, a la taula 23 es presenten les variables penals de la població de noies d'ambdues mesures diferenciant entre si han reincidit o no.

Taula 23. Variables penals i criminològiques de la població de noies de 2010 juntes LV i IC

Variable	Categoria	Ha reincidit?		Total
		No	Sí	
Tipus de fet	Contra les persones	41,9	41,2	41,8
	Contra la propietat	46,5	52,9	47,3
	Drogues	0,8	0,0	0,7
	Altres	10,9	5,9	10,3
Violència en el fet	Violent	70,5	76,5	71,2
	No violent	29,5	23,5	28,8
Delicte o falta	Delicte	78,3	64,7	76,7
	Falta	21,7	35,3	23,3
Territori del fet	Barcelona	74,0	70,6	73,6
	Girona	8,9	11,8	9,3
	Lleida	8,9	0,0	7,9
	Tarragona	8,1	17,6	9,3
Antecedents a justícia juvenil a la causa	No	*100,0	64,7	95,9

Variable	Categoria	Ha reincidit?		
		No	Sí	Total
base	Sí	0,0	**35,3	4,1
Violència prèvia	Alta	21,5	27,3	22,2
	Moderada	44,3	27,3	42,2
	Baixa	34,2	45,5	35,6
Història de delictes no violents	Alta	12,7	18,2	13,3
	Moderada	25,3	36,4	26,7
	Baixa	62,0	45,5	60,0
Inici precoç de la violència	Alta	7,6	0,0	6,7
	Moderada	16,5	45,5	20,0
	Baixa	75,9	54,5	73,3
Fracàs de les intervencions anteriors	Alta	7,6	*36,4	11,1
	Moderada	22,8	9,1	21,1
	Baixa	69,6	54,5	67,8
Delinqüència amb grup d'iguals	Alta	12,7	*45,5	16,7
	Moderada	38,0	18,2	35,6
	Baixa	49,4	36,4	47,8

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

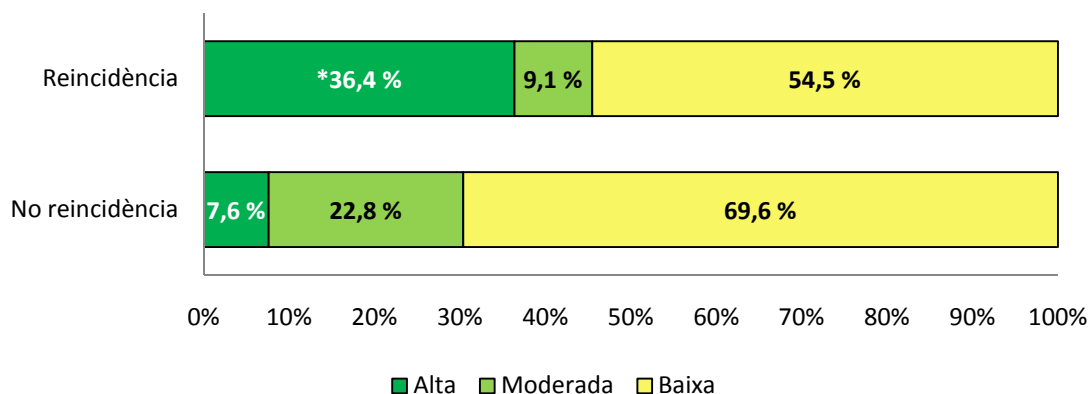
Taula 24. Altres variables de les noies reincidents

Variable	Mitjana	Desv. Típica
Nombre de fets	1,76	0,925
Edat del fet en anys	15,18	0,261
Nombre d'antecedents	1,53	0,887
Nombre de reincidències	2,06	1,784
Temps que triguen a reincidir en dies	413,76	80,690

En general la mitjana del nombre de fets és 1,76 fets i l'edat dels fets ocorre als 15,2 anys. Les noies tenen una mitjana 1,53 antecedents i 2,06 reincidències. Triguen a reincidir 423,76 dies.

En analitzar les variables penals i criminològiques observem diferències significatives en les variables SAVRY Delinqüència grup d'iguals i fracàs intervencions anteriors.

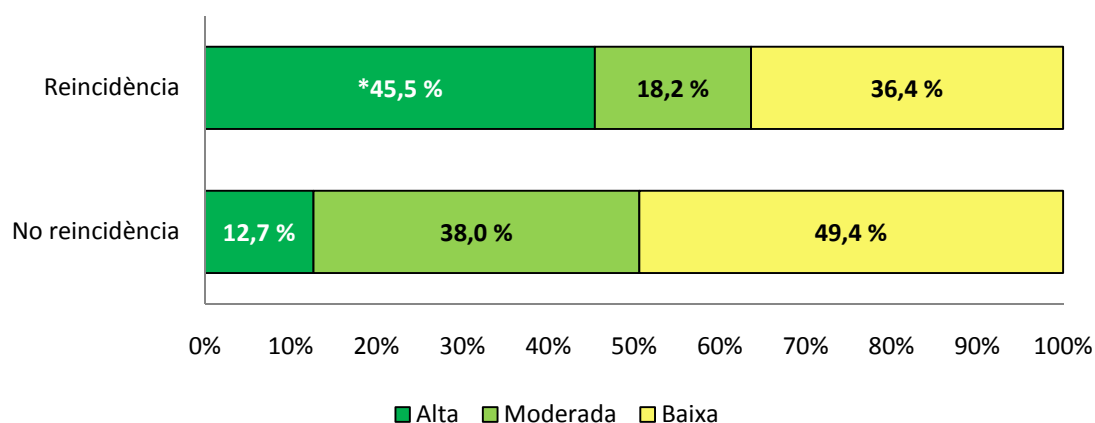
Gràfic 72. La reincidència general en la variable SAVRY: *Fracàs de les intervencions anteriors*

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

Si hi ha fracàs en intervencions anteriors les noies reincidents tenen més probabilitat d'aparèixer representades.

Gràfic 73. La reincidència general en la variable SAVRY: *Delinqüència en grup d'iguals*

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

Si el grup d'iguals té comportaments delictius és molt més probable que trobem les noies reincidents en aquest grup.

Per a la resta de variables tot i no ser estadísticament significatiu, observem el següent en les variables penals i criminològiques: les noies reincidents i les no-reincidents actuen més en delictes *contra la propietat* que en delictes *contra les persones*, en major percentatge ho fan les reincidents, més de la meitat de noies. Són també molt semblants en la violència del delicte, més del 70 % comet delicte violent, tot i que les reincidents cometen més faltes. Un 35,3 % davant del 21,7 % de les no-reincidents.

La província de residència predominant per a ambdues mesures és Barcelona. Ara bé, observem un creixement de les noies reincidents a Tarragona i a Girona, en detriment de les noies de lleidatanes.

El 35,3 % de les noies reincidents sí tenia antecedents a la *causa base* a justícia juvenil.

En analitzar les variables SAVRY sumant el risc moderat i alt, observem que el 55,5 % de les noies reincidents han comès més d'un acte violent previ i han

participat en delictes no violents amb anterioritat. El 45,5 % de les noies reincidents han comès el primer acte conegut abans dels 14 anys.

4.3. Reincidències específiques

4.3.1. Reincidència per mesures

A continuació, a la taula 25 es presenten les variables que tenen a veure amb la reincidència diferenciades entre les mesures de Llibertat Vigilada i Internament en Centre.

Taula 25. Reincidència per mesures de Llibertat vigilada i Internament en centre

Variable	Categoria	LV	IC	% (vàlid)
				Total
Àmbit de reincidència	Només JJ	50,0	40,0	47,1
	Només MEPC	25,0	20,0	23,5
	Només Presó	25,0	20,0	23,5
	JJ, MEPC i Presó	0,0	20,0	5,9
Primer àmbit de reincidència	JJ	50,0	60,0	52,9
	MEPC	25,0	20,0	23,5
	SIPC	25,0	20,0	23,5
Fet principal primera reincidència	Contra les persones	45,5	0,0	31,3
	Contra la propietat	45,5	100,0	62,5
	Trànsit	9,0	0,0	6,3
Violència fet principal primera reincidència	Violent	45,5	0,0	31,3
	No violent	54,5	100,0	68,8
Delicte o falta	Delicte	54,5	40,0	50,0
	Falta	45,5	60,0	50,0
Programa principal primera reincidència	Assessorament tècnic menors	41,7	60,0	47,1
	Llibertat vigilada	8,3	0,0	5,9
	MEPC - Treballs benefici comunitat	16,7	20,0	17,6
	MEPC - Mediació i reparació adults	8,3	0,0	5,9
	SIPC - Presó	8,3	0,0	5,9
	SIPC - Preventiva	8,3	0,0	5,9
	SIPC - Localització permanent	8,3	20,0	11,8
Ha reincidit?	No	**90,8	68,7	88,4
	Sí	9,2	**31,3	11,6

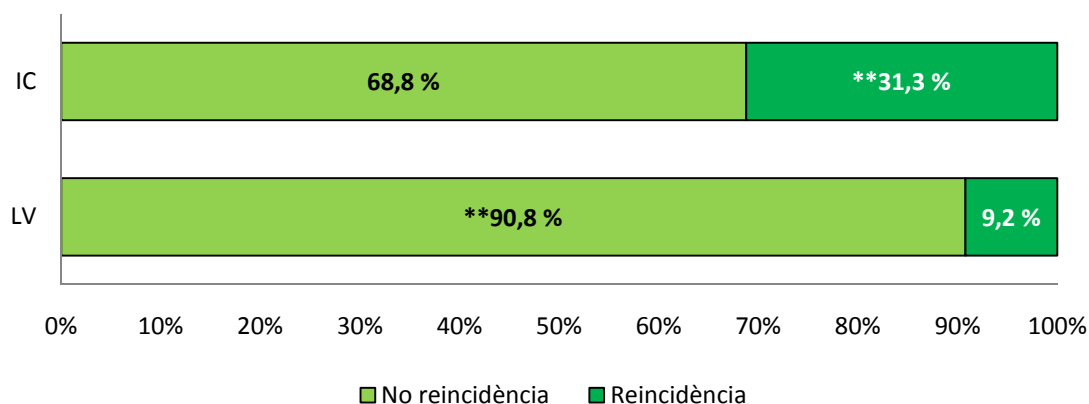
* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

Observem que no hi ha diferències significatives entre les dues mesures llevat de la taxa de reincidència general per mesura.

Gràfic 74. La taxa de reincidència per mesura

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

Pel que fa a les noies amb mesura d'IC totes les noies van reincidir en la primera reincidència en delictes *contra la propietat*. Les noies reincidents amb mesura de LV ho fan de la mateixa manera en delictes *contra la propietat* i *contra les persones*, i es dóna algun cas de noia reincident en delictes de *trànsit*.

A més, cap de les noies amb mesura d'IC va reincidir amb delictes violents, al contrari de les noies amb mesura de LV, que es reparteixen gairebé de la mateixa manera entre delictes violents i no violents.

Les noies amb mesura de LV realitzen més delictes al contrari que les noies amb mesura d'IC, en què 6 de cada 10 cometes faltes.

El programa principal aplicat a les noies amb mesura d'IC a la primera reincidència és el d'Assessorament tècnic de menors, aplicat a un 60 % de les noies, seguit de MEPC —Treballs en benefici de la comunitat— i de SIPC —Localització permanent. Pel que fa a les noies reincidents amb mesura de LV el programa principal aplicat és molt variat, però a 4 de 10 també se'ls aplica l'Assessorament tècnic.

4.3.2. Reincidència per gènere

Per a poder comparar amb la reincidència del nois, consultem l'estudi més recent realitzat a Catalunya (*Capdevila, Ferrer, Luque, 2006*) on la taxa de reincidència del total de la població de nois al desembre de 2004, és a dir, en tots els programes, i no només nois amb mesura de Llibertat Vigilada i Internament en Centre, era del 22,73 %. Per tant, podem afirmar que les noies reincideixen menys que els nois.

A continuació, a la taula 26 es presenten les variables que tenen a veure amb la reincidència diferenciades entre la mostra de nois i la població de noies.

Taula 26. Reincidència per gènere

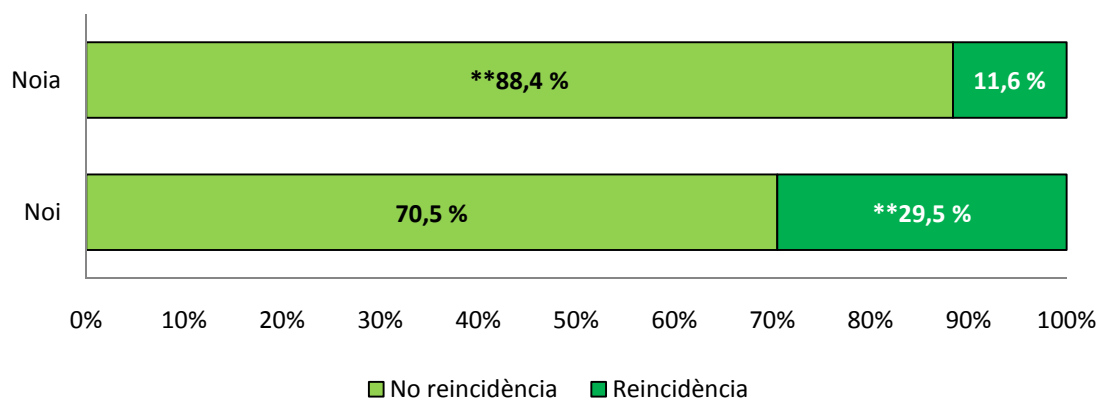
Variable	Categoria	% (vàlid)		
		Noi	Noia	Total
Àmbit de reincidència	Només JJ	20,9	47,1	28,3
	Només MEPC	25,6	23,5	25,0
	Només Presó	41,9	23,5	36,7
	JJ i MEPC	2,3	0,0	1,7
	JJ i Presó	2,3	0,0	1,7
	MEPC i Presó	7,0	0,0	5,0
	JJ, MEPC i Presó	0,0	5,9	1,7
Primer àmbit de reincidència	JJ	25,6	52,9	33,3
	MPEC	25,6	23,5	25,0
	SIPC	48,8	23,5	41,7
Fet principal primera reincidència	Contra les persones	26,2	31,3	27,6
	Contra la llibertat sexual	2,4	0,0	1,7
	Contra la propietat	47,6	62,5	51,7
	Drogues	0,0	0,0	0,0
	Trànsit	14,3	6,3	12,1
	Altres	9,5	0,0	6,9
Violència fet principal primera reincidència	Violent	47,6	31,3	43,1
	No violent	52,4	68,8	56,9
Delicte o falta	Delicte	*78,6	50,0	70,7
	Falta	21,4	*50,0	29,3
Programa principal primera reincidència	Assessorament tècnic menors	7,0	47,1	18,3
	Mediació i reparació menors	4,7	0,0	3,3
	Libertat vigilada	4,7	5,9	5,0
	Internament cautelar en un centre	2,3	0,0	1,7
	Internament en centre	7,0	0,0	5,0
	MEPC - Treballs en benefici de la comunitat	20,9	17,6	20,0
	MEPC- Mediació i reparació d'adults	2,3	5,9	3,3
	MEPC- Altres	2,3	0,0	1,7
	SIPC - Presó	18,6	5,9	15,0
	SIPC - Preventiva	16,3	5,9	13,3
	SIPC - RPS	4,7	0,0	3,3
SIPC - Localització permanent	9,3	11,8	10,0	
Temps que triga a reincidir	< 6 mesos	32,6	29,4	31,7
	6 mesos – 1 any	27,9	29,4	28,3
	1 any – 2 anys	25,6	23,5	25,0
	2 anys – 3 anys	14,0	17,6	15,0
Ha reincidit?	No	70,5	**88,4	79,5
	Sí	**29,5	11,6	20,5

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

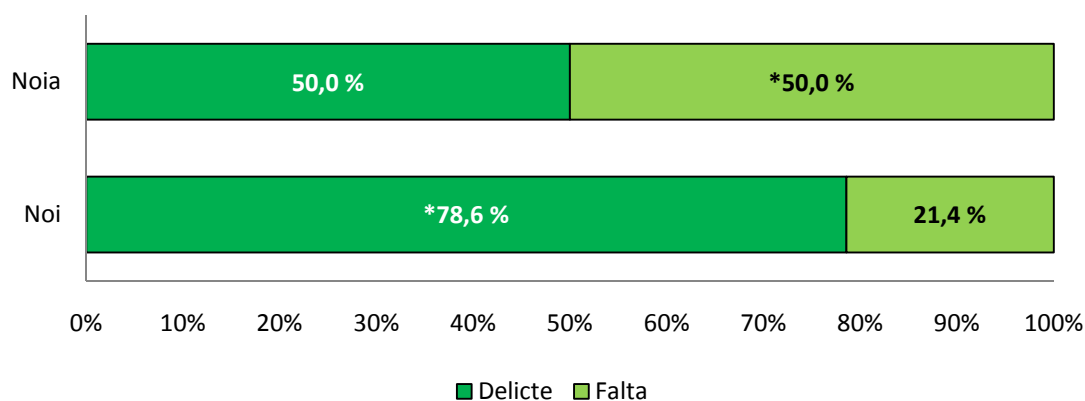
Observem que no hi ha diferències significatives entre les dos sexes llevat de la taxa de reincidència i la tipificació del delicte.

Gràfic 75. La taxa de reincidència distribuïda per sexes

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

Gràfic 76. Delicte o falta en el fet per sexes

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

És significatiu que les noies reincideixen menys que els nois, i que quan ho fan, les noies cometen de la mateixa manera delictes o faltes, a diferència dels nois que cometen més delictes.

Ambdós sexes cometen la primera reincidència en delictes *contra la propietat*, tot i que en les noies el percentatge és molt superior, 62,5 % davant dels 47,6 % dels nois. El segon delicte més comès és *contra les persones*.

També cal diferenciar la violència en el delicte entre sexes, ja que encara que més de la meitat cometen delictes no violents, el percentatge de les noies és molt superior, en què gairebé 7 de cada 10 cometen delictes no violents.

El programa que s'aplica en la primera reincidència és diferent. Al 47,1 % de les noies se'ls aplica un programa d'Assessorament tècnic a menors. El segon programa en les noies és una mesura d'execució penal en la comunitat com a adulta i contretament treballs en benefici de la comunitat. En els nois, a diferència de les noies, la distribució entre programes està més repartida.

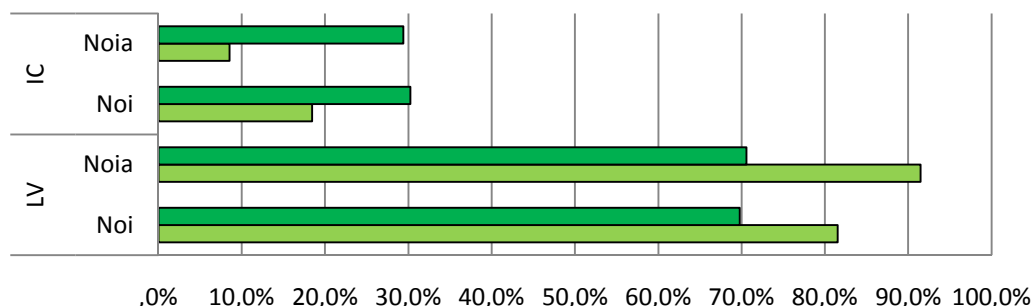
Finalment, si observem el temps que triguen a reincidir, podem dir que tot i que els nois reincideixen abans, més d'un 30 % ho fa abans dels 6 mesos, en les noies és molt semblant. El 60 % de les noies reincideix abans de l'any.

Taula 27. Nombre de fets en la primera reincidència per sexe

Variable	Noi		Noia	
	Mitjana	Desv. Típica	Mitjana	Desv. Típica
Nombre de fets primera reincidència	1,29	0,708	1,38	0,806
Nombre de fets	1,95	1,290	2,06	1,784

En analitzar el nombre de fets observem que els nois cometen menys fets que les noies.

Gràfic 77. Gràfic per mesura LV i IC per sexe

	LV		IC	
	Noi	Noia	Noi	Noia
Reincidència	69,8%	70,6%	30,2%	29,4%
No reincidència	81,6%	91,5%	18,4%	8,5%

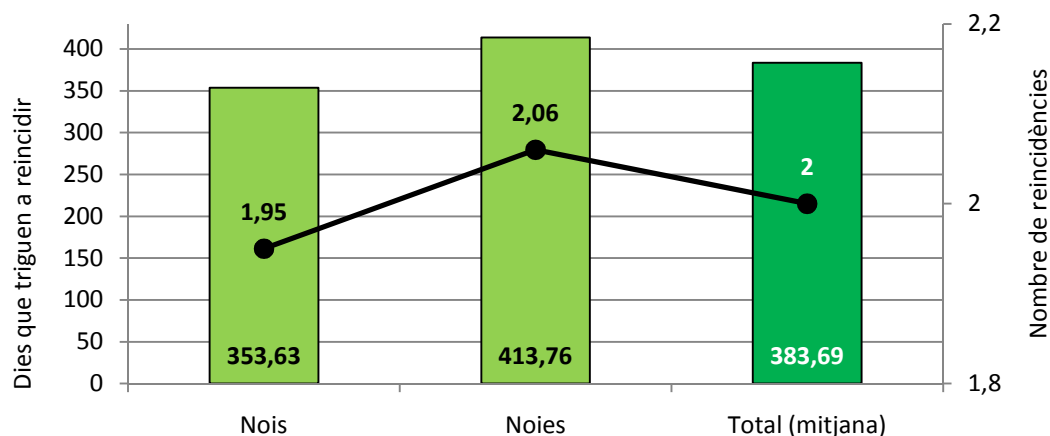
En observar la taxa de reincidència per gènere i per mesures, veiem que és molt similar entre nois i noies.

4.4. Les característiques de la reincidència

4.4.1. El temps que es triga a reincidir

4.4.1.1. Segons el gènere

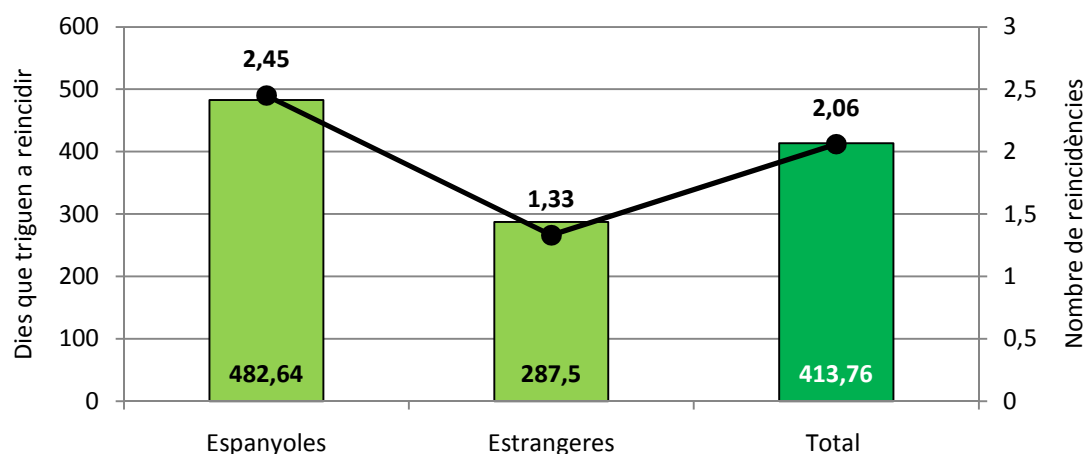
Gràfic 78. Temps que es triga a reincidir i nombre de reincidències per sexe

Encara que les noies triguem de mitjana més dies a reincidir i el nombre de reincidències és més gran, les diferències no són estadísticament significatives. Tot i això cal dir, que hi ha diferències respecte la població de noies de l'any 2004 (Capdevila, Ferrer, Luque, 2006), en què el nombre de reincidències era menor que el dels nois, encara que les diferències tampoc eren estadísticament significatives.

4.4.1.2 Segons la nacionalitat

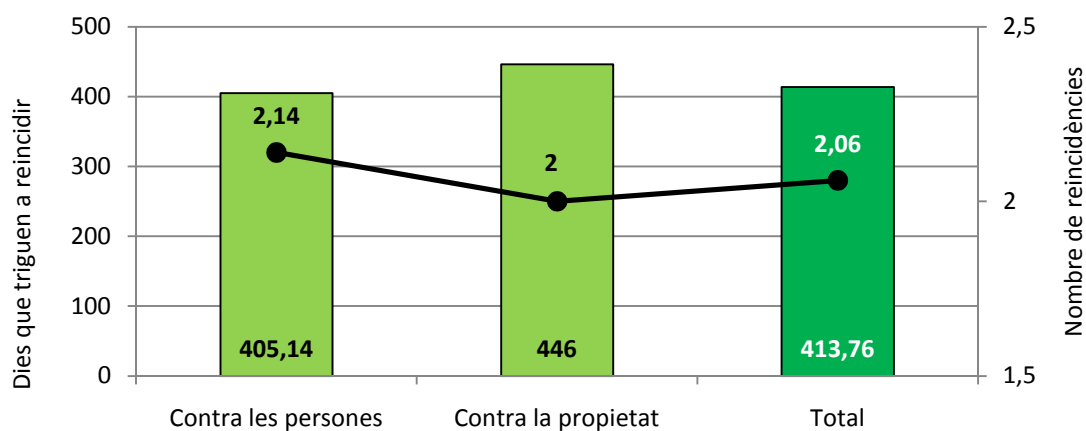
Gràfic 79. Temps que es triga a reincidir i nombre de reincidències per nacionalitat

Les estrangeres triguem menys dies de mitjana a reincidir i el nombre de reincidències és menor.

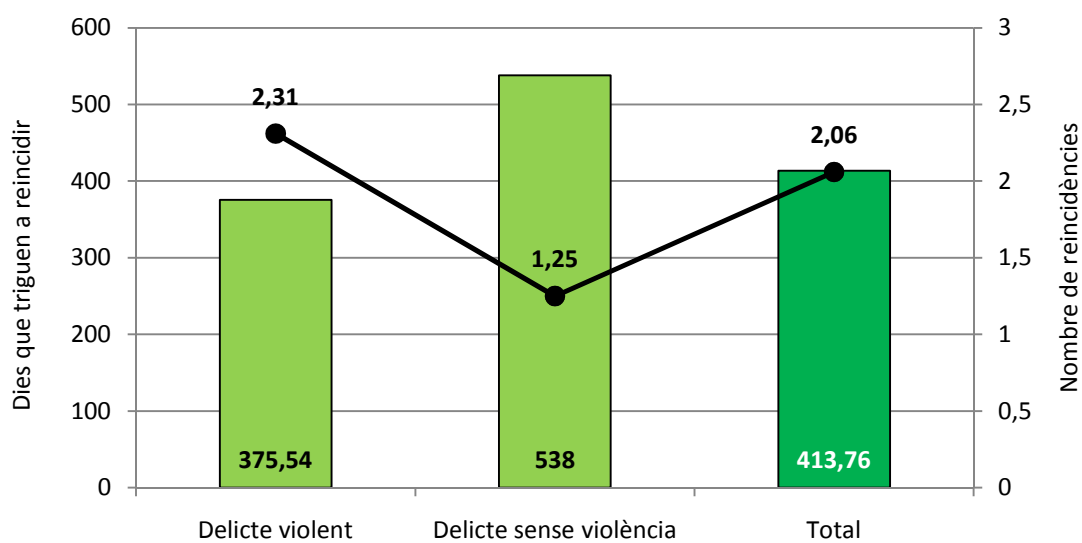
4.4.1.3. Segons l'agrupació del delict

Gràfic 80. Temps que es triga a reincidir i nombre de reincidències per agrupació de delictes

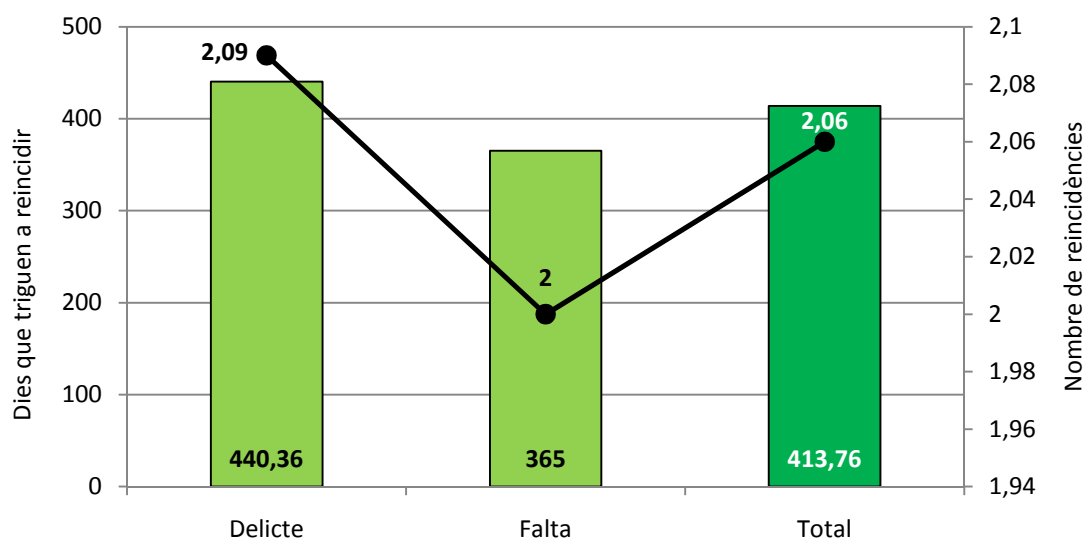
4.4.1.4. Segons la violència del delict

Gràfic 81. Temps que es triga a reincidir i nombre de reincidències segons la violència del delict

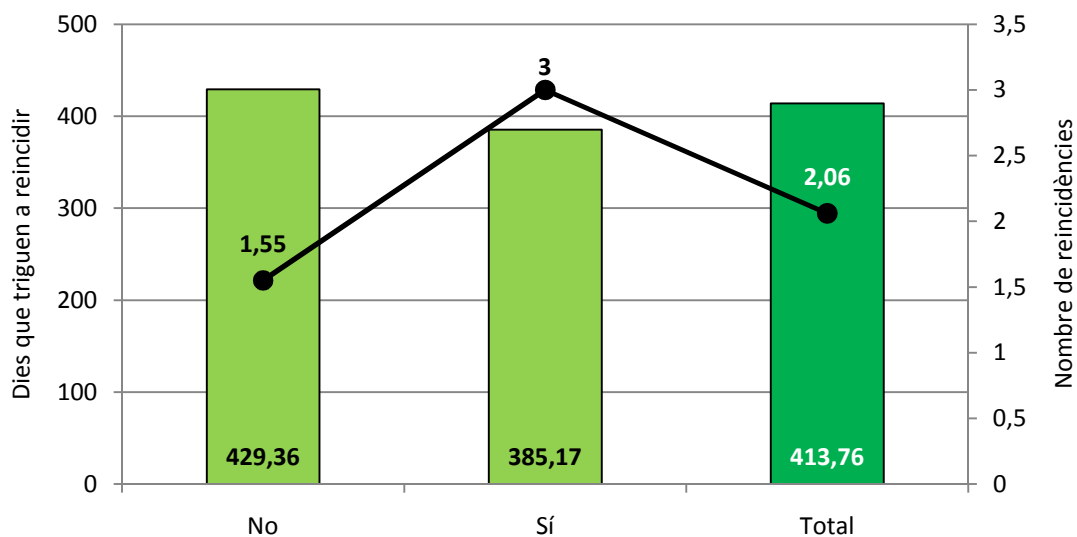
4.4.1.5. Segons el tipus de delicte

Gràfic 82. Temps que es triga a reincidir i nombre de reincidències segons si és delicte o falta

4.3.1.6. Segons els antecedents

Gràfic 83. Temps que es triga a reincidir i nombre de reincidències segons els antecedents

Sí que hi ha diferències estadístiques. Observem que les noies que sí que tenen antecedents reincideixen abans i quan ho fan, cometen el doble de reincidències.

4.4.2. Els perfils de les noies reincidents

A partir de l'anàlisi de les variables SAVRY, observem que podem classificar les noies que passen per les mesures de LV i IC en quatre grups diferenciats:

1) Noies que han crescut sota la tutela de l'Administració; 2) noies que cometen delictes de supervivència; 3) noies que tenen algun tipus de trastorn, i 4) noies que cometen delictes filioparentals.

4.4.2.1. Perfil de les noies que ha crescut en el sistema de protecció a la infància

Les noies que han crescut sota la tutela de l'Administració provenen d'àmbits familiars complexos en què sovintegen maltractaments, relacions filioparentals conflictives, processos migratoris, trastorns específics de les joves, etc. Noies que han passat per situacions molt difícils durant la infantesa la qual cosa els provoca nivells d'estrès important, dificultats per a elaborar o reconduir emocions, sentiments inadequats, manca d'assertivitat, entre d'altres.

Els seus models d'aprenentatge han estat negatius i han tingut deficiències greus, fets que potencien en les joves incapacitats i greus dificultats per a resoldre els conflictes de forma adequada i dificultats en el maneig de l'enuig. Sovint l'agressivitat i la ràbia contingudes són alliberades mitjançant conductes violentes (autolesions, trencaments d'objectes, agressions a les persones, etc).

Tenen un consum i abús de tot tipus de substàncies que s'inicia al voltant dels 12 anys, fins i tot abans, alternant-ne el consum abusiu o no en funció de les circumstàncies, sobretot per a buscar-hi diversió, sense ser conscients del patró addictiu establert i de la problemàtica real.

Generen respostes desmesurades, gens reflexives, actituds en contra, sobretot envers la Institució, la normativa i l'autoritat, que passen al pla físic, sovint cap a elles mateixes.

Destaquen per certa ambivalència en l'empatia, que sí manifesten cap als iguals però molt poc cap als familiars, els referents educatius i/o l'autoritat.

Durant la intervenció dels serveis de protecció solen tenir un perfil de baixa col·laboració i reiterades escapolides. No tenen cap mena de compromís en l'àmbit escolar ni en cap activitat reglada i no presenten ni interès ni motivació real envers món laboral. Han mantingut conductes disruptives i violentes als centres residencials.

Moltes presenten greus dificultats personals que fan necessària la intervenció dels serveis de salut mental. Ara bé, les orientacions diagnòstiques en funció del moment evolutiu i del servei que les ha realitzat són diferents, passen de trastorns dissociats, depressions neuròtiques, trets desadaptatius o trastorn límit de la personalitat, entre altres.

La relació amb altres iguals sol ser bàsicament amb grups marginals i/o delinqüencials. La parella dissociada és un patró en aquestes noies. Parelles amb trets dissociats: conductes delinqüencials, consum de substàncies tòxiques o que viuen en importants situacions de risc. Els nois a vegades són més grans. Són noies amb moltes mancances afectives, baixa autoestima, dependència emocional i molt influenciades. Sovint tenen parelles que les maltracten i les menyspreen, són relacions acompanyades de manca de maduresa, plenes de baralles contínues i retrobaments.

4.4.2.1.1. Exemple: Laura

Edat del fet: 14 anys. Temps d'intervenció: 6 mesos en LV. Fet: amenaces.

La Laura va ser tutelada per la DGAIA als 20 anys. Els motius pel desemparament tenen a veure amb la negligència dels pares per a atendre-la i la separació dels progenitors després de freqüents episodis de violència familiar. El pare les va abandonar i la mare presentava una incapacitat manifesta per a tenir cura de la seva filla a causa d'una greu problemàtica d'abús de substàncies tòxiques. Els únics referents adults de recolzament han estat els educadors del centre d'acolliment on ha estat, ja que la Laura no ha disposat d'altres vincles familiars positius.

La Laura ha tingut problemes de comportament en els centres residencials on ha viscut i d'on s'ha escapolit diverses vegades. A nivell escolar presenta dificultats en l'adquisició d'aprenentatges des de l'escola primària, poca motivació i molt d'absentisme escolar. Al institut ha presentat molts problemes conductuals i d'aprenentatge, si bé és l'únic lloc on realitza algun tipus d'activitat prosocial. Respecte a l'adult mostra una actitud recelosa cap a les figures d'autoritat i els intents d'intervenció i de tractament i presenta enquistament de certes dinàmiques i situacions de bloqueig.

La Laura ha participat ocasionalment en actes delictius no violents, sobretot petits furtus. El primer acte violent registrat el va cometre a l'edat dels 14 anys (amenaces), tot i que prèviament havia participat en actes violents, generalment motivats per baralles. L'allunyament de la família provoca que la Laura pateixi un estrès important, que li costa gestionar de forma adient. En determinades situacions es mostra molt impulsiva,

amb dificultat per a gestionar les expressions d'enuig. El més important és el consum d'alcohol i cànnabis iniciat als 13 anys que tenen una incidència molt important en la seva vida; no obstant això, ella no aprecia la necessitat d'intervenció.

Propostes d'intervenció en el seu projecte educatiu individual

- Refermar els lligams i el procés d'integració al CRAE (Centre Residencial d'Acció Educativa)
- Començar un progressiu procés de desinternament, amb les condicions adient, inicialment a través d'un permís d'estada a la llar familiar
- Obtenir el títol de graduat en ESO
- Millorar les relacions familiars

4.4.2.2. Perfil de les noies que cometen delictes de supervivència

Noies d'ètnia gitana, de procedència nacional, romanesa o hongaresa, amb molts germans, educada en una tradició familiar restrictiva i controladora. La infància i l'adolescència ha estat desenvolupada en un entorn marginal, en famílies generalment ateses pels serveis socials de la zona. No han patit alteració en les actituds parentals durant la seva infància, no han presenciats actes violents a la llar ni han patit maltractament infantil.

Noies escolaritzades, sense patir rebuig per part dels seus iguals, però amb baix rendiment escolar, absentisme i, finalment, fracàs escolar. Inici de consum d'alcohol, haixix i tabac a l'edat de 12 anys. Abandonament dels estudis a l'edat dels 13-14 anys per contraure matrimoni. Aquest nou estat civil provoca el canvi del seu entorn per a passar a formar part de la família política del seus marits, normalment més grans que elles. Famílies polítiques que sovint tenen forts trets dissocials, en què la gran majoria dels membres participen en activitats delinqüencials o de mendicitat. Les joves es troben atrapades en aquesta família política amb una parella que les impulsa a delinquir.

La seva trajectòria delictiva és precoç, amb gran quantitat de delictes no violents i molts furtos.

Si la mesura imposada és l'internament en centre, un cop separades del seu nucli familiar, saben ubicar-se al nou context i adaptar-se sense gaire dificultat. Mostren bon nivell d'interès i compromís a l'aula. Les noies no presenten intents d'autolesió o suïcidi, tot i que en determinats moments de frustració o impotència es poden arribar a autolesionar.

En ocasions sí mostren actituds negatives envers els representats de l'autoritat i la institució, i falta de respecte vers les intervencions que es realitzen; això es tradueix en un incompliment reiterat de les mateixes. Un cop passen a complir la darrera part de la condemna en llibertat vigilada incompleixen les pautes marcades judicialment.

A més, verbalitzen l'ús de la violència per tal d'aconseguir els seus propòsits. Tot i no presentar greus problemes d'assumpció de riscos, en moltes ocasions actuen sense reflexionar sobre les conseqüències dels seus actes. No presenten trets de personalitat perseverant i es percep en elles una certa incapacitat en el sentiment d'empatia i en posar-se en el lloc de l'altra persona, sobretot amb persones desconegudes, les possibles víctimes. Mostren una manca de consciència de la situació de risc viscuda i de la necessitat d'ajuda professional si volen modificar la seva trajectòria vital.

4.4.2.2.1. Exemple: Nerea

Edat del fet: 16 anys. Temps d'intervenció: 6 mesos en IC. Fet: robatori amb violència.

La Nerea és la germana gran de quatre en una família gitana molt arrelada a la seva cultura, coneguda pels serveis socials de la zona, que creix en un entorn caracteritzat pel consum de substàncies tòxiques i la delinqüència. Noia educada en un ambient prou consistent, tot i tenir una figura paterna problemàtica i poc col·laboradora, però amb una figura materna que presenta trets prosocials i és la figura de referència.

La Nerea contrau matrimoni a l'edat de 13 anys i abandona el seu entorn familiar per a passar a conviure amb la família del seu marit, 8 anys més gran ella, també d'ètnia gitana i amb membres que participen en activitats delinqüencials. En aquests moments la mare perd la referència davant la filla, i aquesta abandona els estudis amb un nivell de continguts assolits molt deficitari. Sembla que és en aquest moment quan la Nerea inicia les conductes delictives, bàsicament furts. A més, la noia verbalitza que no es relacionava amb iguals, ja que com a dona casada s'ocupava del seu marit i de casa seva, tot i que els professionals a partir dels informes dels serveis socials comproven que sí que es relacionava amb grups d'iguals de trets dissocials. Condemnada per vuit delictes no violents i coneixement de cinc delictes més, existeix un únic episodi violent que va causar el seu internament.

La noia en general manté una actitud positiva envers la intervenció dels professionals, però el nucli familiar la té tan controlada i ella se sent tan restringida que sap que no en pot fer ús per a canviar el seu *modus vivendi*. A més ella tampoc percep la situació

de risc en què es troba ni aprecia la necessitat d'ajuda professional per a modificar la seva trajectòria vital.

Propostes d'intervenció en el seu projecte educatiu individual

Els professionals consideren que la Nerea, sota la mesura d'IC, té un risc moderat de cometre delictes violents, però un alt risc en les possibles sortides i permisos del centre, per l'entorn familiar i social de la Nerea, i perquè ja en situacions de mesures de LV va incomplir en diverses ocasions les pautes marcades.

Tot el que possibiliti marxar del si de la família política reduirà el risc de comportaments delictius o violents.

4.4.2.3. Perfil noies amb algun trastorn

Aquest perfil de noies sol utilitzar la violència en la vida quotidiana com a eina per a la resolució dels conflictes, en tota mena d'àmbits, tant en el familiar com amb desconeguts.

Pateixen una greu incapacitat per a gestionar els seus impulsos, les angoixes i els patiments, mitjançant la violència física i verbal i episodis autolítics importants i amb ideació suïcida.

Hi ha un important agreujament del seu comportament a causa del consum de diferents tipus de tòxics, psicofàrmacs, alcohol, dissolvent, etc. A més, aquest consum és un problema molt prematur i amb una escalada molt ràpida entre substàncies. El consum i el delicte estan molt relacionats: o delinqueixen per a consumir, o consumeixen per a poder delinquir.

Les noies presenten un discurs en què són capaces de reflexionar sobre els seus actes i les seves conseqüències, tot i que sovint es percep una vessant molt manipuladora envers els professionals. Sí que són accessibles a la intervenció educativa tot i l'absència de motivació. Manca important del sentiment d'empatia i de remordiment, sobretot cap als desconeguts, que són les possibles víctimes. Les seves realitats giren entorn elles mateixes i de la seva conveniència. No tenen personalitat perseverant i el seu locus de control extern és predominant; sempre existeixen factors externs que determinen el seu comportament.

Si pertanyen al grup de mesura d'IC no presenten l'assumpció de riscos i els episodis de descontrol característics que presenten en èpoques de llibertat, en què sí assumeixen riscos que poden posar en perill la seva integritat física de manera

quotidiana. L'actitud envers el compliment de la mesura és positiva i col·laboradora vers les intervencions i l'autoritat.

Generalment no participen en activitats prosocials i el seu grup d'iguals habitual presenta trets clarament dissocials, en ocasions també d'adults, en què tots cometem activitats delictives i fan un consum habitual de substàncies tòxiques.

Tot i no patir la separació precoç dels cuidadors, sí que es perceben petits escapoliments de la llar, normalment per baralles i discussions amb els progenitors. Famílies sense problemes amb la justícia, que desaproven el comportament delictiu, tot i que el poden arribar a minimitzar, però es troben mancades d'eines i estratègies per a contenir les seves filles i marcar-los els límits de la convivència. Sovint són pares que es troben molt desbordats, que necessiten resituar-se i que se senten molt culpables per la situació de la noia.

Hi ha un abandonament de l'escolarització i un ingrés a justícia juvenil des de molt joves. Moltes ingresen amb una mesura d'IC amb l'edat de 14 anys. Un cop en llibertat, és comú que incompleixin les intervencions de salut mental i dels serveis socials. Moltes han tingut diferents orientacions diagnòstiques en funció del moment evolutiu i del servei, passen de trastorns dissocials, depressions neuròtiques, trets desadaptatius i trastorns límit de la personalitat, entre d'altres.

4.4.2.3.1. Exemple: Sara

Edat del fet: 14 anys. Temps d'intervenció: 12 mesos en IC. Fet: robatori amb violència i lesions.

La Sara ha crescut en un entorn marginal en què les activitats delictives són un fet habitual. Els pares es van separar quan ella tenia 8 anys, per episodis de violència a la llar i de gènere continuats, i sempre ha viscut amb la mare, que pateix episodis depressius i certa incapacitat per a donar-li el suport que la Sara necessita. És la petita de quatre germans d'altres relacions de la mare i només apareix la figura d'una de les germanes com a feble referent positiu. Per a la resta, només es relaciona amb adults dissocials. Als 12 anys realitza escapoliments de casa, d'una duració de dos o tres dies, i abandona els estudis. En aquesta mateixa edat comença el problema important de la noia amb el consum de substàncies tòxiques, dissolvents, psicofàrmacs i alcohol, abús que agreuja el seu comportament agressiu, i s'associa amb joves de perfil dissocials que realitzaven conductes delictives de forma habitual. És en aquesta edat quan la mare demana ajuda a serveis socials perquè es troba amb dificultats per a marcar límits necessaris a la Sara.

Des dels 10 anys comet delictes, furts, apropiacions indegudes i robatoris amb violència. També ha realitzat agressions amb arma blanca, una d'elles és la que la condemna al internament a l'edat dels 14 anys. Prèviament havia incomplert diverses de les intervencions fetes des de salut mental i serveis socials.

La Sara emprà la violència com a eina per a la resolució dels problemes de la vida quotidiana, tant en el seu entorn íntim com amb desconeguts. Mostra una evident manca d'autocontrol en l'agressivitat, en què el consum de tòxics actua com a potenciador de la seva impulsivitat. Assumeix riscos posant en perill la seva integritat de forma quotidiana, amb comportaments i actituds agressivament extremes. Verbalitza en diverses ocasions la intenció de dur a terme conductes autolítiques i de ideació suïcida, motiu pel qual té activat el protocol de prevenció d'aquestes conductes en la mesura d'IC.

A més presenta una gran manca de maduresa, amb molta inestabilitat conductual, marcada per forts canvis d'humor, tot i que els professionals no veuen unes actituds negatives consolidades sinó més aviat una actitud inconscient en els seus actes.

Propostes d'intervenció en el seu projecte educatiu individual

- Deshabitució del consum de substàncies
- Vinculació a un grup d'iguals de caire prosocial
- Acceptació de l'ajuda professional
- Creació d'un projecte de futur positiu i realista
- Seguiment de pautes mèdiques per al tractament de drogodependències
- Implicació en el seu procés formatiu
- Millora en el maneig de l'enuig

4.4.2.4. Perfil noies que cometen delictes de violència filioparental

Les noies que han comès delictes de violència filioparental solen presentar una actitud i una conducta normalitzada vers la resta d'adults. És en la convivència familiar quan aquesta conducta és complicada. Mostren dificultats per a respondre als límits i a les pautes educatives marcades pels progenitors i mantenen actituds desafidores i contestatàries.

Sovint es destaca per ser una llar monoparental o de pares separats, i en aquests casos la custòdia dels fills sol quedar a càrrec de la mare, amb importants dificultats per a resoldre els conflictes que es generen en la convivència. Les noies són

denunciades pels seus progenitors, amb la qual cosa es creen moments d'estrès i de retrets continuats, generalment envers les mares.

Les noies tenen dificultats en la resolució de conflictes. Tenen problemes amb el maneig de l'enuig i esclats freqüents d'impulsivitat, amb dificultats per a assumir i controlar aquestes emocions, i generen així respostes desafidores, amb continues faltes de respecte, amenaces, insults i fins i tot destrossant i trencant objectes i mobles. Existeix una certa discapacitat pel que fa al sentiment de remordiment i empatia, sobretot cap a la víctima.

No solen realitzar intents autolítics importants ni intents de suïcidi, ni destaquen per un problema de consum de tòxics important; però sí de tabac i/o alcohol.

En el procés i l'execució de les mesures, la resposta i l'evolució de les noies pot ser molt variable. Normalment sempre hi és present una actitud de rebuig i disconformitat de les noies envers les denúncies dels progenitors.

Això pot comportar que les noies siguin irregulars en l'assistència a entrevistes de seguiment. Inicialment destaquen per una actitud de rebuig cap a la intervenció, tot i que després hi sol haver una millora, en què assoleixen responsabilitat i porten a terme els objectius d'intervenció establerts.

Pel que fa a la situació escolar i laboral, la resposta és un baix rendiment escolar i un compromís mínim. Les noies que realitzen violència filio-parental, un cop succeeixen els fets i esdeveniments importants en la situació familiar, solen tenir una davallada en l'actitud i l'interès per a continuar els estudis, que fins al moment havien assolit un bon nivell en l'adquisició de coneixements i solien estar motivades per a estudiar. Així, acaben abandonant els estudis. Són noies que poden arribar a participar en activitats prosocials, i tot i el delictes compten amb suports socials forts com són els seus progenitors.

Normalment presenten locus extern, ja que les seves conductes estan molt condicionades a l'actitud dels progenitors o a factors externs, com a responsables del seus actes.

L'educació rebuda per part de les famílies en principi ha estat adequada per a la seva edat i el seu moment evolutiu. Una implicació dels pares prou consistent, però amb la separació a vegades la exparella manté una actitud educativa més distant i delega la major part de les tasques i funcions educatives al progenitor que es fa càrrec de les noies. Les famílies desaproven i condemnen el comportament de les seves filles, i fins

i tot, intenten prendre mesures concretes per a evitar la repetició de determinats comportaments.

La parella no té perquè ser dissocial. Sovint les noies mantenen relacions sentimentals amb nois prosocials. Ara bé, les relacions són fortes i tortuoses, subjectes als alts i baixos de l'estat d'ànim de la menor. Noies capritxoses i força dominants. En les relacions amoroses es mostren molt geloses.

La triangulació de dades (el que hem vist amb les dades quantitatives i el que ens han dit els professionals, juntament amb el que hem pogut anar llegint sobre el fenomen) ens mostra un augment de casos de noies a Catalunya amb aquest perfil.

4.4.2.4.1. Exemple: Anna

Edat del fet: 16 anys. Temps d'intervenció: 10 mesos en LV. Fet: lesions i maltractament familiar

L'Anna viu amb la seva mare i el seu germà en una ciutat de les rodalies de Barcelona en un entorn considerat com a marginal. Els progenitors es van separar i el pare va delegar en la mare la major part de les tasques i funcions educatives. És a partir dels 12 anys que la relació de l'Anna amb la seva mare es complica, quan la filla no respon als límits i les pautes educatives que li marquen. L'Anna considera que les seves conductes estan molt condicionades per l'actitud de la seva mare, i és en aquesta relació on es concentren la majoria dels conflictes. La dinàmica de relació és força complicada i es creen conflictes quan les demandes de l'Anna no són concedides, amb retrets, exigències, faltes de respecte, amenaces, insults i trencament d'objectes. L'Anna té importants problemes amb el maneig de l'enuig, la qual cosa provoca esclats freqüents d'impulsivitat i una actitud desafiadora. La mare manifesta que es troba saturada i que la situació la desborda i no sap com actuar. A més, a part de la manca de pautes clares de l'Anna, la noia es troba dins un procés depressiu, de trastorns alimentaris i conductuals.

La denúncia per part dels progenitors provoca que l'Anna ho visqui amb molta angoixa, ràbia i disconformitat, amb continuats retrets cap a la mare. De forma que l'Anna accepta la intervenció com una obligació i no entén perquè els pares van interposar la denúncia. La preocupació dels progenitors per a millorar la relació de convivència amb l'Anna és real i els pares mostren l'interès d'oferir un suport emocional més adequat a la seva filla.

Mai ha participat en altre tipus de delictes violents ni no violents amb anterioritat. En la seva relació amb altres adults l'Anna mostra una conducta i unes actituds normalitzades.

L'Anna abandona els estudis a causa dels esdeveniments en la seva situació familiar i personal, tot i tenir un bon nivell d'adquisició de coneixements i motivació per l'estudi.

Propostes d'intervenció en el seu projecte educatiu individual

- Seguir amb el tractament terapèutic que l'Anna necessita
- Accedir a una activitat estructurada ja sigui formativa o laboral
- Tenir cura de la seva salut

4.5. Predicció de la reincidència

En la taula 28 es recull la predicció del risc que fan els professionals seguint l'instrument de valoració clínica estructurada SAVRY per a la població de noies.

Taula 28. Valoració del risc per part dels professionals a la població de noies

Variable	Categoria	Total	
		N	%
Resum risc global	Alta	11	12,2
	Moderada	36	40,0
	Baixa	43	47,8
Resum risc delictes violents	Alta	3	9,1
	Moderada	9	27,3
	Baixa	21	63,6
Resum risc violència centre	Alta	0	0,0
	Moderada	3	33,3
	Baixa	6	66,7
Resum risc sortides permisos	Alta	3	33,3
	Moderada	3	33,3
	Baixa	3	33,3

Observem que els professionals prediuen com més de la meitat de les noies presenten risc de cometre una reincidència. Que aquesta reincidència sigui per a delictes violents la predicció és que la cometran un 36,45 %. El risc que l'acte violent es cometi en el propi centre és d'una de cada tres noies i que es faci en sortides de permisos, dos de cada tres.

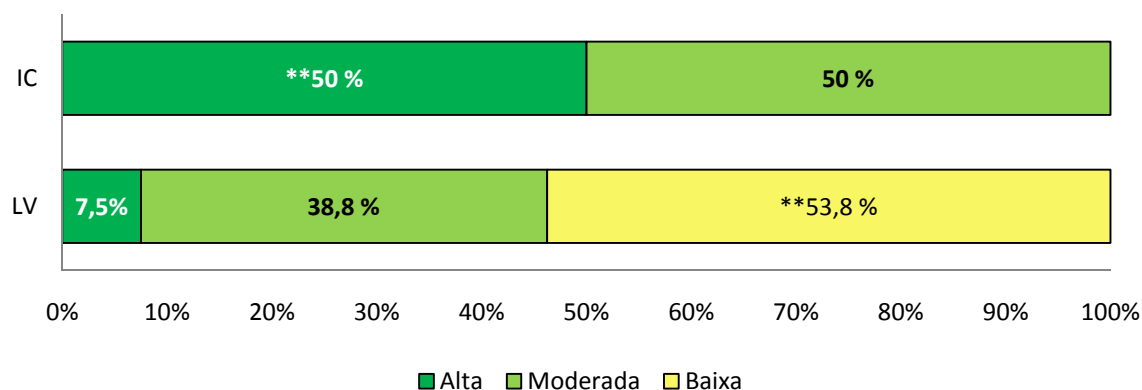
Taula 29. Valoració del risc per part dels professionals a la població de noies distribuïdes per mesures

Variable	Categoria	LV	IC	Total
				% (Vàlid)
Resum risc global	Alta	7,5	**50,0	12,2
	Moderada	38,8	50,0	40,0

Variable	Categoria	LV	IC	Total % (Vàlid)
Resum risc delictes violents	Baixa	**53,8	0,0	47,8
	Alta	0,0	**33,3	9,1
	Moderada	20,8	44,4	27,3
	Baixa	**79,2	22,2	63,6
Resum risc violència centre	Alta	0,0	0,0	0,0
	Moderada	0,0	37,5	33,3
	Baixa	100,0	62,5	66,7
Resum risc sortides permisos	Alta	0,0	37,5	33,3
	Moderada	0,0	37,5	33,3
	Baixa	100,0	25,0	33,3

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

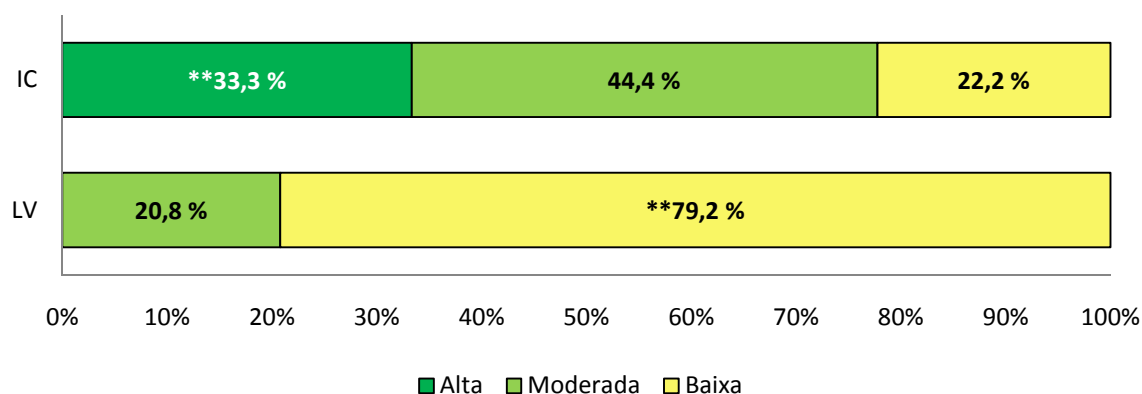
Gràfic 84. Resum risc global per mesures de LV i IC

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

Observem diferències significatives entre les mesures de LV i IC en el resum de risc global. La meitat de les noies amb mesura d'IC estan a la categoria risc alt, i si sumem el risc moderat, ens trobem que el 100 % de les noies amb mesura d'IC es preveu per part dels professionals un risc global de reincidència.

Gràfic 85. Resum risc delictes violents per mesures LV i IC

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

En analitzar el risc de cometre delictes violents, observem també significació estadística, atès que el 33,3 % de les noies amb mesura d'IC tenen risc alt. En sumar-

hi el risc moderat, trobem que en 8 de cada 10 noies amb aquesta mesura es preveu el risc de cometre delictes violents, al contrari que les noies amb mesura de LV, en què gairebé el 80 % és risc baix.

Per a la resta de variables, tant per violència en el centre com en sortida de permisos, no hi ha diferències significatives entre mesures, probablement pel nombre baix de noies incloses en la mostra, que no permet extreure conclusions.

Taula 30. Valoració del risc per part dels professionals segons el sexe

Variable	Categoria	Noi	Noia	Total
				% (Vàlid)
Resum risc global	Alta	12,9	12,2	12,6
	Moderada	45,2	40,0	42,6
	Baixa	41,9	47,8	44,8
Resum risc delictes violents	Alta	2,4	9,1	5,3
	Moderada	52,4	27,3	41,3
	Baixa	45,2	63,6	53,3
Resum risc violència centre	Alta	0,0	0,0	0,0
	Moderada	33,3	33,3	33,3
	Baixa	66,7	66,7	66,7
Resum risc sortides permisos	Alta	10,5	33,3	17,9
	Moderada	36,8	33,3	35,7
	Baixa	52,6	33,3	46,4

En la comparació entre nois i noies no trobem diferències estadísticament significatives. Els dos perfils respecte de la predicció del risc són molt semblants; ara bé, sí que veiem que en els nois es preveu més risc de cometre delictes violents, i en les noies es preveu més risc en les sortides i permisos.

En analitzar del global de nois i noies analitzat, observem que el 62,7 % dels casos avaluats han fet la valoració del SAVRY de la variable resum risc global.

4.5.1. La reincidència real de la població estudiada amb l'eina SAVRY

Per a fer una comparativa entre la predicció de la reincidència i la reincidència real analitzem nois i noies de forma conjunta, un total de 183 subjectes.

Els resultats es mostren a la taula 31.

Taula 31. Variable SAVRY Resum risc global i relació amb la reincidència

Variable	Categoria	Ha reincidit?		Total	
		No	Sí		
Resum risc global predita	Alta	N	14	9	23
		% de fila	60,9 %	39,1 %	100,0 %
		% de columna	9,7 %	*23,1 %	12,6 %
		Residus corregits	-2,2	2,2	
	Moderada	N	59	19	78
		% de fila	75,6 %	24,4 %	100,0 %
		% de columna	41,0 %	48,7 %	42,6 %
		Residus corregits	-0,9	0,9	
	Baixa	N	71	11	82
		% de fila	86,6 %	13,4 %	100,0 %
		% de columna	*49,3 %	28,2 %	44,8 %
		Residus corregits	2,4	-2,4	
Total	N	144	39	183	
	% de fila	78,7 %	21,3 %	100,0 %	
	% de columna	100,0 %	100,0 %	100,0 %	
Mesures simètriques	Phi	Valor		Sig. aproximada	
	V de Cramer	0,207		0,020	

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

La primera observació a fer és que els professionals que han utilitzat el SAVRY com a eina de predicció han obtingut resultats estadísticament significatius en ambdós mesuraments, tant en la reincidència com en la no-reincidència. Per tant, es pot concloure que l'eina ajuda a discriminar mitjançant la predicció de risc els que reincidiran dels que no ho faran.

La segona observació ens mostra el percentatge d'aquest encert en la valoració. En realitat, dels 183 casos estudiats, podem veure que hi ha hagut 39 casos de nois i noies reincidents, i 144 casos de nois i noies no reincidents.

Si sumem els casos pronosticats de risc *alt* i *moderat* i que realment han reincidit, el percentatge d'encert és del 71,8 %.

Si ens fixem en els casos pronosticats de risc *baix* i que realment no reincideixen el percentatge d'encert és del 86,6 %.

Ara bé, si ens fixem en els *falsos positius*, considerats com aquells dels quals els professionals han fet un pronòstic alt o moderat sobre risc de reincidència i que realment no ho han fet, el percentatge és del 50,7 %.

En el que respecta als falsos negatius, aquells casos en què el professional ha fet una predicció de risc baix i que realment sí que ha reincidit, el percentatge és del 13,4 %.

En conjunt, la probabilitat *OR* (sumant alt + moderat) de l'eina SAVRY en els casos de noies més un grup mostral de noies de similars característiques a les noies és de 2,47 d'incert en l'estimació feta.

La *sensibilitat* de l'eina per a donar com a predicció de risc alta o moderada els subjectes que efectivament reincidiran: 71,8 %.

L'*especificitat* de l'eina per a donar com a predicció de risc baixa els subjectes que efectivament no reincidiran: 49,3 %.

Ara ens fixem en la valoració quan aquesta pretén predir una reincidència violenta.

Taula 32. Variable SAVRY Resum risc delictes violents predits i relació amb la reincidència real

Variable	Categoria	Ha reincidit?		Total	
		No	Sí		
Resum risc delictes violents	Alta	N	2	2	4
		% de fila	50,0 %	50,0 %	100,0 %
		% de columna	3,5 %	11,1 %	5,3 %
		Residus corregits	-1,3	1,3	
	Moderada	N	22	9	31
		% de fila	71,0 %	29,0 %	100,0 %
		% de columna	38,6 %	50,0 %	41,3 %
		Residus corregits	-0,9	0,9	
	Baixa	N	33	7	40
		% de fila	82,5 %	17,5 %	100,0 %
		% de columna	57,9 %	38,9 %	53,3 %
		Residus corregits	1,4	-1,4	
Total	N	57	18	75	
	% de fila	76,0 %	24,0 %	100,0 %	
	% de columna	100,0 %	100,0 %	100,0 %	
Mesures simètriques	Phi	Valor	Sig. aproximada		
	V de Cramer	0,195	0,242		

El baix nombre de casos amb reincidència violenta no ens permet treure conclusions respecte a si la valoració dels professionals amb l'eina SAVRY discrimina bé aquells a qui s'havia predit un risc alt o moderat d'un risc baix en relació a la reincidència real.

Caldria més mostra de població per poder fer qualsevol altra afirmació.

El mateix ens passa quan mirem els casos d'internament en els quals s'ha valorat el risc de reincidència violenta al centre (taula 33). El nombre de casos és molt baix i no es pot treure cap conclusió.

Taula 33. Variable SAVRY Resum risc violència al centre i relació amb la reincidència

Variable	Categoria	Ha reincidit?		Total	
		No	Sí		
Resum risc violència centre	Moderada	N	4	5	9
		% de fila	44,4 %	55,6 %	100,0 %
		% de columna	25,0 %	45,5 %	33,3 %
		Residus corregits	-1,1	1,1	
	Baixa	N	12	6	18
		% de fila	66,7 %	33,3 %	100,0 %
		% de columna	75,0 %	54,5 %	66,7 %
Total	N	16	11	27	
	% de fila	59,3 %	40,7 %	100,0 %	
	% de columna	100,0 %	100,0 %	100,0 %	
Mesures simètriques	Phi	Valor		Sig. aproximada	
	V de Cramer	0,213		0,268	

La següent taula mesura el risc que hi ha en els joves de trencament de condemna quan surten de permís dels centres. Tot i donar diferències significatives, pensem que el baix nombre de casos fa que tinguem certa prudència en interpretar els resultats.

Taula 34. Variable SAVRY Resum risc sortides permisos i relació amb la reincidència

Variable	Categoria	Ha reincidit?		Total	
		No	Sí		
Resum risc sortides permisos	Alta	N	3	2	5
		% de fila	60,0 %	40,0 %	100,0 %
		% de columna	17,6 %	18,2 %	17,9 %
		Residus corregits	0,0	0,0	
	Moderada	N	3	7	10
		% de fila	30,0 %	70,0 %	100,0 %
		% de columna	17,6 %	*63,6 %	35,7 %
		Residus corregits	-2,5	2,5	
	Baixa	N	11	2	13
		% de fila	84,6 %	15,4 %	100,0 %
% de columna		*64,7 %	18,2 %	46,4 %	
Residus corregits		2,4	-2,4		
Total	N	17	11	28	
	% de fila	60,7 %	39,3 %	100,0 %	
	% de columna	100,0 %	100,0 %	100,0 %	
Mesures simètriques	Phi	Valor		Sig. aproximada	
	V de Cramer	0,502		0,029	

4.5.2. Aspectes a prioritzar en les propostes d'intervenció. Opinió dels professionals

4.5.2.1. Informacions recollides en les observacions SAVRY dels expedients

A partir dels camps de descripció qualitativa de cada expedient de les noies que els professionals emplen, els professionals recullen diferents actuacions de les menors que poden fer augmentar el risc de reincidència i d'altres que poden ajudar a la menor a no reincidir. En les següents taules, hem recollit aquestes actuacions de forma agregada segons el nombre de casos en què apareixen en la valoració professional que fa el tutor de seguiment.

Taula 35. Actuacions recollides en el full d'observacions del SAVRY que poden augmentar el risc de reincidència en les joves, segons els professionals

Augment del risc	N
No accedir a una activitat estructurada, ja sigui formativa o laboral	10
Consumir de substàncies tòxiques	9
Envoltar-se d'un col·lectiu dissociat i de joves disruptius	9
Mantenir actitud de passivitat i de no saber canviar el tipus de vida	6
Patir estrès, manca de gestió i justificació de conflictes, i manca de control de la impulsivitat	6
Patir manca de límits, de pautes control, de contenció, de maduresa i de responsabilitat	6
Cometre irregularitat o interrompre en el tractament psicològic/ambulatori	4
Desvincular-se dels referents <i>positius</i> , tant d'adults com de joves	4
Incomplir la mesura judicial	2
Patir rebuig de la família o el trencament de vincles	2
Patir el trencament de l'estabilitat afectiva	2
Manca de projecte de futur prosocial	2
No realitzar cap activitat de lleure, estar massa hores sense activitat	2
Tornar a les actituds poc reflexives i als comportaments delictius	1
Família política (influència negativa)	1
Patir la pressió de la responsabilitat	1

Taula 36. Actuacions recollides en el full d'observacions del SAVRY que poden disminuir el risc de reincidència en les joves segons els professionals

Disminució del risc	N
Vincular-se a un recurs formatiu o a una activitat laboral	11
Mantenir el suport del CRAE i la família, i establir una relació sana, contenidora i estructurada, amb imposició de pautes educatives	8
Acceptar l'ajuda professional i l'establiment de normes, pautes establertes, horaris i règim d'activitats	7
Continuar amb el tractament ambulatori, de salut mental, CAS (Centre d'Atenció i Seguiment per a majors d'edat)	6
Pertànyer a un nou col·lectiu d'iguals o manteniment dels vincles amb grup de caire prosocial	5
Actitud positiva, motivada pel procés de canvi, control efectiu del propi comportament, reflexió i racionalització, i manteniment de la consciència del canvi	4
Deixar el consum de substàncies tòxiques	3
Crear un projecte de futur positiu, realista, adequat i prosocial	3
Realitzar activitats de lleure saludable	3
Distanciar-se de situacions violentes i de risc	2
Augmentar l'autonomia	2
Desvincular-se de la família política <i>negativa</i>	1
Augmentar l'autoestima	1

Taula 37. Actuacions recollides en el full d'observacions del SAVRY que poden disminuir o augmentar el risc de reincidència en les joves segons els professionals categoritzades segons si formen part dels recursos personals de les noies o del recolzament del seu entorn

	Disminueixen la reincidència	Augmenten la reincidència
Recursos personals		
Expectatives	Vincular-se a un recurs formatiu o a una activitat laboral	No accedir a una activitat estructurada, ja sigui formativa o laboral
	Crear un projecte de futur positiu, realista, adequat i prosocial	Manca de projecte de futur prosocial
	Realitzar activitats de lleure saludables	No realitzar cap activitat de lleure, estar massa hores sense activitat
		Mantenir actitud de passivitat i de saber canviar el tipus de vida
Habilitats personals i consum	Acceptar l'ajuda professional i l'establiment de normes, pautes establertes, horaris i règim d'activitats	
	Continuar amb el tractament ambulatori de salut mental al CAS (Centre d'Atenció i Seguiment per a majors d'edat)	
	Actitud positiva, motivada pel procés de canvi, control efectiu del propi comportament, reflexió i racionalització, i mantenir consciència del canvi	Patir estrès, manca de gestió i justificació conflictes, i manca de control de la impulsivitat
	Deixar el consum de substàncies tòxiques	
	Distanciar-se de situacions violentes i de risc	Patir manca de límits, de pautes control, de contenció, de maduresa i de responsabilitat
	Augmentar l'autonomia	Patir la pressió de la

		responsabilitat
Recolzament		
Entorn	Mantenir el suport del CRAE i la família, establir una relació sana, contenidora i estructurada, amb imposició de pautes educatives	Desvincular-se dels referents <i>positius</i> , tant d'adults com positius
	Pertànyer a un nou col·lectiu d'iguals o manteniment dels vincles amb grup de caire prosocial	Envoltar-se d'un col·lectiu dissocial i de joves disruptius
	Distanciar-se de situacions violentes i de risc	Tornar a les actituds poc reflexives i als comportaments delictius
Parella i família	Desvincular-se de la família política <i>negativa</i>	Família política (influència negativa)
		Patir el rebuig de la família o el trencament de vincles
		Patir el trencament de l'estabilitat afectiva

4.5.2.2. Informacions recollides a partir de les entrevistes als professionals

De les entrevistes fetes als professionals hem agrupat les dificultats personals de les menors que ells destaquen i les propostes de millora que fan per abordar-les.

Taula 38. Propostes obtingudes en les entrevistes dels professionals a partir de les dificultats observades.

Què diuen els professionals?	Propostes de millora
Recursos personals	
Expectatives	
Les seves experiències personals negatives les condicionen fins el punt de creure que poden fer poca cosa per a canviar el seu <i>modus vivendi</i> .	Recurs residencials per a majors de 18 anys. Intervenció preventiva un cop acabada la mesura de JJ per a determinats casos. Possibles derivacions. Treballar la responsabilització.

Accedir a una activitat estructurada formativa o laboral. Problemes d'absentisme i baix rendiment escolar.	Formació ocupacional específica (sistema actual massa rígid) que tingui en compte les possibles recaigudes. Calen recursos formatius i d'inserció laboral preadaptats perquè han tingut una trajectòria difícil. Internaments curts molt efectius, valorats com a moments d'aturada i d'inserció a activitats reglades.
Noies amb experiència molt negativa als centres de DGAIA, no volen la intervenció, enfadades amb l'adult. Dificultats de les joves que han estat tutelades per tirar endavant un cop la tutela finalitza.	Més serveis i recursos residencials per a majors de 18 anys.
Les que cometen delictes de supervivència tenen poques perspectives de canvi, és molt difícil motivar-les per part dels professionals.	
Prestacions i subsidis per excarceració o de suport que es tornen en contra. Si tinc diners per què m'haig d'espavilar?	Fer una tutela efectiva de com es gestionen aquests diners, o rebre'ls a canvi d'un compromís de formació, com per exemple, aconseguir el carnet de conduir.
Després de la mesura desapareix l'obligació i, per tant, desapareix el compromís.	
Habilitats personals i consum	
Conductes de risc: promiscuïtat, avortaments, embaràs adolescent com a eina per a evitar la soledat.	Treballar l'afectivitat i educació sexual, maternitat, relacions sanes, amor romàntic.
Conductes de risc en general: perfil dissocial, consum de substàncies tòxiques, nul·la capacitat per a assolir eines mínimes de socialització.	Realitzar la teràpia més cognitiva conductual que no pas psicoanalítica, sobretot per la manca de temps disponible.
La dificultat de la intervenció amb noies amb problemàtica de salut mental:	Aquesta intervenció a justícia juvenil s'ha de fer molt lligada i subordinada a les necessitats que salut mental hagi prioritzat

<ul style="list-style-type: none"> - Patologies - Manca de recursos 	<p>per a cada nena, prioritant el tractament de la patologia al compliment d'una mesura judicial. La problemàtica de manca de recursos per a l'atenció en salut mental repercuteix directament en la conducta i el resultat de les actuacions de la jove.</p>
---	---

Recolzament

Entorn

No tots els territoris tenen el mateix tipus de perfil de noia.

Cal que les propostes d'intervenció s'adaptin als perfils prevalents a cada territori.

Les noies amb alguna mena de trastorn, com per exemple les de TLP, moltes vegades triguen molt a ser diagnosticades, perquè presenten una simptomatologia molt variable al llarg dels anys. Síntomes que varien i que s'agreugen.

Formació als professionals sobre trastorns per a la detecció i per a poder informar degudament als pares o tutors i a la noia sobre la problemàtica.

Parella i família

Parella dissociat

Treballar l'autoestima.

Casos en què no hi ha canvi significatiu ni esperança de canvi. Manca d'un projecte vital. Es queden molt acomodades en la seva determinada situació, tot i ser conscients de com n'és de perjudicial.

Noies que han comès delictes filioparental

Mesura de convivència educativa.

Internaments curts molt efectius, percebuts com a moments d'aturada.

Informar els pares sobre què poden esperar de la mesura i de la intervenció dels tècnics.

Treballar i reparar llaços familiars. Buscar l'origen de la problemàtica i entendre que és una filla adolescent.

Normalment la problemàtica està molt

	enquistada. Cal diferenciar-la de la resta de perfils.
	Tendència a la incorporació ràpida d'altres trastorns, alimentaris, etc.
Noies amb delictes de supervivència amb pares que diuen que condemnen el delictes però després pels fets queda clar que no ho fan. És el seu <i>modus vivendi</i> .	
En el cas de noies amb TLP pares han d'acceptar que la filla té un trastorn i què comporta el trastorn i què poden esperar de la seva filla.	Informació als pares de com han d'actuar, on poden demanar ajuda i desmuntar discursos de culpabilització d'aquests.

4.6. Resum del capítol

Una de cada deu noies amb una mesura de LV i IC que va finalitzar la mesura l'any 2010 va reincidir.

Si analitzem les taxes de reincidència es troben diferències estadísticament significatives entre les taxes entre mesures, entre els antecedents i entre sexes. La taxa de reincidència en analitzar la mesura d'IC augmenta fins a tres de cada deu noies, la totalitat de les noies amb antecedents és reincident i la taxa de reincidència dels nois és del 29,5 %. En la resta de taxes de reincidència, pel que fa a la procedència de les noies, pel que fa a les agrupacions de fets delictius i pel que fa a la violència en el fet principal no hi ha diferències significatives.

En analitzar les variables individuals explicatives de la reincidència de les noies no s'observen diferències significatives. Ara bé, podem dir que hi ha més espanyoles que reincideixen, tot i que la taxa de reincidència per a les estrangeres és superior i l'àrea geogràfica de procedència amb més reincidents és la Unió Europea.

Les noies reincidents assumeixen més riscos i són més impulsives, tenen més antecedents d'abús de substàncies tòxiques, tenen més problemàtica pel que fa al nivell d'empatia i remordiment, tenen més problemàtica per a generar solucions no agressives als conflictes i tenen més actituds que donin suport a la legitimitat de la violència o la delinqüència, amb locus de control extern predominant. I a més tenen menys presència de factors protectors.

Pel que fa a les variables sociofamiliars s'observen diferències significatives entre les noies reincidents i les no-reincidents en les variables rebuig del grup d'iguals, actitud familiar davant el delicte i el factor protector suport social fort.

En les variables penals i criminològiques observem diferències significatives entre noies reincidents o no en les variables antecedents, fracàs de les intervencions anteriors i delinqüència amb el grup d'iguals.

En analitzar les reincidències específiques, quan observem la reincidència per mesures, en les variables individuals no trobem diferències significatives llevat en la taxa de reincidència per mesura. Tres de cada deu noies reincidents ja havia reincidit. En analitzar la primera reincidència s'observa que la totalitat de les noies amb mesura d'IC comet delictes *contra la propietat* mentre que les noies amb mesura de LV cometen de la mateixa manera delictes *contra la propietat* que *contra les persones*. Aquestes a més reincideixen de la mateixa manera amb violència o no, al contrari que les noies amb mesura d'IC en què cap va reincidir amb delictes violents.

En analitzar la reincidència per gènere no hi ha diferències significatives llevat la tipificació del delicte i la taxa de reincidència. Les noies reincideixen menys que els nois i quan ho fan cometen delictes o faltes de la mateixa manera, a diferència dels nois en el cas dels quals gairebé vuit de cada deu cometen delictes.

Si analitzem el temps que les noies triguen a reincidir amb les altres variables observem que existeixen diferències significatives amb les noies que tenen antecedents i quan reincideixen: reincideixen abans i cometen el doble de reincidències.

En diferenciar entre perfils de reincidents podem diferenciar quatre perfils que passen per ambdues mesures: 1) noies que han crescut en el sistema de protecció a la infància, 2) noies que cometen delictes de supervivència; 3) noies que pateixen algun tipus de trastorn; i 4) noies que cometen delictes filioparentals.

Finalment, en analitzar la predicció del risc de reincidència a partir de les aportacions que fan els professionals amb l'instrument de valoració clínica estructurada SAVRY per a les noies s'observen diferències significatives entre mesures, en què la totalitat de noies amb mesura d'IC té un resum de risc de reincidència elevat i vuit de cada deu noies es preveu que cometran delictes violents, tot el contrari que les noies amb mesura de LV. En diferenciar entre nois i noies no s'observen diferències estadísticament significatives, i els dos perfils són molt semblants. Es diferencien que

en els nois es preveu més risc de cometre delictes violents, i en les noies es preveu més risc en les sortides i permisos.

Per a esbrinar quin és el grau de predicció entre la reincidència i la reincidència real de nois i noies, fem una anàlisi d'una totalitat de 183 subjectes. Observem que s'obtenen resultats estadísticament significatius en els mesuraments de la reincidència general i resultats desiguals.

Com a punts forts podem destacar que la *sensibilitat* de l'eina per a encertar en la predicció de risc *alta* o *moderada* amb els subjectes que efectivament reincidiran és notable: 71,8 %. Si ens fixem en els casos pronosticats de *risc baix* i que realment no reincideixen el percentatge d'encert és el del 86,6 %.

Com a punts febles, l'eina dóna molts *falsos positius*, considerats aquests com aquells dels quals els professionals han fet un pronòstic alt o moderat de risc de reincidir i que realment no ho han fet. El percentatge és del 50,7 %. Com a hipòtesi es pot plantejar que això té a veure amb considerar riscos casos moderats que finalment no ho resulten, o bé l'altra hipòtesi és que la tasca de seguiment professional que s'hagi fet en aquests casos ha donat fruits.

5. Síntesi de resultats, conclusions i propostes

Al llarg de l'estudi hem intentat donar resposta als objectius plantejats en la recerca.

5.1. Síntesi de resultats

5.1.1. Respecte la mesura

Taula 39. Diferències entre el perfil de la noia amb mesura de LV i amb mesura d'IC

Noies		
Llibertat vigilada		Internament en centre
Hi ha més noies nacionals (79,2 %)		Hi ha més noies estrangeres (43,8 %) (*)
El 48,1 % de les noies estrangeres prové de l'Amèrica Central i de l'Amèrica del Sud		El 42,9 % prové del l'Amèrica Central i de l'Amèrica del Sud, i un 28,6 % prové de la resta d'Europa i del Magrib
71,3 %	Incapacitat per fer front a les dificultats	90,0 %
23,8 %	Antecedents d'autolesió o gestos suïcides	70,0 % (**)
42,5 %	Actituds de legitimització de la delinqüència o de la violència Dificultats per a trobar solucions no agressives als problemes	100,0 % (**)
61,2 %	Problemes d'assumpció de riscos o d'impulsivitat	90,0 %
36,2 %	Història de problemes significatius d'abús de substàncies	100,0 % (**)
61,3 %	Dificultats per a expressar i manejar sentiments d'enuig	90,0 %
41,3 %	Baix nivell de remordiment i/o empatia	90,0 % (**)
23,8 %	Baixa col·laboració i apreciació de la necessitat en les intervencions	70,0 % (**)
52,6 %	Baix interès o compromís cap a l'escola o la feina	90,0 %
24,6 %	Presència de locus de control extern	44,4 %
27,5 %	No mostren un alt nivell d'interès, implicació i motivació per tenir èxit a l'escola o a la feina	60,0 % (*)
50,0 %	No presenten fortes característiques de personalitat positives ni resistents	80,0 %
42,6 %	Han presenciat agressions físiques o actes violents greus a la llar	60,0 %
43,8 %	Patiment d'alteració en la continuïtat de les cures durant la infància	20,0 %
76,3 %	Escassa habilitat dels pares per a educar: noies educades en una disciplina inconsistent, o massa estricta o massa permissiva.	100,0 %

Noies		
llibertat vigilada		Internament en centre
51,3 %	No tenen adults amb prou capacitat ni ganes d'oferir suport emocional i una tutoria de suport	80,0 %
43,8 %	Viuen en entorns amb problemes importants relacionats amb nivells alts de delinqüència, pobresa i/o violència	60,0 % (**)
27,7 %	Relacions amb parelles dissocials	66,6 %
50,0 %	No participen en activitats prosocials o en grups d'iguals prosocials	80,0 %
32,5 %	Absència de suports socials forts	60,0 %
28,8 %	Manca de vinculació duradora positiva i de llaços propers amb adults prosocials	40,0 %
70,0 %	Cometen violència en el fet	81,3 %
74,6 %	Cometen delictes i no faltes	93,8 %
2,3 %	Tenen antecedents a justícia juvenil	18,8 % (**)
60,0 %	Participació en actes violents amb anterioritat	100,0 % (**)
37,5 %	Participació en actes no violents amb anterioritat	60,0 % (*)
21,3 %	Primer acte conegut abans dels 14 anys	70,0 % (**)
27,6 %	Han incomplert en alguna ocasió sentències judicials o condicions de tractament	70,0 % (**)
46,3 %	S'afilien amb altres delinqüents o amb joves que han realitzat actes antisocials.	100,0 % (**)

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

5.1.2. Respecte el gènere

A continuació mostrem una taula amb les diferències esmentades entre els dos sexes.

Taula 40. Diferències entre el perfil de les noies i els nois

Nois	Noies
Hi ha més nois estrangers (41,8 %)	Hi ha més noies nacionals (76,7 % (**))
El 31,7 % dels estrangers prové del Magrib	El 35,3 % prové de la Unió Europea
62,4 %	Incapacitat per fer front a les dificultats 73,3 %

Nois		Noies
19,4 %	Antecedents d'autolesió o gestos suïcides	28,9 % (*)
84,9 %	Baix rendiment a l'escola	92,9 %
59,1 %	Història de problemes significatius d'abús de substàncies	43,3 %
54,8 %	Dificultats per expressar i manejar sentiments d'enuig	64,5 %
39,8%	Baixa col·laboració i apreciació de la necessitat en les intervencions	28,9 %
47,4 %	Baix interès o compromís envers l'escola o la feina	56,7 %
32,3 %	Han presenciat agressions físiques o actes violents greus a la llar	44,5 %
69,9 %	Escassa habilitat dels pares per a educar: noies educades en una disciplina inconsistent, o massa estricta o massa permissiva	78,9 %
2,8 %	Relacions amb parelles dissocials	32,4 % (**)
61,0 %	Cometen delictes <i>contra la propietat</i>	47,3 % (**)
28,1 %	Cometen delictes <i>contra les persones</i>	41,8 % (**)
58,9 %	Cometen violència en el fet	71,2 % (*)
88,4 %	Cometen delictes i no faltes	76,7 % (**)
60,2 %	Participació en actes no violents amb anterioritat	40,0 % (*)

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$

5.1.3. Respecte l'evolució

A continuació mostrem una taula amb l'evolució de les variables durant els 4 anys.

Taula 41. Evolució de les variables entre els anys 2010 i 2013

Evolució població noies entre els anys 2010-2013
Augment del percentatge d'espanyoles, sobretot a la mesura d'IC
Augment de les noies estrangeres procedents de la Unió Europea, sobretot Romania. Baixa el pes de les noies de l'Amèrica Central i de l'Amèrica del Sud en ambdues mesures
Les noies amb una mesura de LV cometen el fet cada cop més joves

Evolució població noies entre els anys 2010-2013

Disminució de les conductes autolítiques i els intents de suïcidi

El rendiment escolar es baix en el 90 % dels casos en ambdues mesures i no millora

Augment en el percentatge de noies que presenta incapacitat per a fer front a les dificultats

Es mantenen en les següents variables els percentatges de noies que presenten: 1) actituds negatives, 2) problemes amb el consum de tòxics, 3) baixa col·laboració en les intervencions i 4) baix compromís escolar

Augment del percentatge de noies que presenten impulsivitat i assumptió de riscos en la mesura de LV

Augment l'any 2012 de noies amb dificultats importants per a controlar les expressions d'enuig en una tercera part de la població amb mesura de LV. (*)

Augment en el percentatge de noies amb baix nivell d'empatia i/o remordiment, en ambdues mesures

Augment en el percentatge de noies amb problemes de concentració i/o hiperactivitat, en la mesura de LV

Augment en el percentatge de noies que presenta el factor protector *actitud positiva vers les intervencions de l'autoritat* en la mesura d'IC

Augment en el percentatge de noies que no presenta el factor protector de *compromís amb l'escola i/o el treball* en la mesura de LV

Augment en el percentatge de noies que no presenta el factor protector de *perseverança com a tret de la personalitat*, en ambdues mesures

Disminució de percentatge de noies que han presenciat *agressions físiques a la llar* en la mesura de LV

No hi ha canvis en les variables: 1) història de maltractament infantil o tractament negligent durant la seva infància, 2) escassa habilitat dels pares per a educar i 3) parella dissocial

Augment de percentatge de pares o cuidadors amb antecedents de conductes delictives en l'edat adulta sobretot en el cas de noies a qui s'aplica una mesura d'IC

Augment en el percentatge de noies que han patit discontinuïtat en les atencions parentals durant la seva infància, sobretot en el cas de noies amb mesura de LV

Augment en el percentatge de noies que han patit rebuig per part dels seus iguals

Augment en el percentatge de noies que tenen amb suport personal/social d'altres adults en la mesura de LV

Augment important en el percentatge de noies que viuen en entorns marginals, en la mesura d'IC

Evolució població noies entre els anys 2010-2013

Augment en el percentatge de famílies de les noies que desaproven la conducta delictiva de les filles en la mesura de LV. En canvi s'aprecia un augment en el percentatge de famílies que presenten actituds passives respecte a les conductes delictives de les noies amb mesura d'IC

Lleuger augment en el percentatge de noies que participen en activitats prosocials o en grups d'iguals prosocials, amb mesura d'IC (factor protector)

Lleuger augment en el percentatge de noies que té un suport social fort (factor protector)

Augment en 10 punts el percentatge de noies que cometen dos o més fets delictius, en la mesura d'IC

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

5.1.4. Respecte a les taxes de reincidència

5.1.4.1. Respecte a la taxa general

A continuació mostrem una taula amb les diferències entre els noies reincidents i les noies no reincidents

Taula 42. Diferències entre el perfil de la noia reincident i la no-reincident

No-reincidents		Reincidents
De les estrangeres, el 53,6 % prové de l'Amèrica Central i de l'Amèrica del Sud		De les estrangeres, el 83,3 % és de procedència europea
78,3 %	Nacionalitat espanyola	64,7 %
91,1 %	Baix rendiment escolar	100,0 %
74,7 %	Dificultats per a trobar solucions no agressives als problemes	63,7 %
45,6 %	Actituds de legitimització de la delinqüència o de la violència	72,7 %
63,3 %	Problemes d'assumpció de riscos o d'impulsivitat	72,7 %
41,8 %	Història de problemes significatius d'abús de substàncies	54,6 %
44,3 %	Baix nivell de remordiment i/o empatia	63,7 %
40,5 %	Problemes de concentració i/o hiperactivitat	45,5 %
23,1 %	Presència de locus de control extern	55,6 %
13,9 %	No mostren una actitud positiva en les intervencions de l'autoritat	27,3 %
29,1 %	No mostren un alt nivell d'interès, implicació i motivació per tenir èxit a l'escola o a la feina	45,5 %

No-reincidentes		Reincidentes
51,9 %	No presenten fortes característiques de personalitat positives ni resistents	63,6 %
43,1 %	Presenten antecedents de maltractament infantil	54,6 %
39,3 %	Patiment d'alteració en la continuïtat de les atencions parentals durant la infància	54,6 %
24,1 %	Rebuig per part del grup d'iguals	36,4 % (*)
78,5 %	Escassa habilitat dels pares per a educar: noies educades en una disciplina inconsistent, o massa estricta o massa permissiva	81,9 %
50,7 %	No tenen adults amb prou capacitat ni ganes d'oferir suport emocional i una tutoria de suport	81,8 %
43,0 %	Viuen en entorns amb problemes importants relacionats amb nivells altes de delinqüència, pobresa i/o violència	63,6 % (**)
4,7 %	Actitud familiar davant del delicte de justificació o estímul del comportament delictiu	22,2 % (*)
43,1 %	Dificultats per a mantenir vincles amb l'entorn	55,5 %
30,8 %	Relacions amb parelles dissocials	44,4 %
50,6 %	No participen en activitats prosocials o en grups d'iguals prosocials	72,7 %
31,6 %	Absència de suports socials forts	63,6 % (*)
70,5 %	Cometen violència en el fet	76,5 %
0,0 %	Tenen antecedents a justícia juvenil	35,3 % (**)
38,0 %	Participació en actes no violents amb anterioritat	54,6 %
24,1 %	Primer acte conegut abans dels 14 anys	45,5 %
30,4 %	Han incomplert en alguna ocasió sentències judicials o condicions de tractament	45,5 % (*)
50,7 %	S'afilien amb altres delinqüents o amb joves que han realitzat actes antisocials.	63,7 % (*)

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

5.1.4.2. Respecte a les taxes específiques

A continuació mostrem una taula amb les diferències entre les mesures aplicades en les noies reincidentes.

Taula 43. Diferències entre mesures per a les noies reincidentes

Llibertat vigilada		Internament en centre
9,2 %	Taxa de reincidència	31,3 % (**)
0,0 %	Reincidència a JJ, MEPC i Presó alhora	20,0 %
45,5 %	Fet principal de la primera reincidència en delictes <i>contra la propietat</i>	100,0 %
54,5 %	Fet principal de la primera reincidència en delictes <i>no violents</i>	100,0 %

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

A continuació mostrem una taula amb les diferències entre sexes dels joves reincidentes.

Taula 44. Diferències entre el perfil de les noies i els nois reincidentes

Nois	Noies
Més nois amb àmbit de reincidència a SIPC	Més noies amb àmbit de reincidència a JJ
29,5 %	Taxa de reincidència
25,6 %	Primer àmbit de reincidència JJ
47,6 %	Fet principal de la primera reincidència en delictes <i>contra la propietat</i>
78,6 %	Fet de la primera reincidència tipificat com a delictes
7,0 %	Assessorament tècnic a menors com a programa principal a la primera reincidència

* Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,05$.

** Valors amb diferències estadísticament significatives; $p \leq 0,01$.

5.1.4.3. *Respecte a les característiques de la reincidència*

- Les noies reincideixen més tard que els nois però fan més reincidències
- Les espanyoles reincideixen abans i fan més reincidències
- Les que cometen delictes *contra les persones* reincideixen abans però fan menys reincidències
- Les noies que cometen delictes violents reincideixen abans i amb més reincidències
- Les que cometen faltes reincideixen abans
- Les noies amb antecedents reincideixen abans i ho fan amb el doble de reincidències

5.1.5. Els diferents perfils de les noies

Característiques comunes a totes les noies reincidents

- Consum tòxics amb una escalada molt ràpida i molt precoç
- Fracàs escolar i/o baix rendiment
- Delicte comès amb el grup d'iguals
- No han accedit a cap activitat estructurada

Característiques de la noia que ha crescut sota la tutela de l'Administració

- Entorn marginal i àmbits familiars complexos
- Models d'aprenentatge negatius
- Parella dissocial i grups d'iguals amb forts trets dissocials
- Assumpció de riscos a diari i impulsivitat
- No acceptació de la intervenció educativa

Característiques de la noia que comet un delict de supervivència

- La gran majoria prové de la Unió Europea
- Les famílies i les famílies polítiques destaquen per trets culturals molt tradicionals
- Tipus de delict: molts furts
- Entorn marginal
- Poques perspectives de canvi

Característiques de la noia amb algun trastorn

- Necessitat de tractament terapèutic
- La violència és el mitjà amb el qual afronta la resolució de conflictes en qualsevol àmbit
- Conductes autolítiques importants
- Assumpció de riscos a diari i impulsivitat
- Parella dissocial

Característiques de la noia que comet delict filioparental

- Tipus de delict només relacionat amb l'entorn familiar
- No comissió d'actes violents previs coneguts abans dels 14 anys
- Situació familiar determinada
- Conducta normalitzada vers a la resta d'adults
- Rebuig vers la mesura imposada i la denúncia

5.2. Conclusions

La taxa de reincidència de les noies que han passat per IC i LV és de l'11,6 %.

Nou de cada deu noies amb una mesura de LV no ha tornat a reincidir (taxa de reincidència 9,2 %). I set de cada deu noies amb una mesura d'IC tampoc ha tornat a reincidir (taxa de reincidència 31,3 %).

Les característiques de la noia que arriba a una mesura d'internament és un perfil d'un risc molt més elevat que les noies que han rebut una mesura de llibertat vigilada, en pràcticament totes les variables que hem controlat. Destaquen com a més significatives algunes variables biogràfiques com: 1) *presentar problemes d'abús de substàncies, antecedents d'autolesió o conductes autolítiques*, 2) *antecedents penals previs*, i 3) *haver comès actes violents amb anterioritat i en major proporció abans dels 14 anys*. També destaquen dins de les variables personals característiques com: 5) *legitimar l'ús de la delinqüència o la violència* 6) *mostrar dificultats per a generar solucions no agressives als problemes*, 7) *no hi ha sentiment de remordiment o empatia envers la víctima o el dany causat*, 8) *no veuen necessari canviar ni la necessitat d'intervenció sobre elles* i 9) *tenen poca implicació per l'escola o la feina*. A nivell de context social 10) *viuen en entorns problemàtics* i 11) *el seu grup d'iguals presenta també comportaments delinqüencials o antisocials*.

Si comparem el perfil de la noia amb la del noi veurem que la noia ha masculinitzat negativament els comportaments en el sentit negatiu de més violència i més factors de risc. Encara es diferencien que el noi presenta una major vinculació i socialització amb l'entorn marginal del seu context social mentre que la noia és més introspectiva i té més probabilitats d'acceptar factors protectors que l'ajudin a trencar en la carrera criminògena.

Hem distingit en el conjunt de noies estudiades unes agrupacions de característiques que defineixen alguns perfils diferenciats. En relació a la reincidència ja hem vist que es discrimina amb facilitat una forma de ser i de comportar-se molt diferent de la noia reincident en un nou delictes respecte de la que no ho serà. A part d'aquesta agrupació hem observat quatre perfils més que es diferencien segons el delictes comès o per trets personals o biogràfics. Entre els primers trobem dos perfils: les que cometem un delictes filio-parental i les que cometem un delictes de supervivència. Entre el segon tipus de perfil trobem les que han crescut sota la tutela de l'Administració o les que pateixen algun trastorn.

5.3. Propostes de millora

El tipus de resposta que han de rebre aquestes joves, ha d'adaptar-se al tipus de perfil que hem definit si es vol tenir una resposta efectiva respecte la seva reinserció social i desistiment en la conducta delictiva.

En aquest sentit el SAVRY s'ha mostrat com una bona eina per reconèixer les necessitats criminògenes a treballar amb les noies, sobretot quan parlem de situacions amb alt risc de cometre noves reincidències.

Els resultats de la recerca confirmen que si l'opinió dels professionals estableix un risc baix per a les noies, es pot proposar la finalització de les mesures judicials atès que no reincidirán.

Per contra, si els professionals estableixen un risc alt o moderat, cal invertir esforços i mitjans, tant en les variables de risc individual com social de la noia, alhora que es fa del tot imprescindible buscar i trobar factors protectors que ajudin a la noia a superar una situació que li comportarà deterioraments personals importants i de risc per al seu entorn immediat i la mateixa societat.

Cal, però, ajustar els plans d'intervenció de manera molt individualitzada en funció dels quatre perfils que hem esmentat, perquè les respostes vàlides en un dels grups no ho són necessàriament en els altres. Considerem fonamental analitzar les problemàtiques de les noies com a problemes únics i diferenciats de la resta, tenint en compte els múltiples factors que hi influeixen. Hi ha noies amb una visió de les conductes disruptives com a estratègies de supervivència per tal de fer front a situacions d'exclusió i processos de vulnerabilitat.

En el cas de les noies que cometen delictes de violència filiofamiliar considerem que caldria potenciar mesures com la mesura de convivència educativa, al mateix temps que es treballa per l'apoderament familiar per a recuperar des de la mediació i la reparació les responsabilitats parentals dels progenitors que són qui les haurien de tornar a exercir. Caldria implementar un programa que es pogués aplicar tan grupalment com individualment sobre aquesta violència i amb un protocol consensuat amb els tècnics, de com intervenir de manera efectiva i eficaç en aquests casos. Un protocol elaborat a partir d'un equip interdisciplinari de tots els estaments implicats, sota la supervisió a nivell teòric de les universitats. D'aquesta manera es podria evitar l'ingrés en la mesura d'IC de casos de noies i nois amb una casuística molt concreta,

ja que molts d'ells no tenen un perfil delinqüencial, sinó que tenen una problemàtica familiar, de comunicació, d'acceptació de límits i de relació, entre d'altres.

Valorant les dificultats que moltes noies mostren en el mantenir vincles amb entorns prosocials, considerem que seria molt important, fomentar que establissin relacions normalitzades, tant amb iguals prosocials i parelles prosocials com en activitats de lleure prosocials. També en el cas de les noies de més de 18 anys, que sovint tenen dificultats per a trobar un recurs residencial si no tenen família. Sembla que les noies delinqüents pateixen una doble discriminació, pel fet de ser noia i alhora ser delinqüent.

Tot i que els resultats ens diuen que el risc *moderat* s'agrupa millor amb el risc *alt* que no amb el risc *baix*, el risc *moderat* no discrimina prou la pertinença a cap dels dos grups, i s'utilitza de manera poc discriminatòria, sobretot en els casos en els quals hem trobat joves no reincidents. Caldria estudiar més en profunditat si les noies que tenen una valoració de risc *moderat* reben una intervenció prou específica i efectiva que ajuda al desistiment en el delicte o el resultat ve d'una poca consistència en la valoració feta pels professionals quan utilitzen aquest ítem. Si la hipòtesi s'aproximés al primer cas, caldria documentar les bones pràctiques i fer-les extensibles a la resta de professionals. Si la hipòtesi s'aproxima més a la manca de definició qualificada dels professionals caldria incidir més en la seva formació permanent.

En la línia de la formació permanent dels professionals que intervenen amb les noies cal aprofundir en el treball de les següents línies:

- L'accés a l'autonomia de les noies, la motivació al canvi i un nou projecte vital.
- Autoestima, afectivitat, sexualitat i maternitat. Relacions sanes i redefinició del rol en les relacions de parella.
- Superació de la victimització que han patit a favor dels objectius assenyalats en les dues línies anteriors
- Formació específica en formació ocupacional de joves, treball d'habilitats socials, d'estudis, capacitats de concentració i estudi i prevenció o recuperació de recaigudes.

Referències bibliogràfiques

ALDER, C., WORRAL, A.: *Girls ' Violence: Myths and Realities*. Albany: State of New York Press, 2004

BATCHERLOR, S.: *Prove me the bam! Victimisation and agency in the lives of Young women who commit violent offences*, *Probation Journal*, 52(4): 358-375, 2005

BERGA TIMONEDA, Anna: *Adolescència femenina i risc social: una relació invisible*. *Educació Social*, núm.29 pp. 61-76, Barcelona, 2005

CAPDEVILA CAPDEVILA, Manel, FERRER PUIG, Marta, LUQUE REINA, M. Eulàlia: *La reincidència en el delicte en la justícia de menors*, Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, Barcelona, 2006

CARRINGTON, K.: "Does Feiminism Spoil Girls? Explanations for Official Rises in Female Delinquency", *Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 39(1): 34-53, 2006

CHESNEY-LIND, M., SHELDEN, R.G.: *Girls, Delinquency and Juvenile Justice*, (3rd edition), Belmont, CA: Wadsworth, 2004

CHESNEY-LIND, M.: *Patriarchy, Crime, and Justice: Feminist Crimonology in an Era of Backlash*, *Feminist Criminology*, 1(1): 6-26, 2006

DOUGLAS, N., PLUGGE, E.: *Female Health Needs in Young Offender Institutions*, Youth Justice Board, London, 2006

GARBER, MCROBBIE: *Girls and subcultres*, 209-222 A: *Resistance Through Rituals*. S. Hall i T. Jefferson (eds.) Routledge, Londres, 2002.

HOWARD LEAGUE: *dvce, Understanding and Underwear: Working with Girls in Prison*, The Howard League, London, 2004

HUDSON, B.: "Justice or welfare? A comparison of recent developments in the English and French juvenile justice systems" a M.Cain (ed.), *Growing Up Good. Policing the Behaviour of Girls in Europe*. London: Sage, 1989

JASPER, A., SMITH, C., BAILEY, S.: *One hundred girls in care referred to an adolescent forensic mental health service*, *Journal of Adolescence*, 21: 555-568, 1998

Llei 27/2001, de 31 de desembre, de justícia juvenil.

Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors.

Llei Orgànica 8/2006, de 4 de desembre de 2006, per la que es modifica la Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors.

LLENA BERÑE, Anna i LLORET i CARBÓ, Caterina: *Presentació: Justícia Juvenil: elements per un debat*. Temps d'Educació, núm. 19, p. 67-70, 1998 [Disponible amb data 31 de gener de 2015 a <http://hdl.handle.net/2445/34490>]

MUNCER, S., CAMPBELL, A., JERVIS, V., LEWIS, R.: *Ladettes, Social Representation, and Agression, Sex Roles*, 44(1-2): 33-44, 2001

MUNCIE, J.: *Institutionalised Intolerance: Youth Justice and the 1998 Crime and Disorder Act* *Critical Social Policy*, 19(2): 147-175, 1999

PEARSE, J.: *Coming Out to Play? Young Women and Violence on the Street*, a C. Alder i A. Worrall (eds.) *Girls's Violence: Myths and Realities*. Albany: State University of New York Press, 2003

PHILLIPS, C.: *Who's who in the pecking order? Agression and "normal violence" in the lives of girls and boys*, *British Journal of Criminology*, 43 (4): 710-728, 2003

POZO GORDALIZA, Rosario: *Trayectorias de vida en mujeres jóvenes en el sistema de justicia juvenil. Voces y reflexiones desde los espacios de vida institucionales*, Tesis Doctoral, Universidad de Granada, Dept. Sociología, Granada, 2011

RICHIE, Beth.: "Exploring the link between violence against women and women's involvement in illegal activity", en *Research on Women and Girls in the Justice System: Plenary Papers of the 1999 Conference on Criminal Justice Research and Evaluation – Enhancing Policy and Practice Through Research*, NIJ, vol. 3, US, Department of Justice, setembre, 2000

SÁNCHEZ GARCÍA DE PAZ, Isabel: "La reforma de la Ley Penal del Menor por la LO 8/2006" en *Revista Jurídica de Castilla y León*, N.15, maig, 2008 [Disponible a data 13 de gener de 2015 a http://www.jcyl.es/web/jcyl/binarios/565/346/Sanchez_Garcia_dePaz.pdf?blobheader=application/pdf;charset=UTF-8]

SARMIENTO, Alfredo José et al.: *Las conductas transgresoras de los adolescentes en conflicto con la ley penal: su relación con las perturbaciones en el vínculo primario*. Anu. investig., Ciudad Autónoma de Buenos Aires, 2009 [Disponible a data 31 de gener de 2015 a http://www.scielo.org.ar/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1851-16862009000100041]

SAVRY: *Manual per a la valoració estructura de risc de violència en joves*, Centre d'Estudis Jurídics i Formació especialitzada, Barcelona, 2003

STEFFENSMEIER, D., SCHWARTZ, J., ZHONG, H, ACKERMAN, J.: *An assesment of recent trends in girls, Violence Using Diverse Longitudinal Sources: Is the Gender Gap Closing?*, *Criminology*, 43(2): 355-406, 2005

SÜTHERLAND, Edwin H. i Donal R. CRESSEY: *Criminology*, 8a ed. Lippincott, Filadelfia, 1970

VÁZQUEZ GONZÁLEZ, Carlos: *Delincuencia Juvenil. Consideraciones penales y criminológicas*, Colex, Madrid, 2003

WIDOM, Cathy Spatz: "Childhood victimization and the derailment of girls and women to the criminal justice system", en *Research on Women and Girls in the Justice System: Plenary Papers of the 1999 Conference on Criminal Justice Research and*

Evaluation – Enhancing Policy and Practice Through Research, NIJ, vol. 3, US, Department of Justice, settembre, 2000

WORRAL, A.: *Girls at Risk? Reflections on Changing Attitudes to Young Women's Offending*. *Probation Journal*, 48(2): 86-92, 2001

Annex

Taula 45. Factors de risc històrics SAVRY

Variable	Categoria	Descripció
Violència prèvia	Baix	El/La jove no ha comès actes violents previs
	Moderat	El/La jove ha comès un o dos actes violents previs
	Alt	El/La jove ha comès tres o més actes violents previs
Història d'actes delictius no violents	Baix	El/La jove no ha participat en delictes no violents amb anterioritat.
	Moderat	El/La jove ha participat ocasionalment en delictes no violents amb anterioritat (és a dir, en menys de cinc ocasions).
	Alt	El/La jove ha participat sovint en delictes no violents amb anterioritat (és a dir, en cinc o més ocasions).
Inici primerenc de la violència	Baix	No es coneixen actes previs de violència o el primer acte violent conegut va tenir lloc als 14 o més anys.
	Moderat	El primer acte violent conegut va tenir lloc entre els 11 i els 13 anys.
	Alt	El primer acte violent conegut va tenir lloc abans dels 11 anys.
Seguiment en el passat / Fracàs d'intervencions anteriors	Baix	El/La jove ha complert totes les sentències judicials i totes les condicions de tractament.
	Moderat	El/La jove en el passat ha incomplert sentències judicials i/o condicions de tractament en una o dues ocasions.
	Alt	El/La jove ha incomplert en tres o més ocasions sentències judicials o les condicions de tractament.
Intents d'autolesió o de suïcidi anteriors	Baix	El/La jove no té antecedents d'autolesió o d'intents de suïcidi.
	Moderat	El/La jove té antecedents d'autolesió o de gestos suïcides (per exemple, formes d'autolesió de poca gravetat com colpejar-se ell mateix, cremades o talls a la pell, que no van necessitar atenció mèdica o hospitalització) però sense una intenció clara de suïcidi.
	Alt	El/La jove té antecedents d'autolesió greu (és a dir, que va necessitar atenció mèdica o hospitalització) o d'intents de suïcidi clars.
Ha presenciada violència a la llar	Baix	El/La jove no ha presenciada actes violents a la llar.
	Moderat	El/La jove ha presenciada ocasionalment agressions físiques i/o un únic acte violent greu a la llar.
	Alt	El/La jove ha presenciada agressions físiques cròniques o formes de violència greus a la llar.

Variable	Categoria	Descripció
Història de maltractament infantil	Baix	El/La jove no ha sofert maltractament físic o tractament negligent durant la seva infància.
	Moderat	El/La jove ha sofert maltractament físic o tractament negligent durant la seva infància però el maltractament o tractament negligent va ser relativament poc freqüent i/o menys greu (és a dir, incidents que no van causar lesió física o si la van causar es va tractar d'una lesió de poca gravetat).
	Alt	El/La jove ha sofert maltractament físic (és a dir, amb lesions físiques) o tractament negligent durant la seva infància, i el maltractament va ser crònic o greu.
Delinqüència dels pares o cuidadors	Baix	Cap dels pares/cuidadors del / la jove tenen antecedents de conductes delictives en l'edat adulta.
	Moderat	Un o més dels pares/cuidadors del / la jove tenen antecedents de conductes delictives ocasionals (menys de cinc) o poc greus en l'edat adulta.
	Alt	Un o més dels pares/cuidadors del / la jove tenen antecedents de conductes delictives poc greus freqüents (cinc o més) o qualsevol tipus de conducta delictiva greu en l'edat adulta.
Separació primerenca dels pares o cuidadors	Baix	No hi ha alteració en la continuïtat de les cures durant la infància (és a dir, un o més dels cuidadors principals proporciona atenció de forma constant).
	Moderat	Hi ha certa discontinuïtat en les cures durant la infància. El/La jove pot haver passat un o dos períodes breus en una família d'acollida, en un centre d'acollida o a casa de parents però en gran part ha estat sota la cura d'un o més dels cuidadors principals.
	Alt	Hi ha una important discontinuïtat en les cures durant la infància (és a dir, freqüents períodes en famílies d'acollida o en centre d'acollida i trasllats inesperats a casa de diversos membres de la família extensa). El/La jove ha passat períodes de temps significatius (un any o més) sense l'atenció dels cuidadors principals durant la infància.
Baix rendiment a l'escola	Baix	El/La jove no ha tingut problemes de rendiment importants a l'escola. Sense antecedents de suspendre un curs o de resultats acadèmics considerablement baixos.
	Moderat	El/La jove ha tingut algunes dificultats en la seva educació. Pot haver suspès o obtingut notes notablement per sota de la mitjana en algunes assignatures específiques, però no té antecedents de suspendre un curs.
	Alt	El/La jove té antecedents de suspendre curs, de resultats acadèmics notablement per sota de la mitjana en la majoria d'assignatures, i/o ha format part de grups especials per a estudiants amb baix rendiment.

Taula 44. Factors de risc socials/contextuals SAVRY

Variable	Categoria	Descripció
Delinqüència en el grup d'iguals	Baix	El/La jove no s'afilia amb iguals que delinqueixin.
	Moderat	El/La jove s'afilia ocasionalment amb altres delinqüents o es relaciona regularment amb altres joves que han realitzat actes antisocials o amb poca freqüència o de poca gravetat. El grup d'iguals principal no és ni delinqüent ni antisocial.
	Alt	El/La jove s'afilia freqüentment amb altres delinqüents, incloent-hi altres joves que regularment realitzen actes antisocials i/o joves que estan involucrats amb bandes o són membres d'una banda. El grup d'iguals principal és delinqüent i antisocial.
Rebuig del grup d'iguals	Baix	El/La jove no és rebutjat pels seus iguals en aquest moment ni ho ha estat durant la infància i l'adolescència. Cau bé a alguns companys i no cau obertament malament a la majoria.
	Moderat	(a) El/La jove sofreix un rebuig moderat dels seus iguals, però el rebuig no ha estat greu ni crònic. (b) El/La jove no ha estat rebutjat pel seu grup d'iguals recentment, però té antecedents d'un rebuig significatiu dels seus iguals en el passat.
	Alt	(a) El/La jove està sofrint un rebuig significatiu del seu grup d'iguals en aquest moment. (b) El/La jove està sofrint un rebuig moderat i ha sofert un rebuig significatiu durant la major part de la seva infància i adolescència.
Estrès experimentat i incapacitat per a enfrontar dificultats	Baix	El/La jove ha experimentat fa poc únicament estrès de baixa intensitat, no ha sofert pèrdues importants i mostra una capacitat mitja per a plantar cara a les dificultats.
	Moderat	El/La jove ha experimentat fa poc estrès moderat o pèrdua, però generalment mostra una capacitat adequada per a plantar cara a les dificultats.
	Alt	(a) El/La jove ha experimentat fa poc molt estrès o una pèrdua important. (b) El/La jove ha experimentat estrès moderat o pèrdua però generalment mostra incapacitat extrema per a plantar cara a les dificultats.
Escassa habilitat per a educar dels pares	Baix	El/La jove està sent educat pels pares en una disciplina consistent i adequada, rep una supervisió apropiada i la implicació dels pares és correcta.
	Moderat	El/La jove està sent educat en una disciplina de vegades inconsistent, però en conjunt i regularment no és massa estricta o massa permissiva. És supervisat algunes vegades però en ocasions la supervisió no és fiable i/o hi ha una falta moderada d'implicació dels pares.
	Alt	El/La jove està sent educat en una disciplina de vegades inconsistent, però en conjunt i regularment no és massa estricta o

Variable	Categoria	Descripció
		massa permissiva. És supervisat algunes vegades però en ocasions la supervisió no és fiable i/o hi ha una falta moderada d'implicació dels pares.
Falta de suport personal/social d'altres adults	Baix	La família, els cuidadors i/o altres adults són capaços i tenen capacitat i ganes d'oferir suport emocional i una tutoria de suport.
	Moderat	La família, els cuidadors i/o altres adults de vegades mostren capacitat i ganes d'oferir suport emocional i una tutoria de suport; no obstant això, no és de forma sistemàtica i de vegades no és fiable.
	Alt	El/La jove té molt pocs o cap familiar, cuidador i/o altres adults que siguin capaços i tinguin disponibilitat i/o ganes d'oferir suport emocional i una tutoria de suport.
Entorn marginal	Baix	El/La jove viu en un entorn amb baixos nivells de delinqüència, pobresa i violència.
	Moderat	El/La jove viu en un entorn amb alguns problemes relacionats amb nivells alts de delinqüència, pobresa i/o violència.
	Alt	El/La jove viu en un entorn amb problemes importants relacionats amb nivells alts de delinqüència, pobresa i/o violència.

Taula 45. Factors de risc individuals SAVRY

Variable	Categoria	Descripció
Actituds negatives	Baix	- No mostra actituds que donin suport a la legitimitat de la delinqüència o la violència. - o el/la jove té la capacitat de generar solucions no agressives als problemes i no tendeix a mal interpretar intencions hostils o agressives en els altres, fins i tot quan no existia tal intenció.
	Moderat	- Mostra algunes actituds que donen suport a la legitimitat de la delinqüència o de la violència. - o el/la jove mostra algunes dificultats per a generar solucions no agressives als problemes i/o té una lleugera tendència a mal interpretar les intencions hostils o agressives dels altres, fins i tot quan no existien aquestes intencions.
	Alt	- Aprova clarament actituds i valors que consenten la delinqüència o la violència (per exemple, considera la violència com la millor manera de gestionar conflictes). - o mostra grans dificultats per a generar solucions no agressives als problemes i/o amb freqüència tendeix a mal interpretar les intencions hostils o agressives dels altres, fins i tot quan no existien aquestes intencions.
Assumpció de	Baix	El/La jove no té problemes d'assumpció de riscos o d'impulsivitat.

Variable	Categoria	Descripció
riscos/ Impulsivitat	Moderat	El/La jove té alguns petits o poc importants comportaments d'assumpció de riscos o d'impulsivitat.
	Alt	El/la jove té comportaments importants d'assumpció de riscos o d'impulsivitat.
Problemes de consum de substàncies	Baix	El/La jove no té en el present ni ha tingut en el passat dificultats relacionades amb el consum d'alcohol o drogues.
	Moderat	(a) El/La jove no ha abusat recentment d'alcohol o drogues, però té una història de problemes significatius d'abús de substàncies (és a dir, abús freqüent de substàncies, dependència de substàncies, deterioració important de la salut o en àrees de funcionament social o dificultats per delinqüència greu associada amb el consum de substàncies). (b) El/La jove consumeix alcohol o drogues ocasionalment, però no està experimentant problemes de desadaptació com a conseqüència del consum.
	Alt	(a) El/La jove està experimentant en aquest moment (o ha experimentat recentment) dificultats greus relacionades amb el consum d'alcohol o de drogues (és a dir, abús freqüent de substàncies, abús ocasional de substàncies malgrat d'anar en contra de les condicions de la llibertat a prova). (b) Els nivells menys greus de consum de substàncies haurien de ser considerats com un factor de risc si hi ha antecedents d'agressions prèvies estant sota els efectes de drogues o d'alcohol.
Problemes en el maneig de l'enuig	Baix	El/La jove presenta una habilitat adequada a la seva edat per a expressar i manejar els sentiments d'enuig.
	Moderat	El/La jove presenta una dificultat moderada per a controlar expressions d'enuig (per exemple, esclats ocasionals amb xiscles o danys menors a objectes).
	Alt	El/la jove presenta una dificultat important per a controlar expressions d'enuig (per exemple, esclats freqüents en els quals amenaça altres persones, les espanta o els fa mal o en els quals danya greument objectes).
Baix nivell d'empatia/ Remordiment	Baix	El/La jove ha desenvolupat una capacitat adequada a la seva edat de remordiment i empatia.
	Moderat	El/La jove presenta una discapacitat moderada en el sentiment de remordiment que li correspondria a la seva edat (per exemple, mostra molt poca emoció d'angoixa com a resposta de penediment per la seva pròpia mala conducta, exceptuant-ne el reconeixement verbal) i/o discapacitat moderada en l'empatia (per exemple, només li afecten mínimament la desgràcia o mala sort dels altres; minimitza la importància dels sentiments dels altres; minimitza els efectes negatius del seu comportament en els altres).
	Alt	El/La jove presenta una discapacitat important en el sentiment de

Variable	Categoria	Descripció
		remordiment que li correspondria a la seva edat (per exemple, no mostra emoció d'angoixa com a resposta de penediment per la seva mala conducta, exceptuant-ne el reconeixement verbal; no admet haver-se equivocat) i/o discapacitat important en l'empatia (per exemple, sembla que no li afecti la desgràcia o la mala sort dels altres; és indiferent als sentiments dels altres; és insensible als efectes negatius del seu comportament en els altres).
Problemes de concentració/ Hiperactivitat	Baix	No s'han observat dificultats d'inquietud extrema, hiperactivitat o problemes de concentració.
	Moderat	S'han observat dificultats moderades d'inquietud extrema, hiperactivitat o problemes de concentració.
	Alt	S'han observat dificultats greus d'inquietud extrema, hiperactivitat o problemes de concentració (per exemple, diagnòstic actiu de TDAH).
Baixa col·laboració en les intervencions	Baix	El/La jove entén la necessitat d'una intervenció i mostra una actitud positiva (per exemple, interès i voluntat) cap a la intervenció i la supervisió.
	Moderat	El/La jove no aprecia en tot el seu valor la necessitat d'una intervenció o expressa ocasionalment actituds negatives cap a la intervenció o cap als proveïdors del tractament i evidencien una escassa motivació per a l'èxit.
	Alt	El/la jove no creu que ell/ella estigui en risc o no aprecia la necessitat de la intervenció. El/La jove demostra una motivació baixa per a l'èxit o compliment de la intervenció i manifesta sovint actituds negatives cap a la intervenció o cap als proveïdors del tractament.
Baix interès /Compromís escolar o laboral	Baix	El/La jove mostra almenys un interès mig i compromís cap a l'escola o la feina.
	Moderat	El/La jove presenta un baix interès o compromís cap a l'escola o la feina, però en el present va regularment a classe o a la feina i fa els deures o els encàrrecs de la feina.
	Alt	El/la jove presenta un baix interès o compromís cap a l'escola o la feina i sovint és absentista, arriba tard o no fa els deures o encàrrecs laborals.

Taula 46. Factors de protecció SAVRY

Variable	Categoria	Descripció
Implicació prosocial	Present	El/La jove participa en activitats prosocials o en grups d'iguals prosocials.
	Absent	El/la jove participa una mica o gens en activitats prosocials o en grups d'iguals prosocials.
Suport social	Present	El/la jove té suports socials forts.

Variable	Categoria	Descripció
fort	Absent	El/la jove no té suports socials particularment forts.
Forts vincles i llaços amb almenys un adult prosocial	Present	El/La jove ha tingut vincles duradors positius i llaços propers amb almenys un adult prosocial.
	Absent	El/la jove no té vincles duradors positius i llaços propers amb almenys un adult prosocial.
Actitud positiva cap a les intervencions i l'autoritat	Present	El/La jove presenta una actitud positiva cap als intents d'intervenció/tractament i l'autoritat.
	Absent	El/la jove no presenta una actitud positiva cap als intents d'intervenció/tractament i l'autoritat.
Fort compromís amb l'escola o la feina	Present	El/La jove mostra un alt nivell d'interès, implicació i motivació per tenir èxit a l'escola o a la feina.
	Absent	El/la jove no mostra un alt nivell d'interès, implicació i motivació per tenir èxit a l'escola o a la feina.
Perseverança com a tret de personalitat	Present	El/La jove té característiques de personalitat positives i resistents.
	Absent	El/la jove no presenta fortes característiques de personalitat resistent.